

НА ВІЧНОМУ ШЛЯХУ ДО ТАРАСА (1814–1861)

Виставка фото- та архівних документів і матеріалів
до 200-річчя від дня народження Тараса Шевченка

КАТАЛОГ ВИСТАВКИ

Київ 2014

Організатори проекту:
Державна архівна служба України
Федеральне архівне агентство (Російська Федерація)
за участі:
Інституту літератури ім. Т. Г. Шевченка НАН України
Національного музею Тараса Шевченка
Комітету інформації та архівів Міністерства культури та інформації Республіки Казахстан
Служби Головного архівіста Литовської Республіки
Генеральної дирекції державних архівів Республіки Польща
за підтримки:
Олексія Шереметьєва

НА ВІЧНОМУ ШЛЯХУ ДО ТАРАСА (1814–1861)

Виставка
фото- та архівних документів
і матеріалів
до 200-річчя від дня народження
Тараса Шевченка

Каталог виставки

Виставку фото- та архівних документів і матеріалів «На вічному шляху до Тараса (1814–1861)» підготовлено на виконання Плану спільних заходів Державної архівної служби України і Федерального архівного агентства (Російська Федерація) на 2014–2016 роки.

Силою історичних обставин документальна спадщина Тараса Шевченка та документи, що стосуються його життя і творчості чи висвітлюють вплив постаті та творчості Кобзаря на розвиток української культури, зберігаються у архівах, музеях та рукописних відділах бібліотек України, Російської Федерації, Республіки Казахстан, Литовської Республіки, Республіки Польща та в інших державах світу.

У каталозі виставки представлено лише частину архівних джерел, що дає унікальну можливість ознайомитися з маловідомими сторінками життя та діяльності Тараса Шевченка, його духовними цінностями та світоглядними орієнтирами, людьми з оточення поета, проїнятися образами його творів і простежити вплив постаті та творчості Кобзаря на розвиток української культури.

ВИКОРИСТАНО ДОКУМЕНТИ З ФОНДІВ:

Центрального державного архіву вищих органів влади та управління України (ЦДАВО)
Центрального державного архіву громадських об'єднань України (ЦДАГО)
Центрального державного історичного архіву України, м. Київ (ЦДІАК)
Центрального державного історичного архіву України, м. Львів (ЦДІАЛ)
Центрального державного кінофотофоноархіву України імені Г. С. Пшеничного (ЦДКФФА)
Центрального державного архіву-музею літератури і мистецтва України (ЦДАМЛМ)
Центрального державного архіву зарубіжної україніки (ЦДАЗУ)
Державного архіву Київської області
Державного архіву Полтавської області
Державного архіву Сумської області
Державного архіву Харківської області
Державного архіву Чернігівської області
Державного архіву м. Києва
Інституту літератури ім. Т. Г. Шевченка НАН України
Національного музею Тараса Шевченка
Державного архіву Мангістауської області (Республіка Казахстан)
Центрального державного архіву Литовської Республіки
Державного історичного архіву Литовської Республіки
Державного архіву в Перемишлі (Республіка Польща)
Державного архіву у Радомі (Республіка Польща)
Державного архіву Російської Федерації (ДАРФ)
Російського державного історичного архіву (РДІА)
Російського державного архіву кінофотодокументів (РДАКФД)
Російського державного архіву літератури і мистецтва (РДАЛМ)
Центрального історичного архіву Москви

Вступ

*Він був сином мужика - і став володарем в царстві духа.
Він був кріпаком - і став велетнем у царстві людської культури*
І. Я. Франко

Виставку «На вічному шляху до Тараса (1814–1861)» присвячено 200-річчю від дня народження Тараса Шевченка, одній із найбільш знакових постатей в історії Української Держави, геніальному поету, художнику, етнографу та громадському діячу. Постать та творчість Тараса Шевченка стала основою формування сучасної української нації, для його творчості характерне глибоке розкриття духовного багатства українського народу, осмислення минулого, сучасного й майбутнього України.

Відзначення на загальнодержавному рівні 200-річчя від дня народження Тараса Шевченка поставило перед архівами, музеями та бібліотеками доволі складне завдання – виявити та показати суспільству нові, раніше невідомі сторінки із життя та діяльності Великого Кобзаря, образи людей, які його оточували, духовні цінності, історичні постаті та події, які вплинули на формування його світоглядних орієнтирів та відобразити все це на ювілейній виставці, залучити до цієї роботи державні архівні установи інших держав.

Через низку історичних обставин документи, що стосуються життя, творчості або героєм яких став великий Кобзар, зберігаються в архівах, музеях та рукописних відділах бібліотек України, Російської Федерації, Республіки Казахстан, Литовської Республіки, Республіки Польща та інших держав світу. Це унеможливує для дослідників та тих, хто цікавиться постаттю Тараса Шевченка, одночасно ознайомитися з величезним документальним масивом, що відклався за його життя, за інших часів і стосується увічнення його пам'яті та поширення його творчості серед народів світу, в архівосховищах цих держав. Представлені в каталозі виставки фото- та архівні документи і матеріали є унікальною можливістю для ознайомлення з документальною Шевченкіаною, місцем її збереження.

Відкривають виставку документи про соціальне походження та склад родин батьків та дідів Тараса Шевченка, долю його братів та сестер. Організатори виставки акцентували увагу на документах, що висвітлюють дитинство та юність Тараса, перебування у наймах, службу панським «козачком», дорослішання і нарешті звільнення з кріпацтва. Яскраво проілюстровано ключовий період в житті Тараса Шевченка – його приїзд до Петербурга, що помітно вплинуло на формування його художнього і поетичного світобачення. Саме тут на нього звернули увагу представники російської культури – Карл Брюллов, Василь Жуковський, Михайло Вієльгорський, Олексій Венеціанов та інші, які сприяли викупу Тараса Шевченка з кріпацтва. Окремий блок документів висвітлює діяльність поміщика, якому за часів кріпацтва належав Т. Г. Шевченко – П. В. Енгельгардта.

Низка тематичних добірок документів стосуються ключових творів Тараса Шевченка, зокрема, поетичної збірки «Кобзар», творів «Катерина», «Перебендя», «Думи мої», «Гайдамаки», «Гамалія», «Назар Стодоля», «Наймичка», «Єретик», «Кавказ», «Лілея» та інших.

Цікаві документи, що розкривають період навчання Тараса Шевченка в Академії мистецтв у Санкт-Петербурзі, становлення його як художника. Розвиток шевченкового генія ілюструють копії автографів його творів та титульних аркушів з видань, а також численних авторських замальовок, офортів, акварелей тощо. Період роботи Тараса Шевченка у Київській археографічній комісії є одним із ключових у його біографії, документи про який подано окремою тематичною групою.

На виставці широко представлено документальні свідчення про діяльність Кирило-Мефодіївського товариства, арешт, суд та вирок Тарасу Шевченкові. Це – листування вищих державних органів, протоколи допитів, листи друзів поета, які намагалися пом'якшити його долю. Період заслання знайшов своє відображення у численних ілюстраціях – репродукціях малюнків Шевченка, а також творах інших художників, що змальовують перебування поета у Казахстані.

Повернення із заслання та останній період життя Тараса Шевченка розкривають документи як офіційного, так і приватного походження: поліцейські рапорти, повідомлення вищих державних органів, приватне листування з друзями і знайомими.

Окрему групу становлять документи, присвячені творам Шевченка, написаними у період після заслання: «Сон», «Невольник», «Над дніпровую сагою».

Смерть, поховання та перепоховання Кобзаря – події, які сколихнули усе тогочасне суспільство. Зважаючи на потужну постать поета та вплив його творчої спадщини на українців, імперська влада вдавалася до введення обмежень, вилучення вже надрукованого, а часом і заборони проводити офіційні та громадські заходи із вшанування пам'яті Тараса Шевченка, друкувати та поширювати його твори.

У матеріалах виставки докладно висвітлено заходи із вшанування пам'яті Тараса Шевченка з нагоди 50-річчя смерті (1911 рік) та 100-річчя від дня народження (1914 рік), у період національно-визвольних змагань 1917–1921 рр., «Розстріляного відродження», Великої Вітчизняної війни, відзначення 100-річчя від дня смерті і 150-річчя від дня народження (1961, 1964), заснування Республіканської премії УРСР імені Т. Г. Шевченка, встановлення пам'ятників, присвоєння імені поета вулицям, навчальним закладам, театрам, музеям, заповідникам та іншим установам загальнодержавного значення.

Особливий інтерес викликають документи, які висвітлюють вплив постаті та творчості Тараса Шевченка на розвиток української культури. Цю групу документів представляє багата та різножанрова Шевченкіана, творення якої триває й сьогодні.

Смерть, поховання та перепоховання Кобзаря – події, які сколихнули усе тогочасне суспільство. Зважаючи на потужну постать поета та вплив його творчої спадщини на українців, імперська влада вдавалася до введення обмежень, вилучення вже надрукованого, а часом і заборони проводити офіційні та громадські заходи із вшанування пам'яті Тараса Шевченка, друкувати та поширювати його твори.

У матеріалах виставки докладно висвітлено заходи із вшанування пам'яті Тараса Шевченка з нагоди 50-річчя смерті (1911 рік) та 100-річчя від дня народження (1914 рік), у період національно-визвольних змагань 1917–1921 рр., «Розстріляного відродження», Великої Вітчизняної війни, відзначення 100-річчя від дня смерті і 150-річчя від дня народження (1961, 1964), заснування Республіканської премії УРСР імені Т. Г. Шевченка, встановлення пам'ятників, присвоєння імені поета вулицям, навчальним закладам, театрам, музеям, заповідникам та іншим установам загальнодержавного значення.

Особливий інтерес викликають документи, які висвітлюють вплив постаті та творчості Тараса Шевченка на розвиток української культури. Цю групу документів представляє багата та різножанрова Шевченкіана, творення якої триває й сьогодні.

«Він був сином мужика, і став володарем у царстві Духа...»

Іван Франко

1814–1831

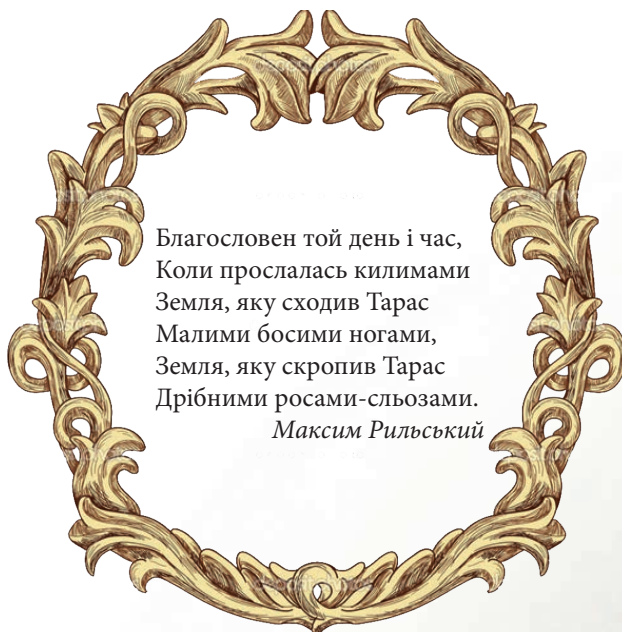
До цього розділу увійшли документи біографічного характеру. Перший і найголовніший з них – це запис у метричній книзі церкви Іоанна Богослова с. Моринці Звенигородського повіту Київської губернії про народження 25 лютого 1814 року Тараса Шевченка.

Окремо представлено сповідний розпис церкви Іоанна Богослова с. Моринці за 1788 р. у якому подано склад сім'ї матері поета – Катерини Якимівни Бойко, та ревізькі сказки селян с. Кирилівка за 1795 та 1816 рр., які належали В. В. Енгельгарду, серед них значаться сім'ї діда Івана Андрійовича та батька Григорія Івановича Шевченків.

Подано також актові записи про народження братів та сестер, їх одруження, актові записи про смерть матері Т.Г.Шевченка Катерини Якимівни, про повторний шлюб батька Григорія Івановича Шевченка з вдовою Оксаною Терещенко та ряд інших актових записів. Представлена автобіографія проливає світло на важкі поневіряння сироти, який був змушений з раннього дитинства заробляти на життя: наймит у дяків та попів, наймит-пастух у сільської громади, козачок при панському дворі.

Серед матеріалів розділу окремо виділено постать Павла Енгельгарда, який, їдучи до Вільно, а потім до Петербурга, бере з собою свого слугу Тараса Шевченка.

Приїзд до Петербурга докорінно міняє життя Тараса Шевченка. Він навчається улюбленій справі у Василя Ширяєва, знайомиться з Іваном Сошенком, Євгеном Гребінкою, Василем Григоровичем, Олексієм Венеціановим, Василем Жуковським та іншими діячами російської культури, які, проїнявшись талантом Тараса Шевченка, організують його викуп із кріпацтва.

№	Ім'я	Вік	Положення
1	Іоанн Богослов	20	Священик
2	Іоанн Богослов	19	Священик
3	Іоанн Богослов	18	Священик
4	Іоанн Богослов	17	Священик
5	Іоанн Богослов	16	Священик
6	Іоанн Богослов	15	Священик
7	Іоанн Богослов	14	Священик
8	Іоанн Богослов	13	Священик
9	Іоанн Богослов	12	Священик
10	Іоанн Богослов	11	Священик
11	Іоанн Богослов	10	Священик
12	Іоанн Богослов	9	Священик
13	Іоанн Богослов	8	Священик
14	Іоанн Богослов	7	Священик
15	Іоанн Богослов	6	Священик
16	Іоанн Богослов	5	Священик
17	Іоанн Богослов	4	Священик
18	Іоанн Богослов	3	Священик
19	Іоанн Богослов	2	Священик
20	Іоанн Богослов	1	Священик

№	Ім'я	Вік	Положення
25	Іоанн Богослов	25	Священик
26	Іоанн Богослов	24	Священик
27	Іоанн Богослов	23	Священик
28	Іоанн Богослов	22	Священик
29	Іоанн Богослов	21	Священик
30	Іоанн Богослов	20	Священик

Сповідний розпис церкви Іоанна Богослова с. Моринці Звенигородського повіту Київської губернії, де під № 30 записано родину матері Т. Г. Шевченка К. Я. Бойко (Бойченко). 1788 р.
ЦДІАК України, ф. 127, оп. 1017, спр. 49, арк. 5.

Ревізька сказка селян с. Кирилівка Катеринопільського повіту Вознесенського намісництва, які належали псковському і смоленському генерал-губернатору В. В. Енгельгарту, де під № 30 записано родину І. А. Шевченка і, зокрема, сина Григорія, 10 років. 5 вересня 1795 р.
ЦДІАК України, ф. 211, оп. 1, спр. 32, арк. 32.

Востаннє запис у метричній книзі церкви Іоанна Богослова с. Моринці Звенигородського повіту Київської губернії про шлюб Григорія Шевченка з Катериною Бойко. 3 листопада 1801 р.
ЦДІАК України, ф. 127, оп. 1012, спр. 1196, арк. 248.

Запис у метричній книзі церкви Іоанна Богослова с. Моринці Звенигородського повіту Київської губернії про народження Т. Г. Шевченка. 25 лютого 1814 р.
ЦДІАК України, ф. 127, оп. 1012, спр. 1378, арк. 695 зв.

Хата, у якій народився Т. Г. Шевченко. с. Моринці.
НДФ ЦДАМЛМ України.

№	Ім'я	Вік	Стать	Родина
1	Тарас Шевченко	18	Чоловік	Київська губернія, Звенигородський повіт, с. Кирилівка
2	Михайло Шевченко	15	Чоловік	Київська губернія, Звенигородський повіт, с. Кирилівка
3	Іван Шевченко	12	Чоловік	Київська губернія, Звенигородський повіт, с. Кирилівка
4	Петро Шевченко	10	Чоловік	Київська губернія, Звенигородський повіт, с. Кирилівка
5	Марія Шевченко	8	Жінка	Київська губернія, Звенигородський повіт, с. Кирилівка

№	Ім'я	Вік	Стать	Родина
6	Олександр Шевченко	7	Чоловік	Київська губернія, Звенигородський повіт, с. Кирилівка
7	Єлизавета Шевченко	5	Жінка	Київська губернія, Звенигородський повіт, с. Кирилівка
8	Анатолій Шевченко	4	Чоловік	Київська губернія, Звенигородський повіт, с. Кирилівка
9	Софія Шевченко	3	Жінка	Київська губернія, Звенигородський повіт, с. Кирилівка
10	Василь Шевченко	2	Чоловік	Київська губернія, Звенигородський повіт, с. Кирилівка

Моя родина була дуже старовинною. Прадідусь мій був вельможею, а дідусь мій був полковником. Мати моя була дуже добродушною людиною, а батько мій був дуже ревнивим до своєї родини. Ми жили в селі Кирилівка, де було багато хороших людей. Я дуже люблю свою родину і свій край.

Віршило моє було дуже гарним. Я писав багато віршів, які були дуже популярні серед народу. Я дуже люблю писати вірші, і це було моє велике заняття. Я писав про природу, про життя, про любов. Моя родина була дуже багата на талановитих людей, і я дуже вдячний їм за все, що вони дали мені.

Ревізька сказка селян-кріпаків поміщика В. В. Енгельгардта, де під № 32 значиться родина Т. Г. Шевченка. 9 березня 1816 р.
Державний архів Київської області, ф. 280, оп. 2, спр. 314, арк. 11 зв.

Т. Г. Шевченко. Автобіографія. [1860]
ЦДАМЛМ України, ф. 506, оп. 1, спр. 27, арк. 1, 2.

№	Ім'я	Вік	Стать	Родина
1	Тарас Шевченко	18	Чоловік	Київська губернія, Звенигородський повіт, с. Кирилівка
2	Михайло Шевченко	15	Чоловік	Київська губернія, Звенигородський повіт, с. Кирилівка
3	Іван Шевченко	12	Чоловік	Київська губернія, Звенигородський повіт, с. Кирилівка
4	Петро Шевченко	10	Чоловік	Київська губернія, Звенигородський повіт, с. Кирилівка
5	Марія Шевченко	8	Жінка	Київська губернія, Звенигородський повіт, с. Кирилівка

Запис в метричній книзі церкви Іоанна Богослова с. Кирилівка Звенигородського повіту Київської губернії про смерть матері Т. Г. Шевченка К. Я. Шевченко (Грушівської). 20 серпня 1823 р.

№	Ім'я	Вік	Стать	Родина
1	Тарас Шевченко	18	Чоловік	Київська губернія, Звенигородський повіт, с. Кирилівка
2	Михайло Шевченко	15	Чоловік	Київська губернія, Звенигородський повіт, с. Кирилівка
3	Іван Шевченко	12	Чоловік	Київська губернія, Звенигородський повіт, с. Кирилівка
4	Петро Шевченко	10	Чоловік	Київська губернія, Звенигородський повіт, с. Кирилівка
5	Марія Шевченко	8	Жінка	Київська губернія, Звенигородський повіт, с. Кирилівка

Запис в метричній книзі церкви Іоанна Богослова с. Моринці Звенигородського повіту Київської губернії про одруження батька Т. Г. Шевченка Г. І. Шевченка з вдовою О. А. Терещенко. 7 жовтня 1823 р.
ЦДІАК України, ф. 127, оп. 1012, спр. 1511, арк. 57.

Запис в метричній книзі церкви Іоанна Богослова с. Кирилівка Звенигородського повіту Київської губернії про смерть батька Т. Г. Шевченка Г. І. Шевченка (Грушівського). 21 березня 1825 р.
ЦДІАК України, ф. 127, оп. 1013, спр. 164, арк. 796 зв.

Хага дяка, в якій навчався грамоті Т. Г. Шевченко. 1964 р.
ЦДАГО України, ф. 1, оп. 31, спр. 2368, арк. 118.

Брати Т. Г. Шевченка – Йосип і Микита. 2-а пол. XIX ст.
ЦДАМЛМ України, ф. 513, оп. 1, спр. 368, арк. 1.

Министерство Военных	Год 6 01	Литва	Вильнюс	Вильнюс	Вильнюс	Вильнюс	Вильнюс	Вильнюс	Вильнюс	Вильнюс	Вильнюс	Вильнюс
Кондуктний список про службу ад'ютанта литовського військового губернатора, штабс-ротмістра лейб-гвардії Уланського полку П. В. Ангельгардта.	1829	П. В. Ангельгардт	П. В. Ангельгардт	П. В. Ангельгардт	П. В. Ангельгардт	П. В. Ангельгардт	П. В. Ангельгардт	П. В. Ангельгардт	П. В. Ангельгардт	П. В. Ангельгардт	П. В. Ангельгардт	П. В. Ангельгардт

Кондуктний список про службу ад'ютанта литовського військового губернатора, штабс-ротмістра лейб-гвардії Уланського полку П. В. Ангельгардта. 30 червня 1829 р.
Державний історичний архів Литви, ф. 378, о/о, 1829 р., спр. 680, арк. 6 зв. - 7.

Формулярний список про службу і гідність ад'ютанта литовського військового губернатора, штабс-ротмістра лейб-гвардії Уланського полку П. В. Ангельгардта. 1 січня 1830 р.
Державний історичний архів Литви, ф. 378, о/о, 1829 р., спр. 680, арк. 39 зв. - 40.

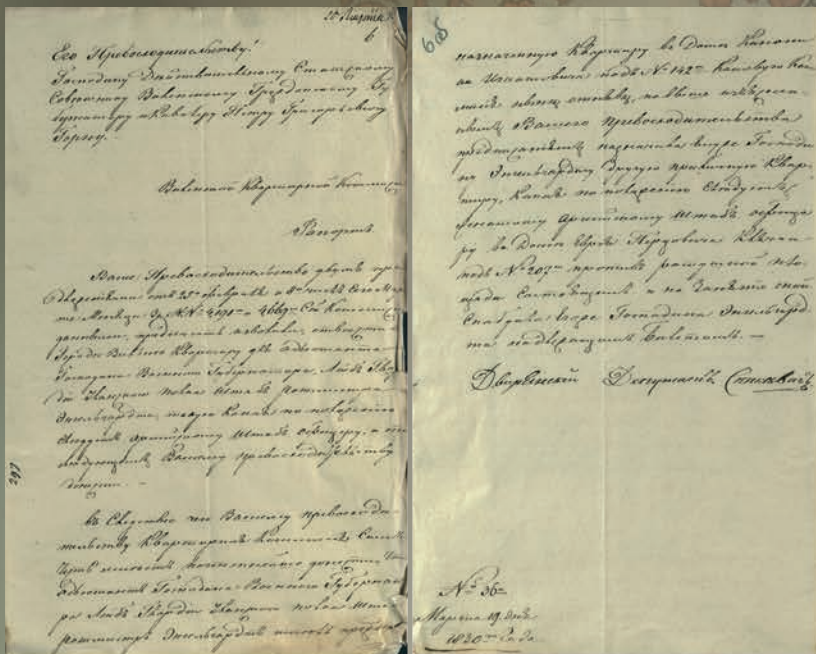
Вильнюс	Вильнюс	Вильнюс	Вильнюс	Вильнюс	Вильнюс	Вильнюс	Вильнюс	Вильнюс	Вильнюс	Вильнюс
Вильнюс	Вильнюс	Вильнюс	Вильнюс	Вильнюс	Вильнюс	Вильнюс	Вильнюс	Вильнюс	Вильнюс	Вильнюс

Прохання ад'ютанта литовського військового губернатора, штабс-ротмістра лейб-гвардії Уланського полку П. В. Ангельгардта до віленського цивільного губернатора П. Г. Горна про надання йому квартири у м. Вільно відповідно до його чину. 2 березня 1830 р.

Прохання ад'ютанта литовського військового губернатора, штабс-ротмістра лейб-гвардії Уланського полку П. В. Ангельгардта до віленського цивільного губернатора П. Г. Горна про надання йому квартири у м. Вільно відповідно до його чину. 2 березня 1830 р.
Державний історичний архів Литви, ф. 380, оп. 73, спр. 168, арк. 4.

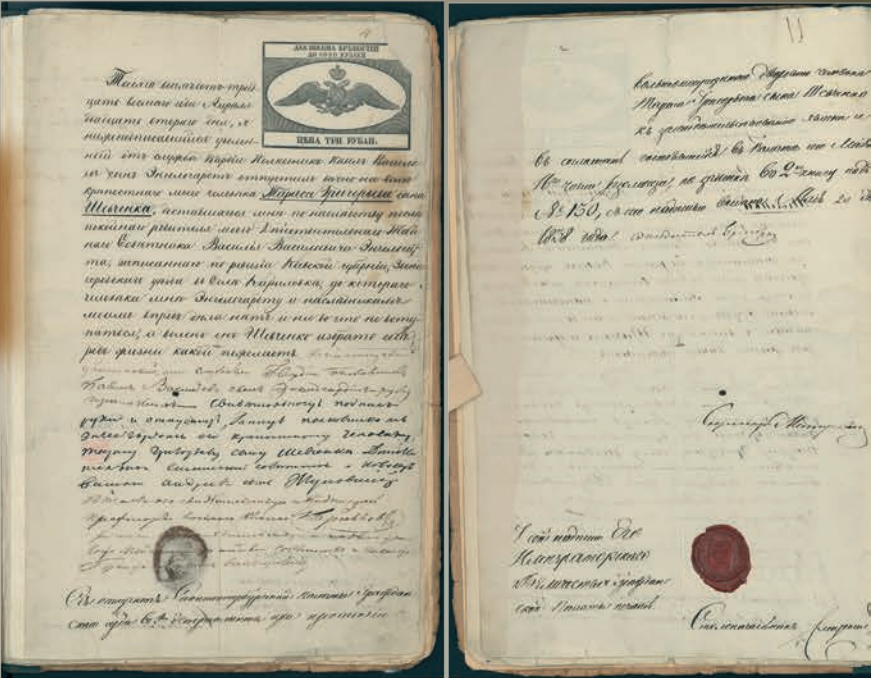

Зйомки Київською кіностудією ім О. Довженка художнього фільму «Сон» біля будівлі Вільнюського державного університету. Лютий 1964 р.
Центральний державний архів Литви, 0-022729.

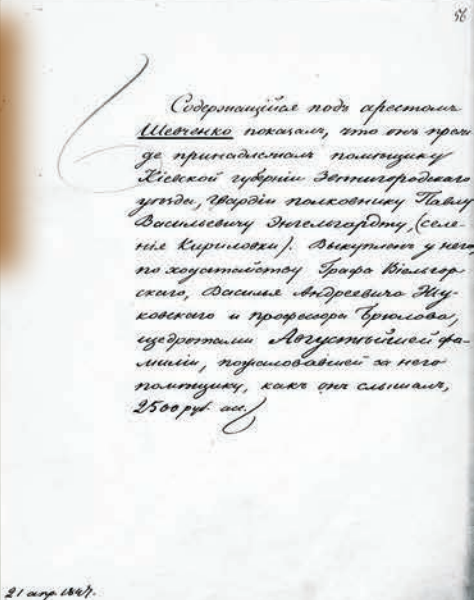

Рапорт дворянського депутата Віленської квартирної комісії Сенкевича віленському цивільному губернатору П. Г. Горну про надання штабс-ротмістру В. П. Енгельгардту квартири відповідно до його чину. 19 березня 1830 р.
Державний історичний архів Литви, ф. 380, оп. 73, спр. 168, арк. 6 і зв.

Відпусна, видана Т. Г. Шевченку поміщиком Київської губернії П. В. Енгельгардтом. Автографи В. А. Жуковського, К. П. Брюллова та М. Ю. Вєльгорського. 22 квітня 1838 р.
Російський державний історичний архів, ф. 1341, оп. 62, спр. 520, арк. 4 і зв.

Довідка, складена у III відділенні власної й.і.в. канцелярії, про походження та викуп Т. Г. Шевченка з кріпацтва. 21 квітня 1847 р.
Національний музей Тараса Шевченка, А-52, арк. 56.

Організатори викупу Т. Г. Шевченка з кріпацтва – О. Г. Венеціанов, В. А. Жуковський, І. М. Сошенко, М. Ю. Вєльгорський, К. П. Брюллов, С. П. Гребінка, В. І. Григорович. Перша половина 19 ст.
ЦДАМЛМ України, ф. 513, спр. 367, арк. 34.

«Велике щастя бути вольним чоловіком». 1831–1843

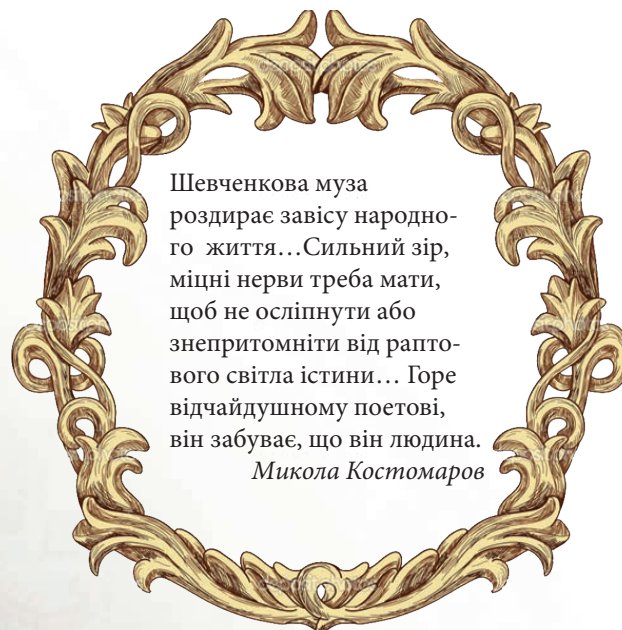
У цьому розділі – документи про перебування поета у Петербурзі. Після отримання волі Тарас Шевченко стає студентом Імператорської Академії мистецтв. Художній талант Тараса Шевченка було відзначено срібними медалями за малюнок з натури та за картину олією.

Водночас він наполегливо поглиблював свої знання, читав твори класиків світової літератури, захоплювався історією та філософією. Під враженням звістки про смерть автора «Енеїди» поет написав вірш «На вічну пам'ять Котляревському».

Першу збірку своїх поетичних творів Шевченко видав у 1840 році під назвою «Кобзар». До неї увійшло 8 поезій: «Думи мої», «Перебендя», «Катерина», «Тополя», «Думка», «До Основ'яненка», «Іван Підкова», «Тарасова ніч». Окремим виданням у 1841 році вийшла поема «Гайдамаки».

Вірші Шевченка справили на українське суспільство велике враження, проте російська богема загалом негативно поставилася до молодого поета, звинувативши його головним чином у тому, що він пише «мужицькою мовою».

Згодом, улітку 1842 року, використавши сюжет поеми «Катерина», Тарас Шевченко намалював однойменну картину, яка стала одним із найпопулярніших творів українського живопису.

Шевченкова муза
роздирає завісу народно-
го життя... Сильний зір,
міцні нерви треба мати,
щоб не осліпнути або
знепритомніти від рапто-
вого світла істини... Горе
відчайдушному поетові,
він забуває, що він людина.

Микола Костомаров

М. И. Д.
ИМПЕРАТОРСКОЙ
АКАДЕМИИ ХУДОЖЕСТВЪ
КАНЦЕЛЯРІЯ.

см. дело № 80-1839

Выписка из жур-
налу Совета Акаде-
мии Художествъ
в Мавъ 1839 года.

Ст. II Определено: заше-
нко за все искусство стилиста т. е.
академическое и вальбонну
каждущих учеников, уда-
вшихся по предмету зку-
слству преподававшемуся в
школе в 1839 году, за наилучший
серебряный медальон первого
и второго драматического,
а именно: первую дощечку
и второго драматического
за рисунок с камеры по-
морского Мельника

М. И. Д.
ИМПЕРАТОРСКОЙ
АКАДЕМИИ ХУДОЖЕСТВЪ
КАНЦЕЛЯРІЯ.

см. дело № 1840

Копия из журналу
Совета Академии
Художествъ в
Мавъ 1840 года.

Ст. V Определено: за
все искусство стилиста
Собрания Академии
Художествъ за рисунок
лучшего драматического
серебряный медальон
1-го драматического
2-го драматического
Мельника за рисунок
его в драматическом
классе красками картину
"Портрет женщины в
костюме садика", а также
за лучшее изображение
портрета

Виписка із журналу Ради Імператорської Академії мистецтв про нагородження Т. Г. Шевченка срібною медаллю за малюнок з натури. 3 травня 1839 р.
Національний музей Тараса Шевченка, А-7, арк. 2.

Виписка із журналу Ради Імператорської Академії мистецтв про нагородження Т. Г. Шевченка срібною медаллю за картину маслом. 27 вересня 1840 р.
Національний музей Тараса Шевченка, А-7, арк. 3.

ВЫСОЧАЙШЕ
ПРИКАЗАНІЕ

ОБЩЕСТВО

25. Октября 1841

272.

Високаше приказыше
обществу

25. Октября 1841

272.

Високаше приказыше
обществу

Виписка із журналу Ради Імператорської Академії мистецтв про нагородження Т. Г. Шевченка срібною медаллю. 26 вересня 1841 р.
Національний музей Тараса Шевченка, А-7, арк. 4.

М. И. Д.
ИМПЕРАТОРСКОЙ
АКАДЕМИИ ХУДОЖЕСТВЪ
КАНЦЕЛЯРІЯ.

см. дело № 1841

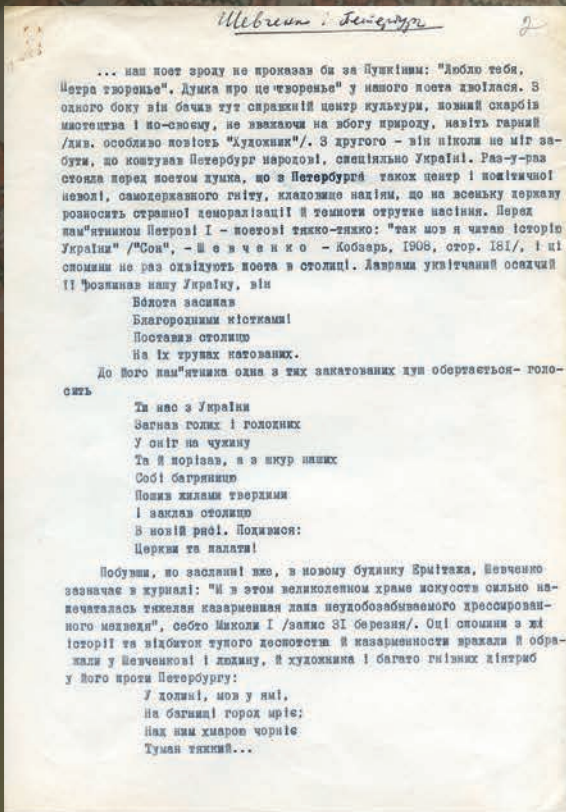
Выписка из журналу
Совета Академии
Художествъ в
Мавъ 1841 года.

Ст. V Определено:
высокаше приказыше
обществу за рисунок
в художественном
классе академии
Художествъ за рисунок
лучшего драматического
серебряный медальон
1-го драматического
2-го драматического
Мельника за рисунок
его в драматическом
классе красками картину
"Портрет женщины в
костюме садика", а также
за лучшее изображение
портрета

Лист віце-голови Товариства заохочення художників Ф. І. Прянишнікова до Т. Г. Шевченка з привітанням щодо його успіхів у навчанні в Академії. 25 листопада 1840 р.
Національний музей Тараса Шевченка, А-8, арк. 3.

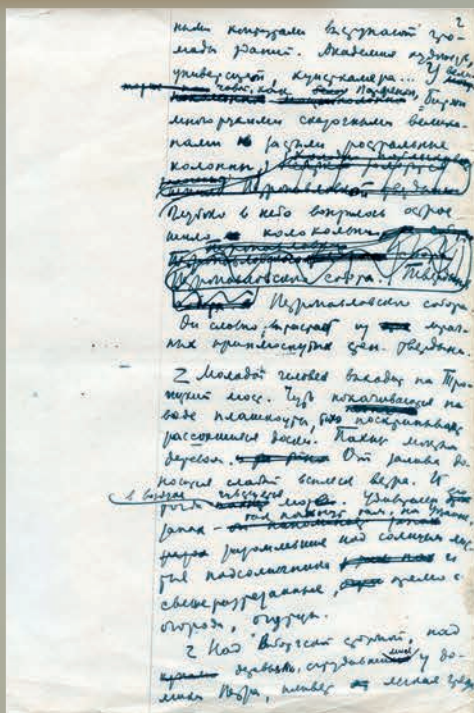
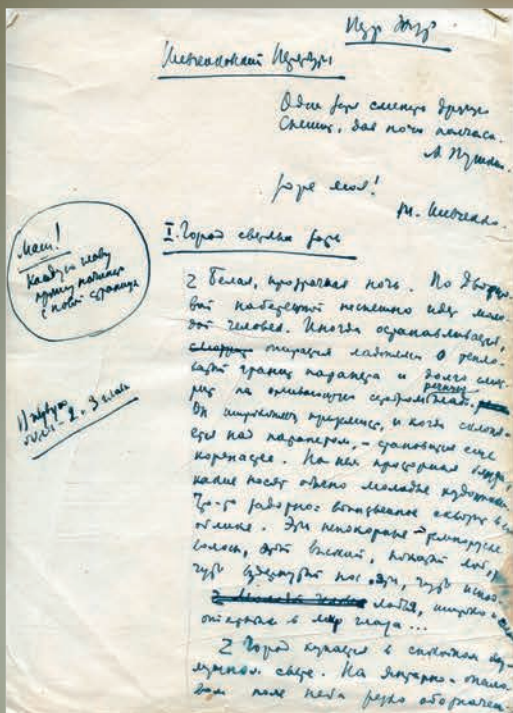

Т. Г. Шевченко. «У шинку». З картини І. Соколова «Приятелі». 1859 р. Офорт.
Російський державний архів літератури і мистецтва, ф. 277, оп. 2, спр. 38, арк. 2.

Т. Г. Шевченко. «Ростовщик». З картини Рембранта «Притча о виноградаре и делателях». 1858 р. Офорт. Російський державний архів літератури і мистецтва, ф. 277, оп. 2, спр. 38а, арк. 2.

Іванисенко. Матеріали до книги «Три Етери. Шевченко і Петербург». 1960-і р. ЦДАМЛМ України, ф. 769, оп. 1, спр. 26, арк. 2.

П. Жур. «Шевченківський Петербург». Роман. 1962 р. ЦДАМЛМ України, ф. 136, оп. 1, спр. 1, арк. 1, 2

І. Жакевич. Ілюстрація до балади Т. Г. Шевченка «Причинна». 1890-і рр. ЦДАМЛМ України, ф. 241, оп. 1, спр. 182, арк. 82.

А. Ждаха. «Зашебетав жайворонк». Ілюстрація до пісні на сл. Т. Г. Шевченка з «Причинної». Листівка. 1961 р. ЦДАМЛМ України, ф. 513, оп. 1, спр. 1949, арк. 35.

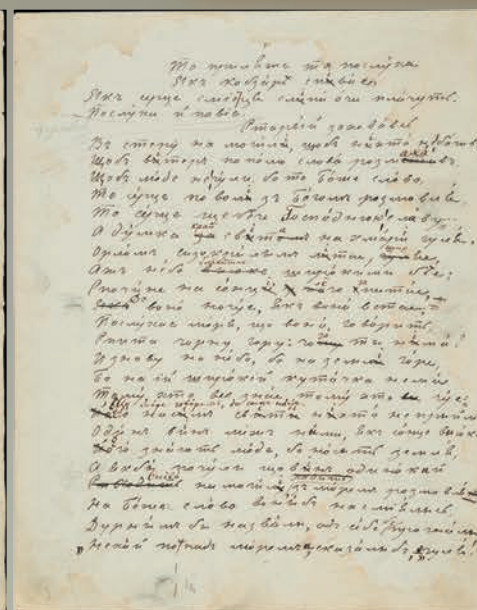
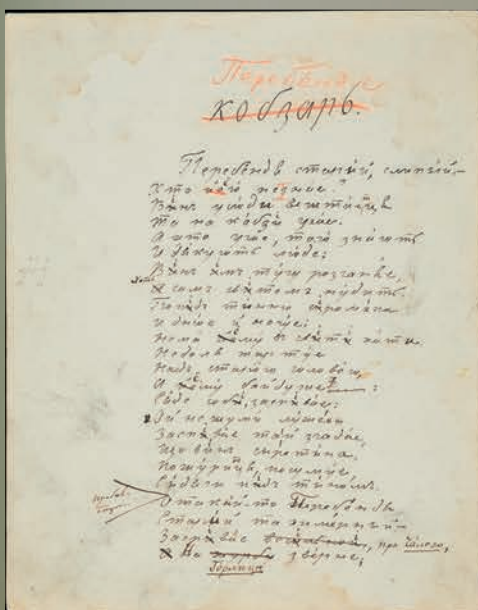
І. Іжакевич. Ілюстрації до поеми
Т. Г. Шевченка «Катерина». 1937 р.
ЦДАМЛМ України, ф. 58, оп. 1, стр. 75, арк. 2.

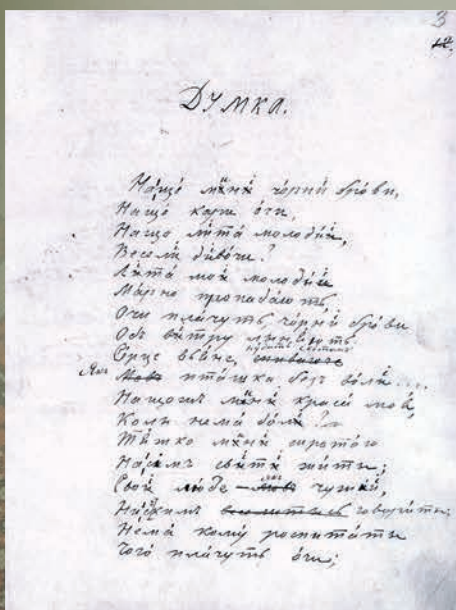
К. Піскорський. Ілюстрація
до поеми Т. Г. Шевченка
«Катерина». 1919 р.
ЦДАМЛМ України, ф. 335,
оп. 1, стр. 76.

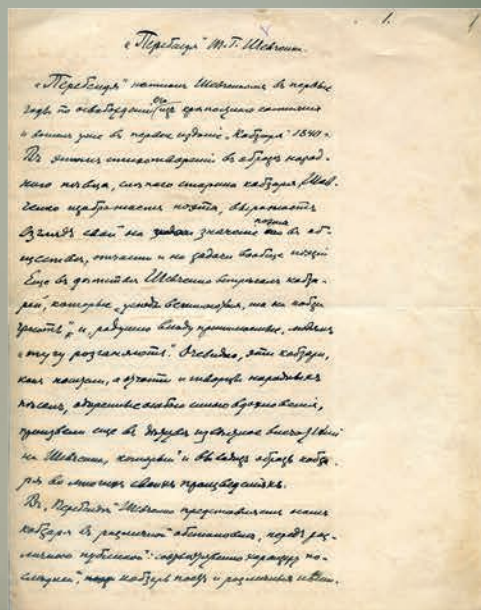
Афіша вистави Київського
театру опери та балету
ім. Т. Шевченка за оперою
М. Аркаса «Катерина». 1957 р.
ЦДАМЛМ України, ф. 323,
оп. 1, стр. 21, арк. 2.

Т. Г. Шевченко. «Перербендя».
Автограф. 1839 р.
Інститут літератури
ім. Т. Г. Шевченка НАН України,
ф. 1, стр. 18, арк. 3 зв., 4 зв.

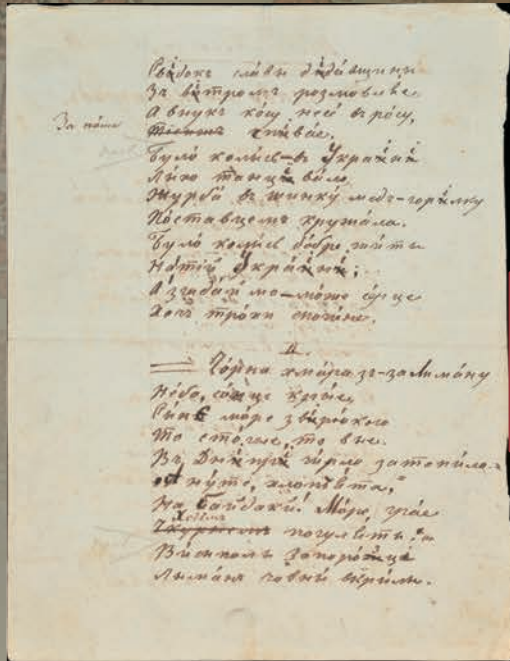
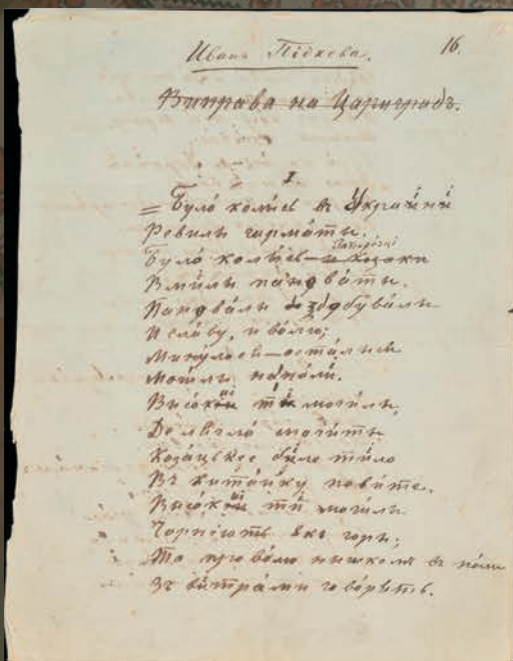

К. Агніт-Следзевський.
Ілюстрація до поеми
Т. Г. Шевченка
«Катерина». 1964 р.
ЦДАМЛМ України,
ф. 230, оп. 1, стр. 185,
арк. 1.

О. Андрієвський. «Перербендя» Т. Г. Шевченка».
Дослідження. Автограф. 1901 р.
ЦДАМЛМ України, ф. 1244, оп. 1, стр. 2, арк. 1.

Т. Г. Шевченко. «Думка» («Нашо мені чорні
брови...»). Автограф. 1838 р.
ЦДАМЛМ України, ф. 506, оп. 1, стр. 1, арк. 3

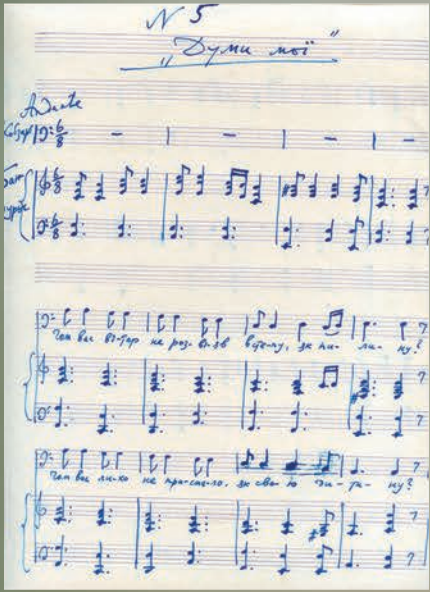

Т. Г. Шевченко. «Іван Підкова». Автограф. 1839 р. Інститут літератури ім. Т. Г. Шевченка НАН України, ф. 1, спр. 1016, арк. 16, 16 зв.

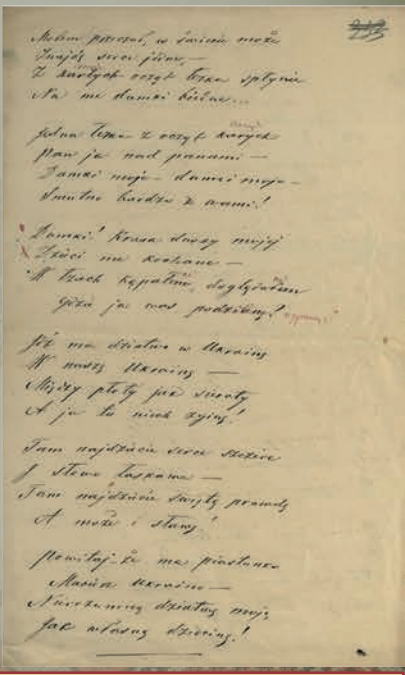
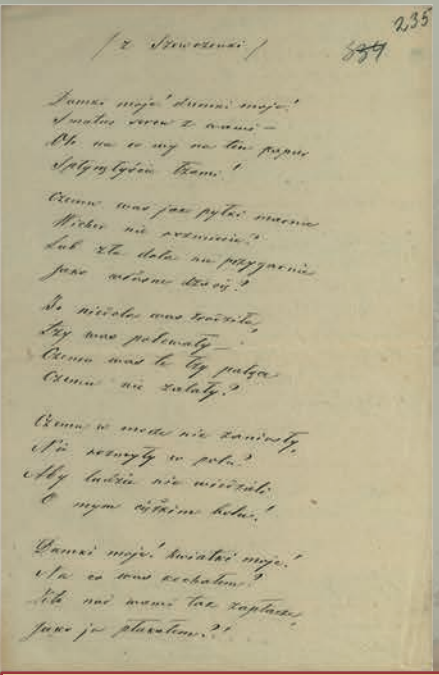

О. Івахненко. Ілюстрація до вірша Т. Шевченка «Іван Підкова». 1982 р. ЦДАМЛМ України, ф. 700, оп. 1, спр. 181, арк. 3.

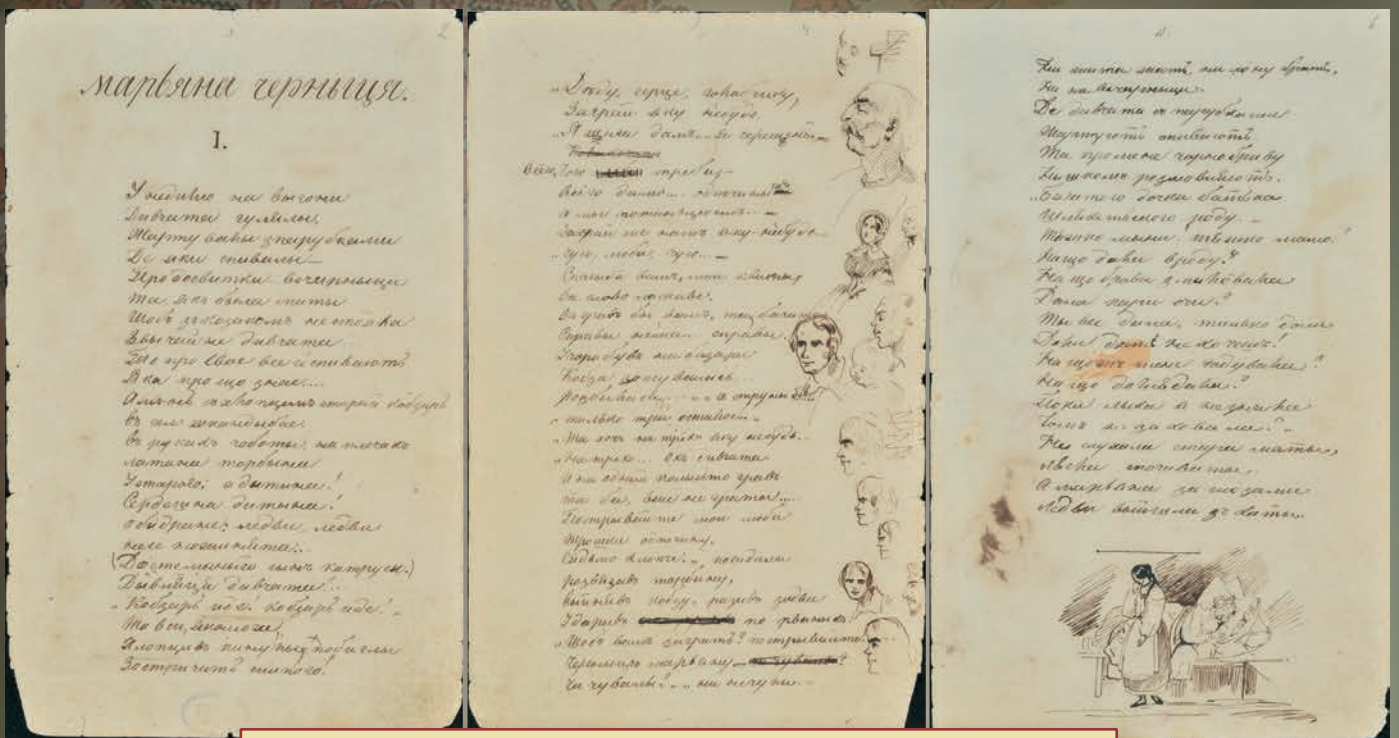
Лист Т. Г. Шевченка до брата Микити із начерками. 2 лютого 1840 р. ЦДАМЛМ України, ф. 1116, оп. 1, спр. 117, арк. 1.

Б. Лятошинський. «Думи мої...» для голосу у супроводі бандури з біографічного фільму «Тарас Шевченко» Київської кіностудії художніх фільмів, реж. І. Савченко. Автограф. 1950 р. ЦДАМЛМ України, ф. 181, оп. 1, спр. 5, арк. 27.

Т. Г. Шевченко. «Думи мої, думи мої». Список польською мовою. З колекції документів Яна Карловича. Державний історичний архів Литви, ф. 1135, оп. 10, спр. 69, арк. 235 і зв.

Т. Г. Шевченко. «Мар'яна-черниця». Автограф. 1841 р.
 Інститут літератури ім. Т. Г. Шевченка НАН України, ф. 1, спр. 24, арк. 2, 3, 6.

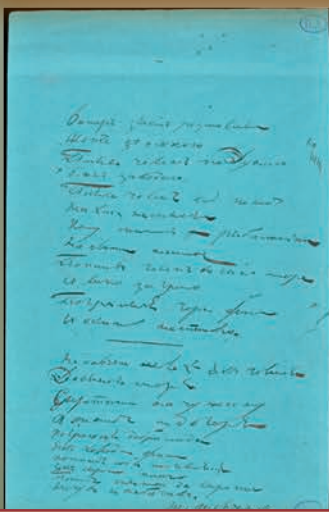
Їжакевич. Ілюстрація до поеми
 Т. Шевченка «Мар'яна-черниця».
 1938 р.
 ЦДАМЛМ України, ф. 58, оп. 1, спр. 71.

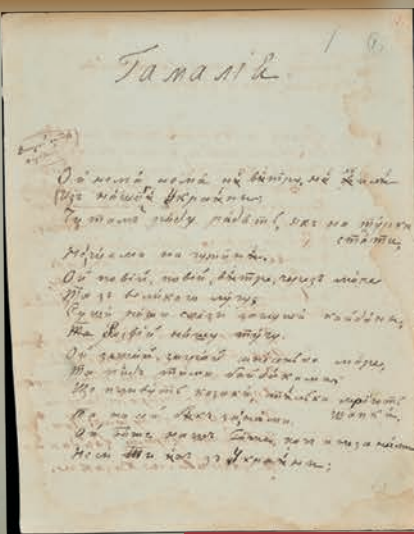
К. Піскорський. Ілюстрація до поезії
 Т. Г. Шевченка «Вітер з гаєм розмовляє ...
 (Човен)». 1919 р.
 ЦДАМЛМ України, ф. 335, оп. 1, спр. 49.

В. Лопата. Ілюстрація до поеми
 Т. Г. Шевченка «Гамалія». 1977 р.
 ЦДАМЛМ України, ф. 700, оп. 1,
 спр. 273, арк. 2.

Т. Г. Шевченко. «Вітер з гаєм розмовляє...».
 Автограф. 1841 р.
 Інститут літератури ім. Т. Г. Шевченка
 НАН України, ф. 1, спр. 5, арк. 1.

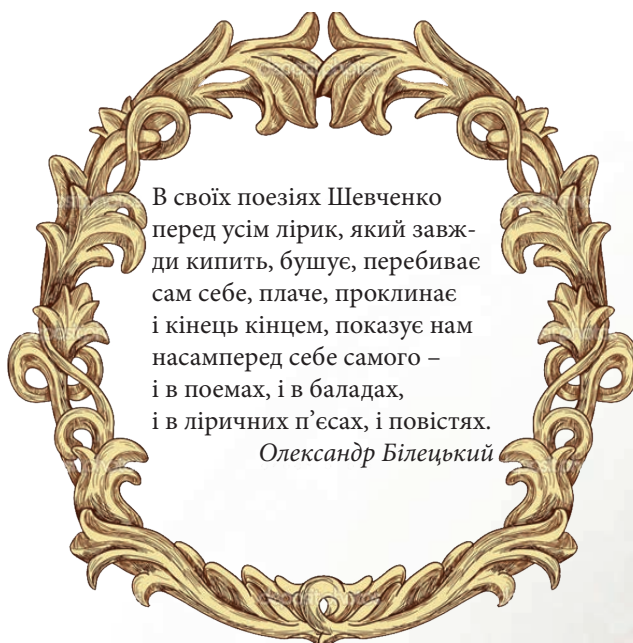
Т. Г. Шевченко. «Гамалія». Автограф. 1842 р.
 Інститут літератури ім. Т. Г. Шевченка НАН України, ф. 1,
 спр. 18, арк. 1, 13в., 2.

«Немає в світі України, немає другого Дніпра...» 1843–1847

До цього розділу увійшли документи пов'язані з перебуванням Тараса Шевченка на Україні у 1843–1847 роках. У той період, він багато подорожує і активно спілкується з діячами української культури Михайлом Максимовичем, Пантелеймоном Кулішем, Євгеном Гребінкою, Олексієм Капністом, Олександром Афанасьєвим-Чужбинським, Василем Білозерським, Миколою Гулаком, Миколою Костомаровим, Опанасом Марковичем та іншими. Знайомиться з Варварою Репніною, яка стала його добрим другом та покровителем на все життя. Упродовж 1843–1844 років Тарас Шевченко активно працює над створенням серії офортів «Живописна Україна» – художнього видання про історичне минуле, народний побут, звичаї і фольклор, природу й історичні пам'ятки України.

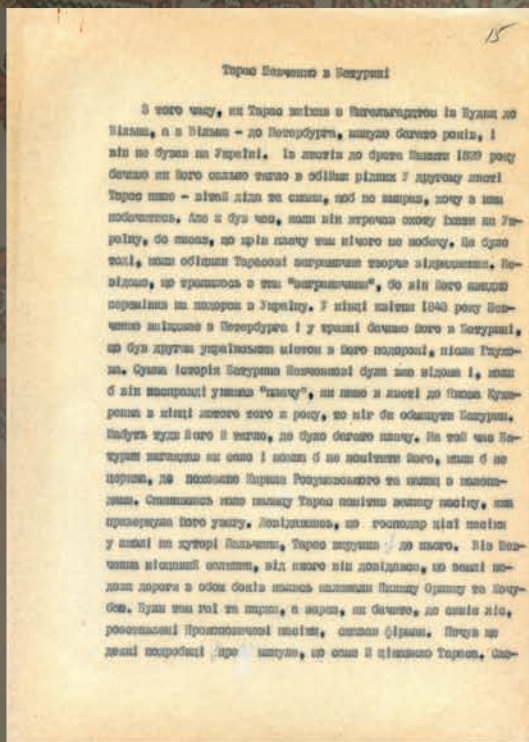
Ставши співробітником Київської археографічної комісії, Шевченко багато подорожував Україною, збирав фольклорні й етнографічні матеріали та змальовував історичні й архітектурні пам'ятки. Часті поїздки дали змогу спілкуватися із закріпаченим українським селянством, глибоко проинятися його долею та бідами. Як результат, один за одним з'являються твори «Розрита могила», «Єретик», «Сліпий», «Великий льох», «Наймичка», «Кавказ», «І мертвим, і живим...», «Холодний Яр», «Давидові псалми», які пронизані закликами до боротьби та визволення з ярма, духовного відродження.

Зрозуміло, що твори такого змісту не могли бути надрукованими, тому Тарас Шевченко переписав їх у збірку, якій дав назву «Три літа». Саме вона стала головним доказом його обвинувачення під час слідства 1847 р.

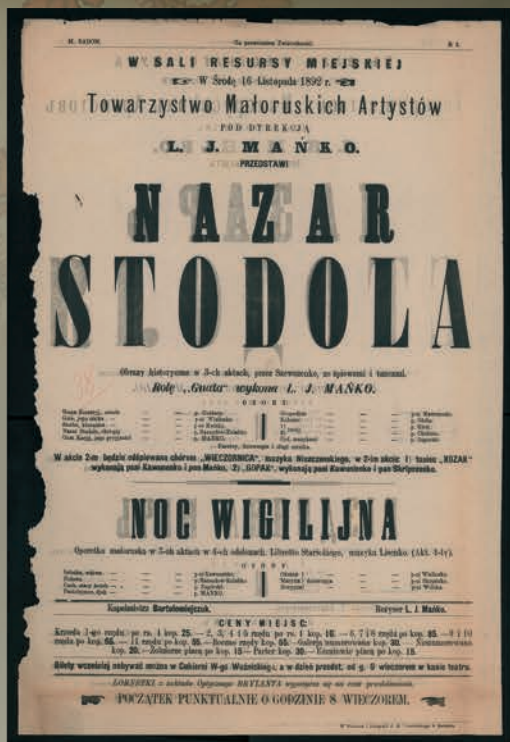

В своїх поезіях Шевченко
перед усім лірик, який завжди
кипить, бушує, перебиває
сам себе, плаче, проклинає
і кінець кінцем, показує нам
насамперед себе самого –
і в поемах, і в баладах,
і в ліричних п'єсах, і повістях.

Олександр Білецький

М. Візир. «Тарас Шевченко в Батурині». Стаття. 1960-і рр.
ЦДАМЛМ України, ф. 1360, оп. 1, спр. 21, арк. 15.

Афіша вистави «Назар Стодоля», що відбулася у м. Радомі. 1892 р.
Державний архів в Радомі (Польща), ф. 206, спр. 3638.

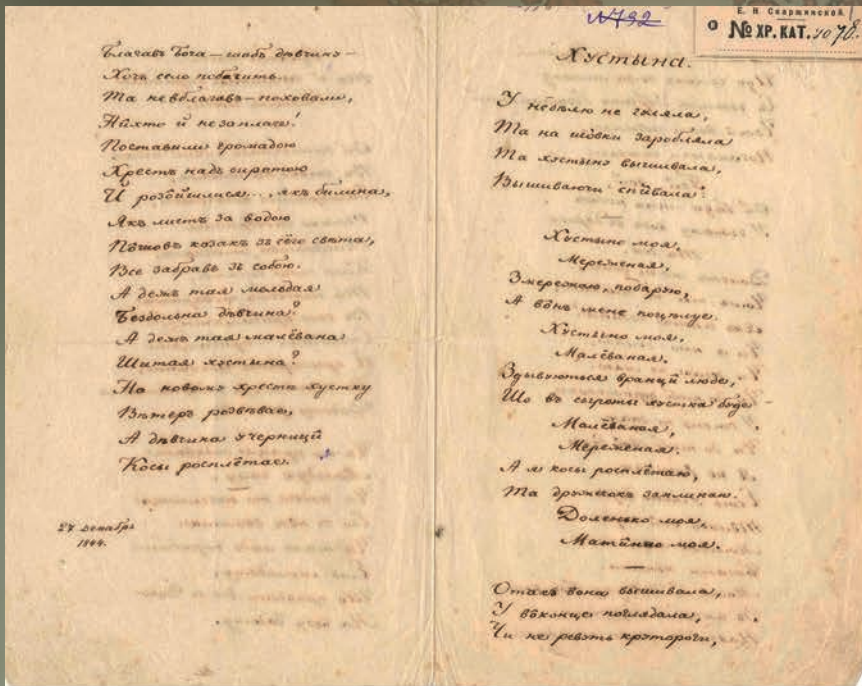
В. Яременко в головній ролі у виставі Львівського театру ім. М. Заньковецької за драмою Т. Г. Шевченка «Назар Стодоля». 1940-і рр.
ЦДАМЛМ України, ф. 65, оп. 1, спр. 3, арк. 5.

Л. Руденко (Стеха) та О. Чулюк-Заграй (Хома Кичатий) у виставі Київського театру опери та балету ім. Т. Шевченка за оперою К. Данькевича «Назар Стодоля». 1959 р.
ЦДАМЛМ України, ф. 120, оп. 1, спр. 117, арк. 11.

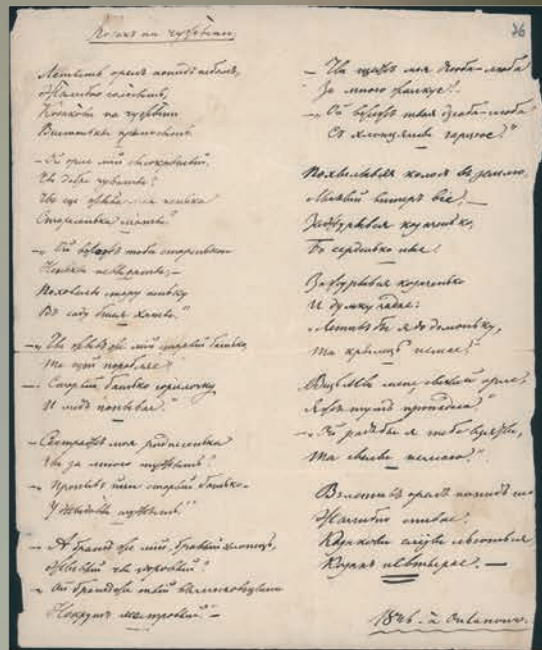
М. Духновський. Ескіз декорації до вистави «Назар Стодоля» за однойменною драмою Т. Г. Шевченка. 1964 р.
ЦДАМЛМ України, ф. 231, оп. 2, спр. 88, арк. 1.

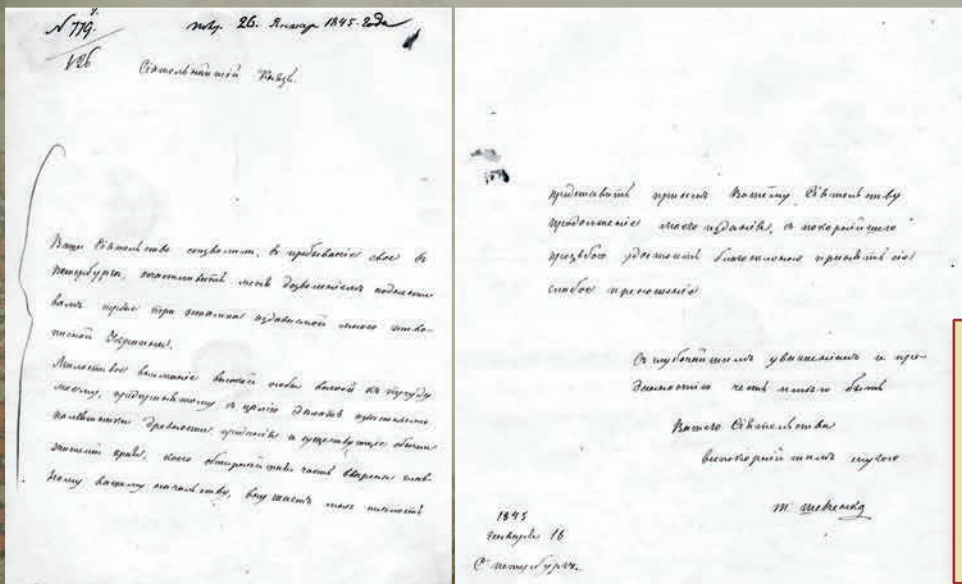
Копія вірша Т. Г. Шевченка «Хустина» вірогідно переписана рукою П. Куліша з колекції фонду К.М. Скаржинської. Державний архів Полтавської області, ф. 222, оп. 1, спр. 789, арк. 1, 2.

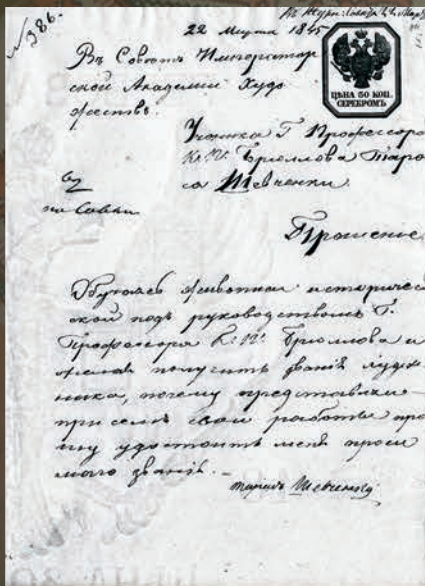
Б. П. Бланк. «Шевченко слушає кобзаря». Російський державний архів літератури і мистецтва, ф. 2094, оп. 1, спр. 666, арк. 1.

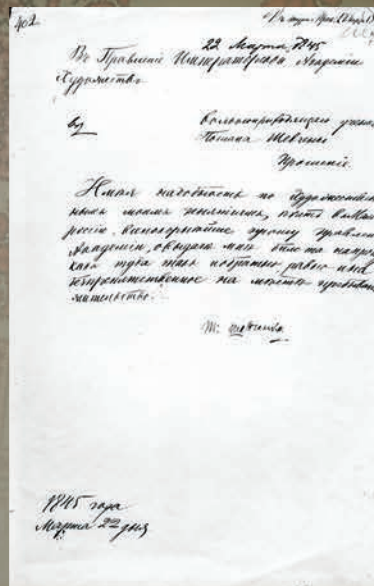
Т. Г. Шевченко. «Козак на чужині». Російський державний архів літератури і мистецтва, ф. 1336, оп. 1, спр. 44, арк. 76.

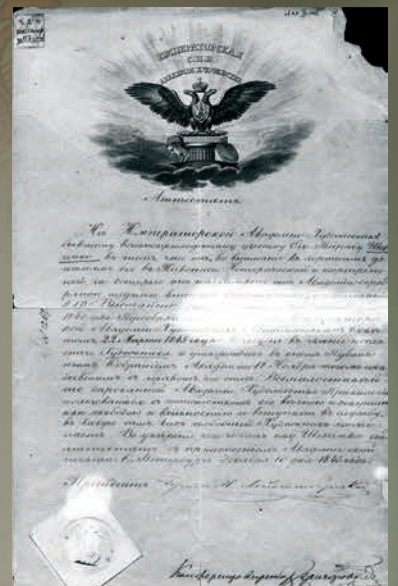
Лист Т. Г. Шевченка до чернігівського, полтавського і харківського генерал-губернатора М. А. Долгорукова про надіслання перших трьох естампів видання Т. Г. Шевченка «Живописная Украина». 16 січня 1845 р. Національний музей Тараса Шевченка, А-58, арк. 18 і зв.

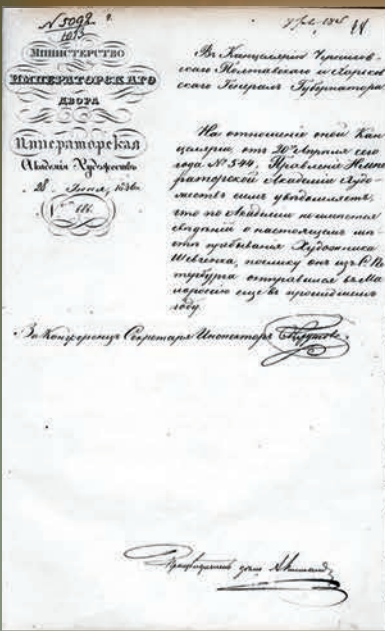
Проханья Т. Г. Шевченка до Ради Імператорської Академії мистецтв про присвоєння йому звання художника. 22 березня 1845 р.
Національний музей Тараса Шевченка, А-58, арк. 2.

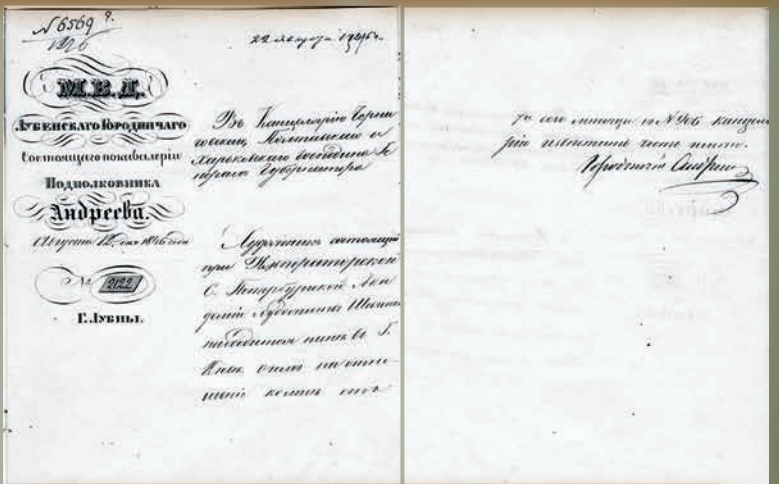
Проханья Т. Г. Шевченка до Правління Імператорської Академії мистецтв про видачу «білета» для поїздки на Україну. 22 березня 1845 р.
Національний музей Тараса Шевченка, А-40, арк. 1.

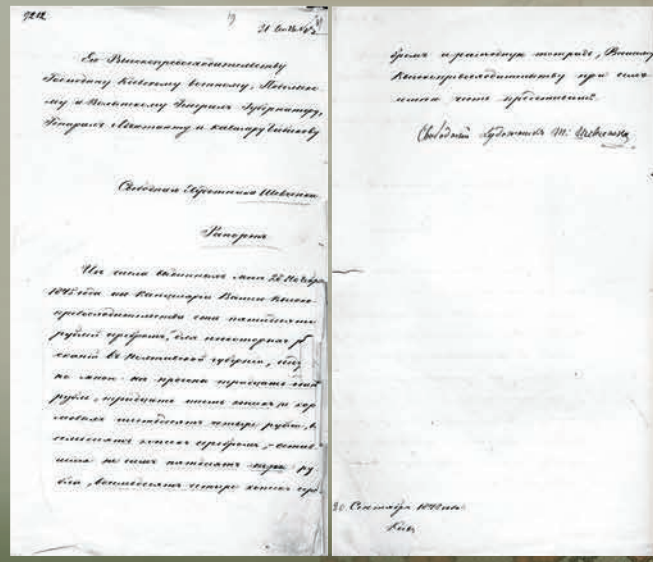
Атестат про присудження Т. Г. Шевченку звання некласного художника, виданий Імператорською Академією мистецтв. 10 грудня 1845 р.
Національний музей Тараса Шевченка, А-192, арк. 1.

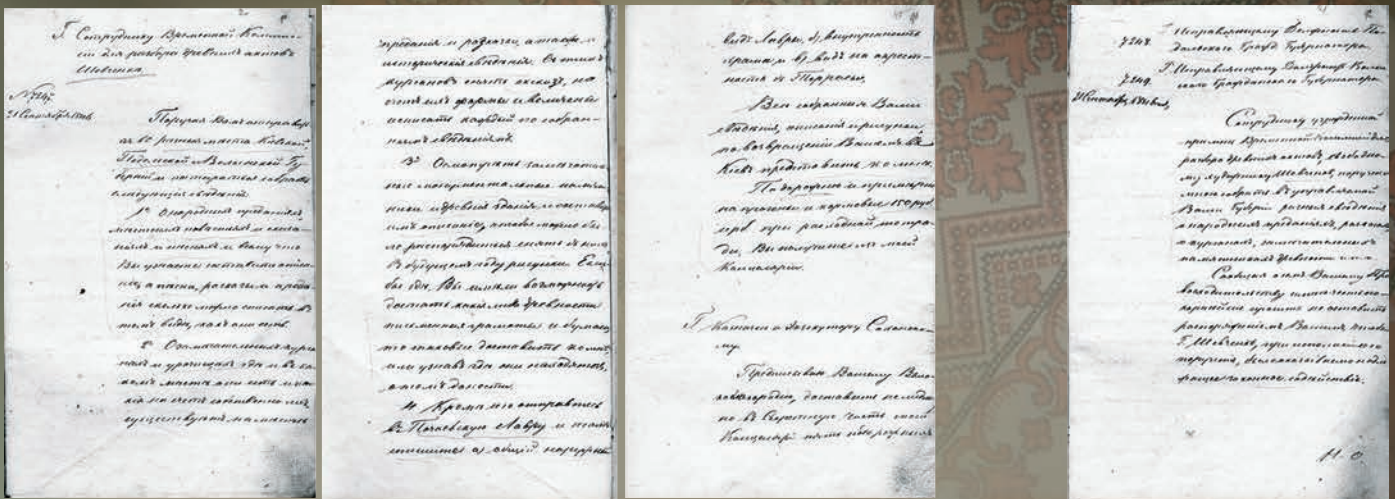
Повідомлення правління Імператорської Академії мистецтв канцелярії чернігівського, полтавського і харківського генерал-губернатора про відсутність відомостей про місцеперебування Т. Г. Шевченка. 28 червня 1846 р.
Національний музей Тараса Шевченка, А-58, арк. 48.

Повідомлення лубенського городничого В. І. Андрєєва канцелярії чернігівського, полтавського та харківського генерал-губернатора про перебування Т. Г. Шевченка у Києві. 12 серпня 1846 р.
Національний музей Тараса Шевченка, А-58, арк. 51 і зв.

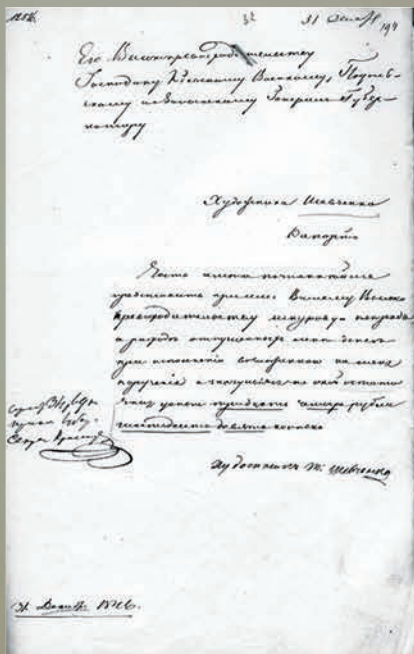

Рапорт Т. Г. Шевченка кївському, подільському і волинському генерал-губернатору Д. Г. Бібікову зі звітом про витрачені під час відрядження в Полтавську губернію гроші. 20 вересня 1846 р.
Національний музей Тараса Шевченка А-53, арк. 89 і зв.

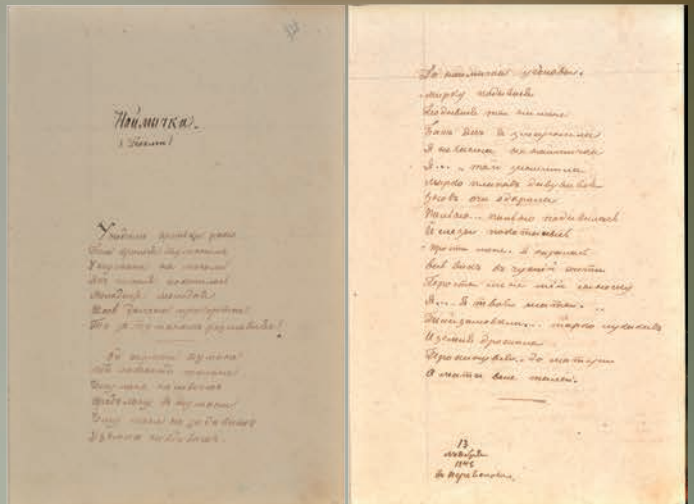

Розпорядження київського, подільського і волинського генерал-губернатора Д. Г. Бібікова Т. Г. Шевченкові виїхати за завданням Археографічної комісії на Україну та видати йому кошти на відрядження. 21 вересня 1846 р.
 Національний музей Тараса Шевченка, А-53, арк. 90 і зв., 91

Відношення київського, подільського і волинського генерал-губернатора Д. Г. Бібікова подільському та волинському цивільним губернаторам про сприяння Т. Г. Шевченкові у виконанні завдань Археографічної комісії. 21 вересня 1846 р.
 Національний музей Тараса Шевченка, А-53, арк. 92.

Рапорт Т. Г. Шевченка київському, подільському і волинському генерал-губернатору Д. Г. Бібікову про витрати під час відрядження на Київщину, Волинь та Поділля за дорученням Археографічної комісії. 31 грудня 1846 р.
 Національний музей Тараса Шевченка, А-53, арк. 194.

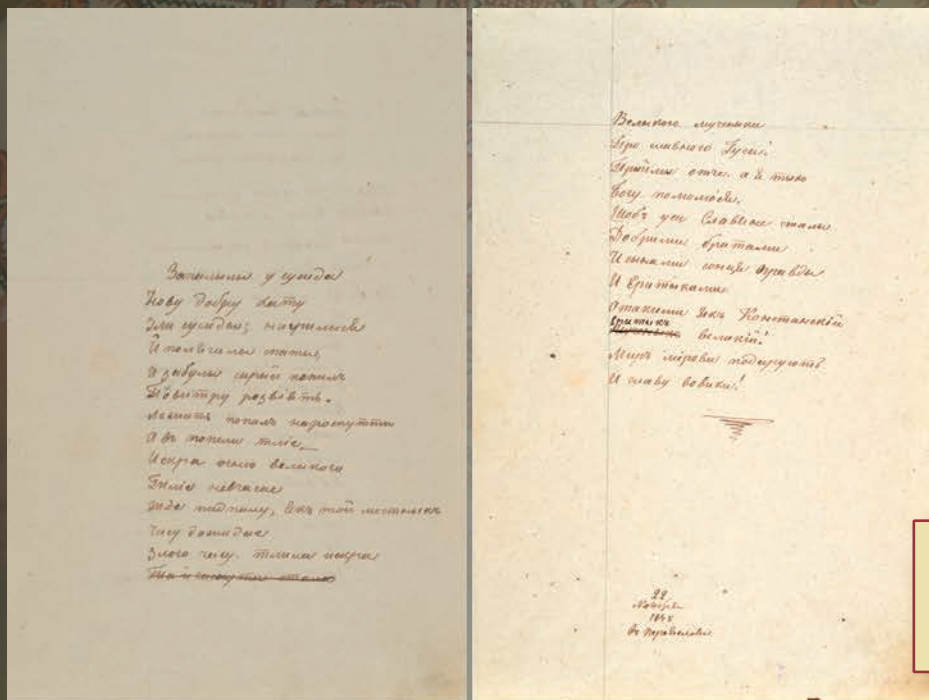
Т. Г. Шевченко. «Наймичка». 1845. Автограф.
 Інститут літератури ім. Т. Г. Шевченка НАН України, ф. 1, спр. 74, арк. 50, 74.

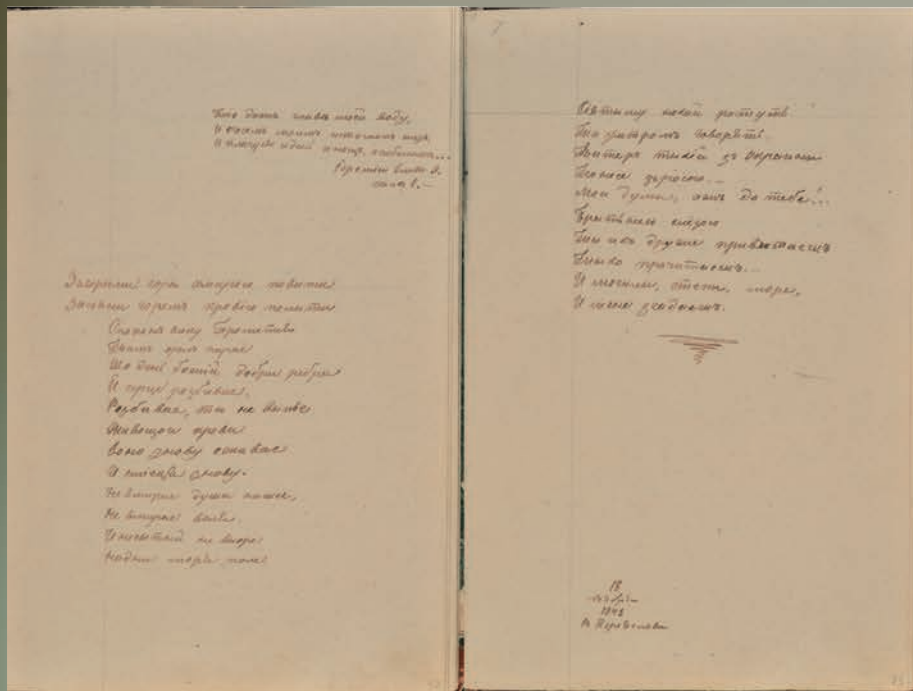
І. Їжакевич. Ілюстрації до поеми Т. Г. Шевченка «Наймичка». 1905 р.
 ЦДАМЛМ України, ф. 58, оп. 1, спр. 67, арк. 2.

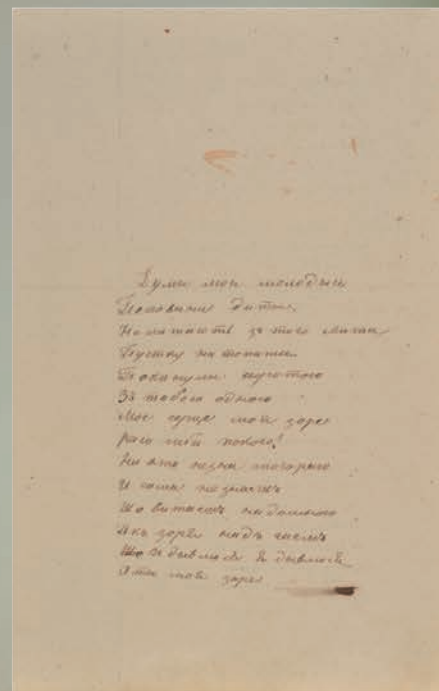
О. Хвостенко-Хвостов. Ескізи костюмів до вистави за оперою М. Вериківського «Наймичка». 1943 р.
 ЦДАМЛМ України, ф. 59, оп. 1, спр. 144, арк. 1, 2

Т. Г. Шевченко. «Єретик». 1845. Автограф.
 Інститут літератури ім. Т. Г. Шевченка
 НАН України, ф. 1, спр. 9, арк. 3, 9.

Т. Г. Шевченко. «Кавказ». 1845. Автограф.
 Інститут літератури ім. Т. Г. Шевченка НАН
 України, ф. 1, спр. 74, арк. 144, 152.

Т. Г. Шевченко. «Сліпий». 1858. Автограф.
 Інститут літератури ім. Т. Г. Шевченка
 НАН України, ф. 1, спр. 74, арк. 108.

О. Данченко. Ілюстрація
 до поеми Т. Шевченка
 «Єретик». Ліногравюра.
 1963 р.
 ЦДАМЛМ України, ф. 700,
 оп. 1, спр. 130, арк. 2.

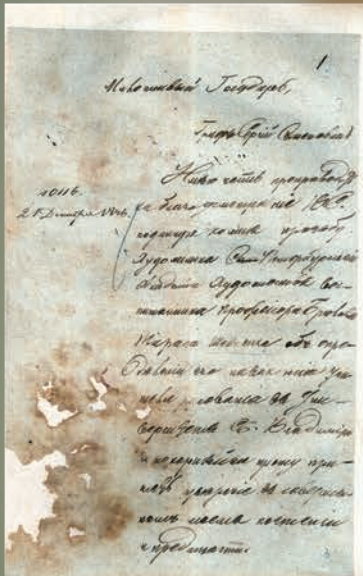
Г. Галинська. Ілюстрація
 до поеми
 Т. Шевченка «Сліпий».
 Офорт. 1978 р.
 ЦДАМЛМ України,
 ф. 700, оп. 1, спр. 84,
 арк. 1.

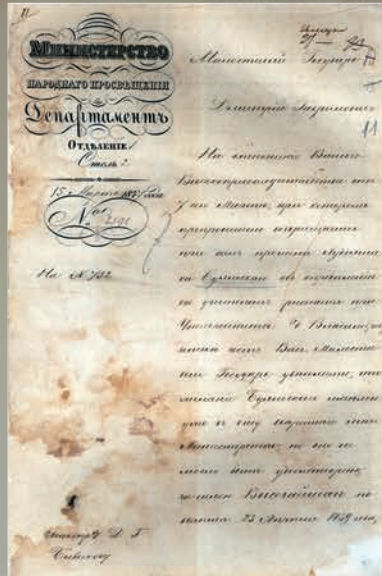
Т. Г. Шевченко. «Лілея». 1846. Автограф. Інститут літератури ім. Т. Г. Шевченка НАН України, ф. 1, спр. 67, арк. 53.

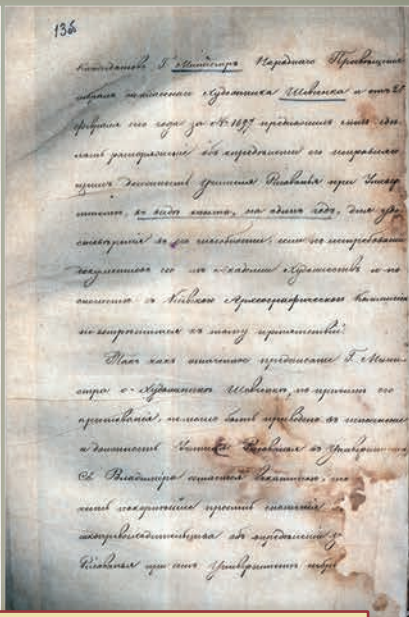
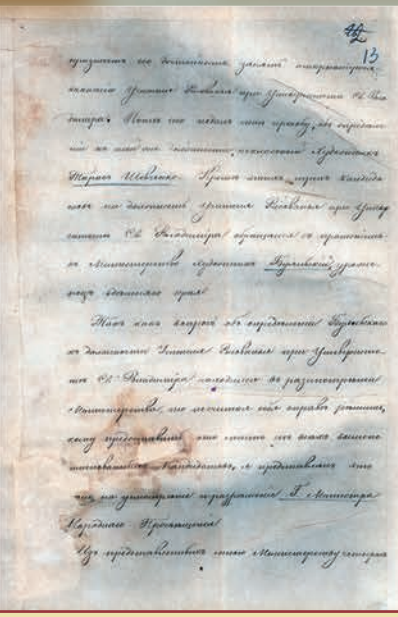
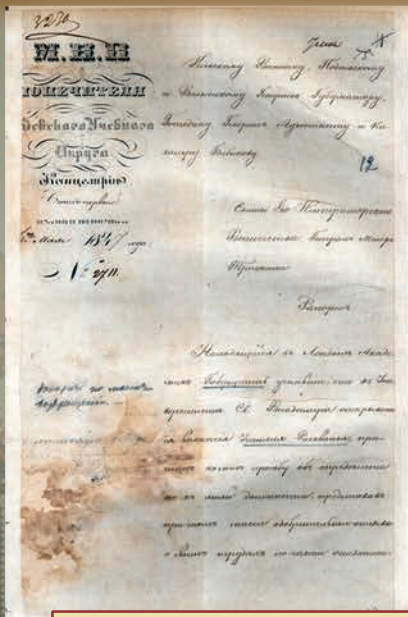
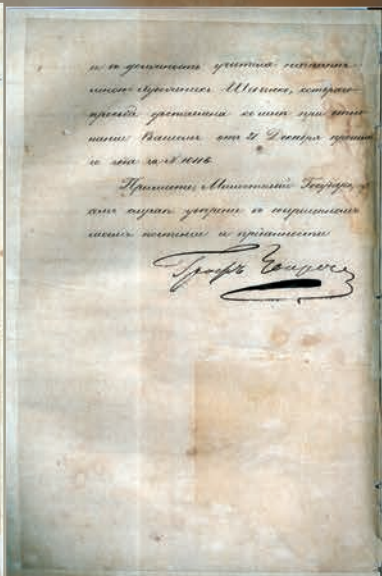
М. Котляревська. Ілюстрація до балади Т. Шевченка «Лілея». 1964 р. ЦДАМЛМ України, ф. 836, оп. 1, спр. 5.

Відношення київського, волинського і подільського генерал-губернатора Д. Г. Бібікова міністру народної освіти С. С. Уварову про прохання Т. Г. Шевченка призначити його на посаду вчителя малювання Київського університету. 21 грудня 1846 р. ЦДАК України, ф. 442, оп. 796, спр. 361, арк. 16.

Повідомлення міністра народної освіти С. С. Уварова київському, подільському і волинському генерал-губернатору Д. Г. Бібікову про призначення Т. Г. Шевченка на посаду вчителя малювання Київського університету. 15 березня 1847 р. ЦДАК України, ф. 442, оп. 796, спр. 361, арк. 11 і зв.

Рапорт попечителя Київського навчального округу О. С. Траскіна київському, подільському і волинському генерал-губернатору Д. Г. Бібікову про кандидатів на посаду вчителя малювання Київського університету та про неможливість призначення на цю посаду Т. Г. Шевченка через його арешт. 6 травня 1847 р. ЦДАК України, ф. 442, оп. 796, спр. 361, арк. 12-13 і зв.

Адреса 1847

МІНІСТЕРСТВО
НАРОДНОГО ПРОСВІТІННЯ

Канцелярія
Міністра

2. Червня 1847
№ 757

Сьм. повелістю Ариштина К. Сосиса, Уртовця Миколая і Сидоренка «Вірності і Писаня»

Господину Попечителю Київського Навчального Округу
Господину Васильу Григорьевичу Ариштину
Профессору Гімназистина
Св. Візантія Гімназистина
і Гімназія Російської Школи

и исключително из списка чиновников Киевского учебного округа
равнообразно исключително из списка
Сидоренка Гімназистина Св.
Візантія Гімназистина Св.
и Писаня, которые не
и Императорским Высочайшим
Государственным

Министр Народного Просвещения
Григорій Зосимович

Генерал-лейтенант

В Канцелярии

Розпорядження міністра народної освіти С. С. Уварова попечителю Київського навчального округу О. С. Траскіна про виключення зі списку чиновників округу вчителя малювання Т. Г. Шевченка. 2 червня 1847 р.
Національний музей Тараса Шевченка, А-18, арк. 1.

Тарас Шевченко над Дніпром. Малюнок Трутовського.
К. Трутовський. «Тарас Шевченко над Дніпром». Малюнок. Друк.
ЦДАМЛМ України, ф. 241, оп. 1, спр. 182, арк. 60.

ШЕВЧЕНКО І АСКОЧЕНСЬКИЙ.

ВСТУП.

ВСТУП. Як було бачити Шевченка в Києві в 1840-х роках, як він працював над своїми творами, як він вступав у спілкування з друзями, як він вступав у спілкування з друзями, як він вступав у спілкування з друзями...

1. Шевченко і Аскоченський.

2. Шевченко і Аскоченський.

3. Шевченко і Аскоченський.

4. Шевченко і Аскоченський.

5. Шевченко і Аскоченський.

6. Шевченко і Аскоченський.

7. Шевченко і Аскоченський.

8. Шевченко і Аскоченський.

9. Шевченко і Аскоченський.

10. Шевченко і Аскоченський.

І МОЇ СПОГАДИ ПРО Т. Г. ШЕВЧЕНКА.

ВСТУП.

ВСТУП. Як було бачити Шевченка в Києві в 1840-х роках, як він працював над своїми творами, як він вступав у спілкування з друзями, як він вступав у спілкування з друзями...

1. Шевченко і Аскоченський.

2. Шевченко і Аскоченський.

3. Шевченко і Аскоченський.

4. Шевченко і Аскоченський.

5. Шевченко і Аскоченський.

6. Шевченко і Аскоченський.

7. Шевченко і Аскоченський.

8. Шевченко і Аскоченський.

9. Шевченко і Аскоченський.

10. Шевченко і Аскоченський.

В. Аскоченський. «І мої спогади про Шевченка». Переклад з російської та передмова М. Зерова «Шевченко і Аскоченський». 1930 р.
ЦДАМЛМ України, ф. 28, оп. 1, спр. 41, арк. 1, 22.

Шевченко і Костомаров

2. Незабаром відкритимися 150-літній ювілей народної творчості Шевченка. Це велика подія, яку треба відзначити гідно, з належною увагою. Для цього треба зібрати всі твори Шевченка, які були надруковані в Україні, Росії, Європі, Америці, Азії, Африці, Австралії, Океанії. Це велика робота, яку треба виконати якнайшвидше. Для цього треба зібрати всі твори Шевченка, які були надруковані в Україні, Росії, Європі, Америці, Азії, Африці, Австралії, Океанії. Це велика робота, яку треба виконати якнайшвидше.

3. Шевченко і Костомаров.

4. Шевченко і Костомаров.

5. Шевченко і Костомаров.

6. Шевченко і Костомаров.

7. Шевченко і Костомаров.

8. Шевченко і Костомаров.

9. Шевченко і Костомаров.

10. Шевченко і Костомаров.

Є. Шаблійський. «Шевченко і Костомаров». Начерки до статті. Автограф. До 1967 р.
ЦДАМЛМ України, ф. 606, оп. 1, спр. 100, арк. 1.

Україна і словесність у Шевченкові поезії

1. Україна і словесність у Шевченкові поезії.

2. Україна і словесність у Шевченкові поезії.

3. Україна і словесність у Шевченкові поезії.

4. Україна і словесність у Шевченкові поезії.

5. Україна і словесність у Шевченкові поезії.

6. Україна і словесність у Шевченкові поезії.

7. Україна і словесність у Шевченкові поезії.

8. Україна і словесність у Шевченкові поезії.

9. Україна і словесність у Шевченкові поезії.

10. Україна і словесність у Шевченкові поезії.

Україна і словесність у Шевченкові поезії

1. Україна і словесність у Шевченкові поезії.

2. Україна і словесність у Шевченкові поезії.

3. Україна і словесність у Шевченкові поезії.

4. Україна і словесність у Шевченкові поезії.

5. Україна і словесність у Шевченкові поезії.

6. Україна і словесність у Шевченкові поезії.

7. Україна і словесність у Шевченкові поезії.

8. Україна і словесність у Шевченкові поезії.

9. Україна і словесність у Шевченкові поезії.

10. Україна і словесність у Шевченкові поезії.

М. В. ЮЗЕФОВИЧ

ПОПЕЧИТЕЛЬ

Київського Навчального Округу

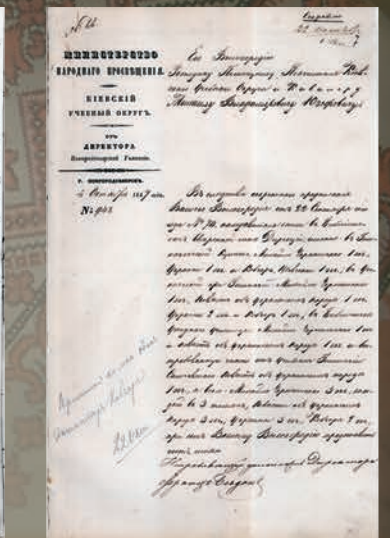
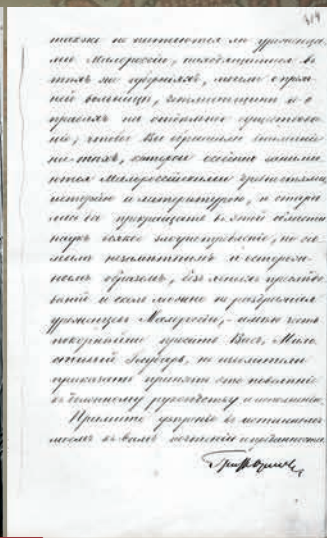
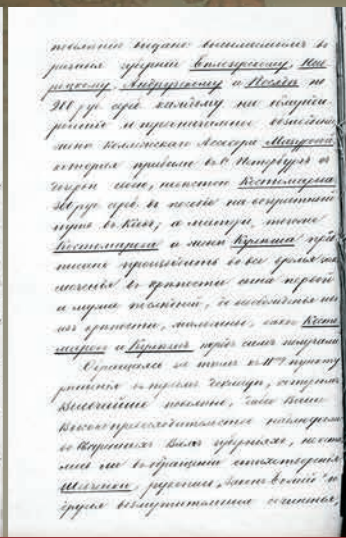
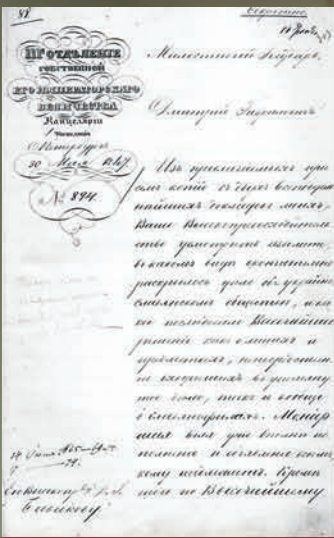
Шевченка Тараса Григорьевича

1847

1-12

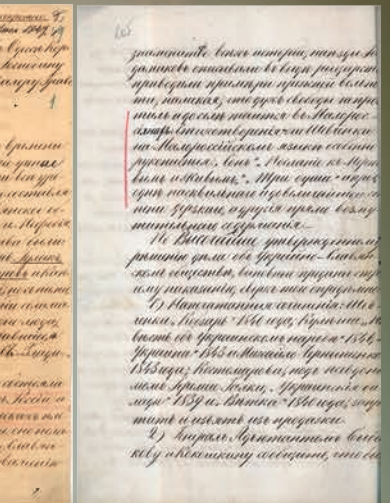
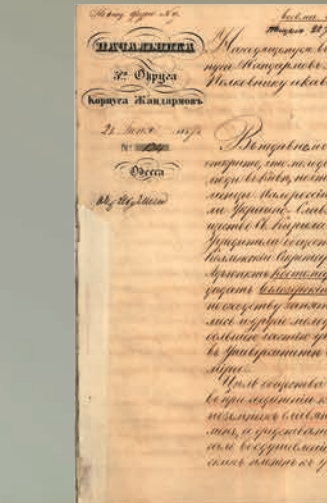
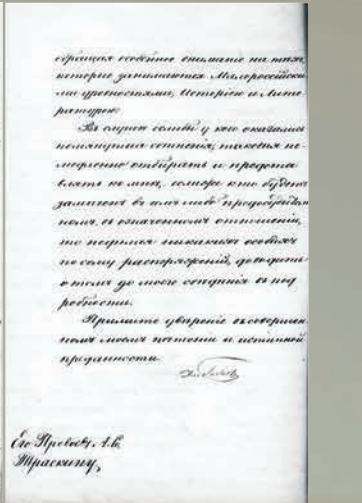
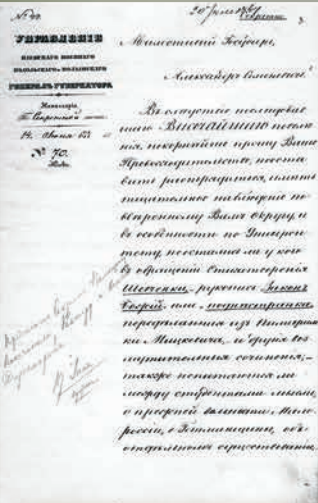
Розпорядження помічника попечителя Київського навчального округу М. В. Юзефовича директору училищ Київської губернії про вилучення з бібліотек творів Т. Г. Шевченка, П. О. Куліша і М. І. Костомарова. 22 вересня 1847 р.
Державний архів м. Києва, ф. 81, оп. 50, спр. 11, арк. 1.

І. Дзюба. «У всякого своя доля» (Епізод зі стосунків Шевченка з слов'янофілами). Дослідження. Автограф. 1989 р.
ЦДАМЛМ України, ф. 1242, оп. 1, спр. 3, арк. 80, 82.

Розпорядження начальника III відділення власної й. і. в. канцелярії О. Ф. Орлова київському, подільському і волинському генерал-губернатору Д. Г. Бібікову про заборону творів Т. Г. Шевченка. 30 травня 1847 р.
Національний музей Тараса Шевченка, А-59, арк. 313, 313 зв., 314.

Донесення директора Новгород-Сіверської гімназії Ф. І. Бездона помічнику попечителя Київського навчального округу М. В. Юзефовичу про виконання розпорядження щодо вилучення з бібліотек творів Т. Г. Шевченка, П. О. Куліша і М. І. Костомарова. 4 жовтня 1847 р.
ЦДІАК України, ф. 707, оп. 261 (1847), спр. 18, арк. 7.

Розпорядження київського, подільського і волинського генерал-губернатора Д. Г. Бібікова попечителю Київського навчального округу О. С. Траскіну про заборону й вилучення творів Т. Г. Шевченка. 14 червня 1847 р.
Національний музей Тараса Шевченка, А-17, арк. 3 і зв.

Повідомлення начальника 5-го округу корпусу жандармів м. Одеси О.А.Шнеля полковнику Граве про діяльність Слов'янського товариства св. Кирила і Мефодія та встановлення нагляду за вилученням з продажу творів Т. Г. Шевченка та інших членів Товариства. 21 червня 1847 р.
ЦДІАК України, ф. 1252. оп. 1, спр. 49. арк. 1, 2 зв.

В. Лопата. Ілюстрація до поезії Т. Шевченка «Ой чого ти почорніло...». 1977 р.
ЦДАМЛМ України, Ф. 700, оп. 1, спр. 273, арк. 2

О. Івахненко. Ілюстрація до поезії Т. Шевченка «Зацвіла в долині». 1982 р.
ЦДАМЛМ України, ф. 700, оп. 1, спр. 181, арк. 8.

О. Данченко. Ілюстрація до поеми Т. Шевченка «Москалева криниця». 1963 р.
ЦДАМЛМ України, ф. 700, оп. 1, спр. 130, арк. 5.

«Караюсь, мучусь... але не каюсь!». 1847–1857

У розділі висвітлено події, пов'язані з арештом та засланням Тараса Шевченка через його причетність до діяльності україно-слов'янського товариства св. Кирила і Мефодія.

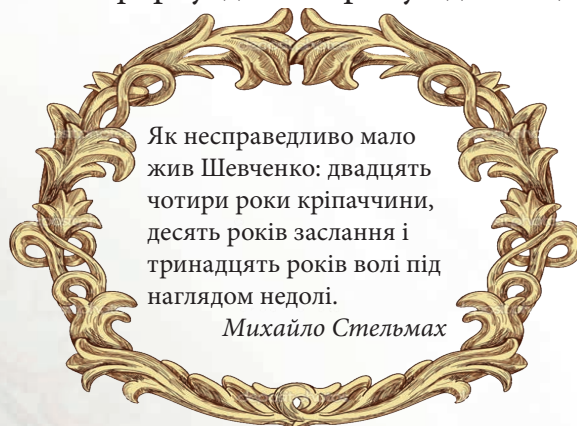
Після доносу студента Олексія Петрова попечителю Київського навчального округу Олександрю Траскіну про діяльність братства, Тараса Шевченка та інших братчиків було арештовано. Знайдений при обшуку програмний документ товариства «Закон Божий» та протоколи допитів неабияк занепокоїли владу. Нагляд за перебігом слідства здійснював особисто російський імператор Микола I.

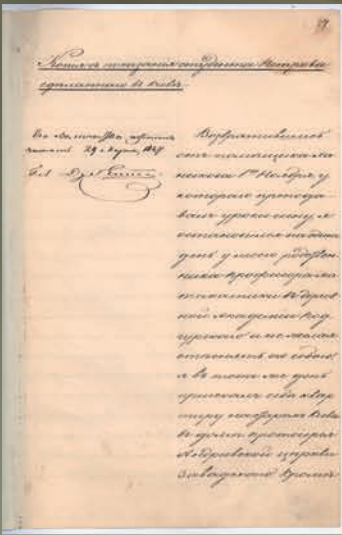
При затриманні та обшуці Тараса Шевченка було вилучено рукописи віршів, написані в останні роки. На думку начальника третього відділення власної його імператорської величності канцелярії князя Олексія Орлова, поширення цих віршів «могли посягтися і внаслідок вкоренити думку про гадане блаженство часів Гетьманщини, про щастя повернути ці часи і про можливість Україні існувати у вигляді окремої держави». Вирок поету був найбільш жорстоким і немилосердним порівняно з іншими учасниками Кирило-Мефодіївського товариства: «Художника Шевченко за сочинение возмутительных и в высшей степени дерзких стихотворений, ... определитъ рядовым в Оренбургский отдельный корпус, с правом выслуги, поручив начальству иметь строжайшее наблюдение, дабы от него, ни под каким видом, не могло выходить возмутительных и пасквильных сочинений». На документі резолюція Миколи I: «Под строжайший надзор и с запрещением писать и рисовать».

Всупереч встановленій забороні Тарас Шевченко продовжував малювати та писати вірші, які формувалися у т. зв. «захальвні книжечки».

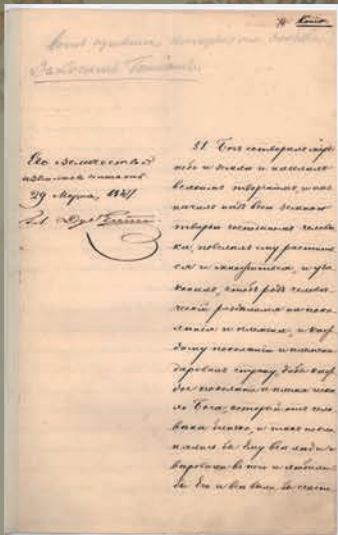
З огляду на те, що інших членів товариства достроково випустили на волю, друзі поета намагалися хоч якось пом'якшити умови відбування покарання, проте позиція влади щодо перегляду вироку залишалася незмінною.

Перебуваючи у засланні, Тарас Шевченко активно вивчав побут та звичаї казахського народу, їхні пісні та легенди й малював сценки з їхнього побуту. Навесні 1848 року його як штатного художника ввели до складу Аральської експедиції. Проте у квітні 1850 р. Шевченка вдруге заарештували й після піврічного ув'язнення відправили до Новопетровського берегового форту, де він пробув до кінця заслання.

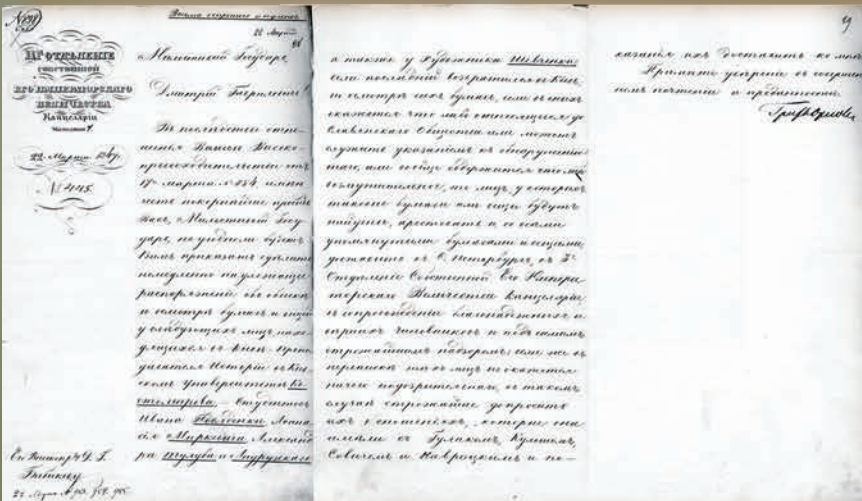
Свідчення студента О. М. Петрова з поміткою начальника Штабу корпусу жандармів Л. О. Дубельта «его величество изволил читать 29 марта, 1847».
Державний архів Російської Федерації, ф. 109, 1 експед., оп. 22, 1847, спр. 81, ч. 1, арк. 57.

«Закон Божий» – програмний твір Слов'янського товариства св. Кирила і Мефодія з поміткою начальника Штабу корпусу жандармів Л. О. Дубельта «его величество изволил читать 29 марта, 1847».
Державний архів Російської Федерації, ф. 109, 1 експед., оп. 22, 1847, спр. 81, ч. 1, арк. 74.

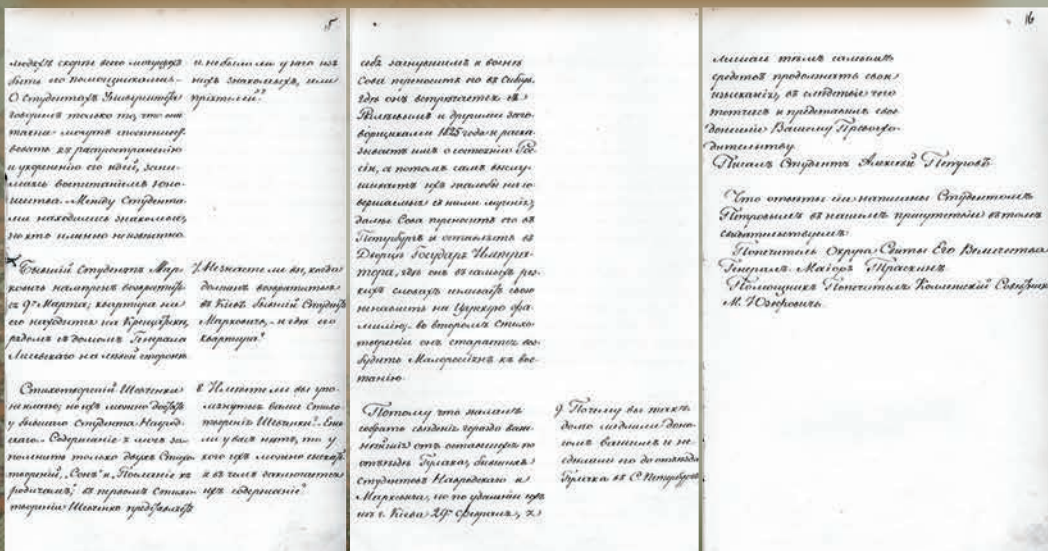
І. Іжакевич. Ілюстрація до поезії Т. Г. Шевченка N.N. («Мені тринадцятий минало...»). 1938 р.
ЦДАМЛМ України, ф. 58, оп. 1, спр. 77, арк. 1.

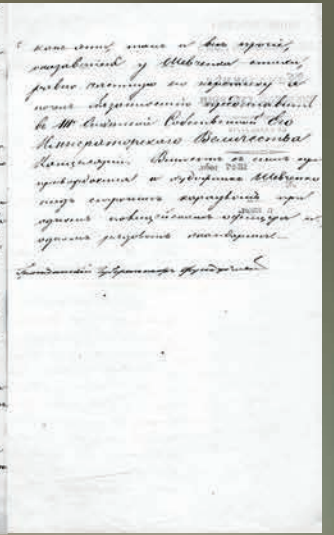
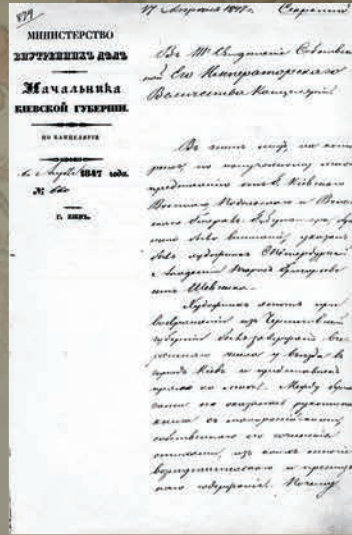
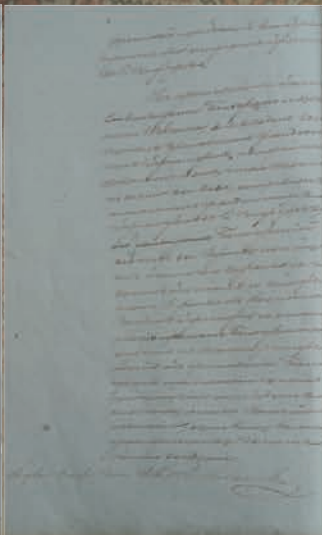
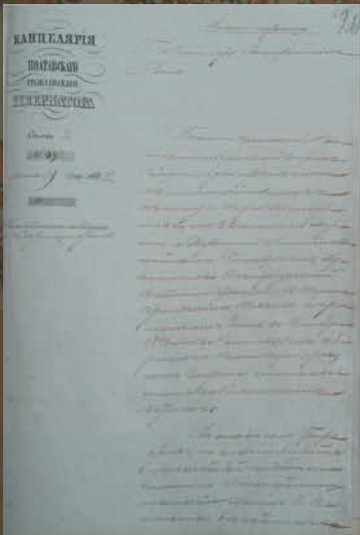
Розпорядження начальника III відділення власної й. і. в. канцелярії О. Ф. Орлова київському, подільському і волинському генерал-губернатору Д. Г. Бібікову про обшук і арешт Т. Г. Шевченка та інших членів Кирило-Мефодіївського товариства. 22 березня 1847 р.
Національний музей Тараса Шевченка, А-59, арк. 28, 28 зв., 29.

Куткін. «Сонце заходить...».
Ілюстрація до пісні на сл. Т. Г. Шевченка. 1961. Листівка.
ЦДАМЛМ України, Ф. 513, оп. 1, спр. 1949, арк. 25.

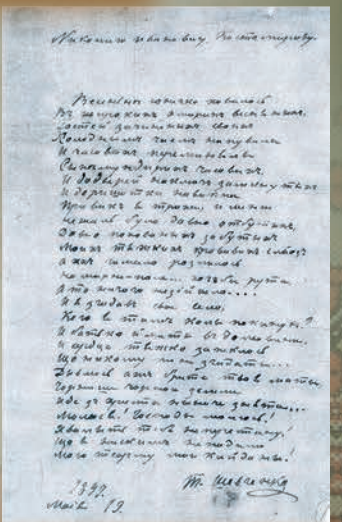
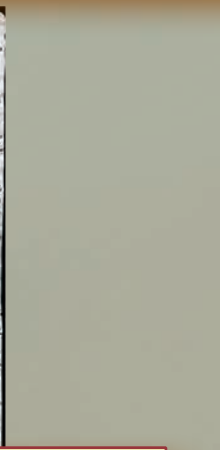
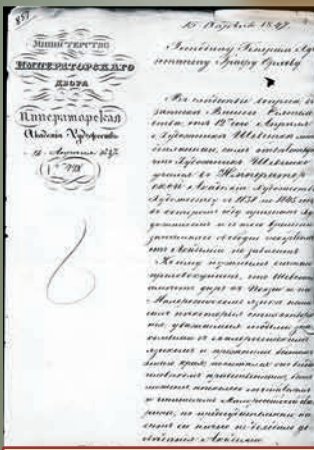
Відповіді студента О. М. Петрова на запитання попечителя Київського навчального округу О. С. Траскіна щодо особи Т. Г. Шевченка та його творів. Березень 1847 р.
Національний музей Тараса Шевченка, А-59, арк. 15-16.

Донесення полтавського цивільного губернатора М. І. Ознобишина міністру внутрішніх справ Л. О. Перовському про результати розшуку Т. Г. Шевченка, В. М. Білозерського та інших членів Кирило-Мефодіївського товариства. 19 квітня 1847 р. Державний архів Полтавської області, ф. 83, оп. 2, стр. 1, арк. 20-21.

Відношення київського губернатора І. І. Фундукля III відділенню власної й. і. в. канцелярії про арешт на відправлення Т. Г. Шевченка в Петербург. 6 квітня 1847 р. Національний музей Тараса Шевченка, А-52, арк. 4, 4 зв.

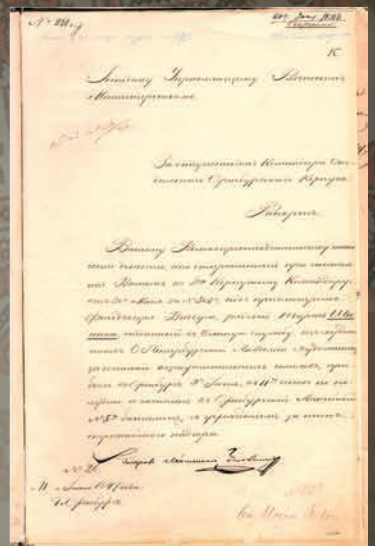
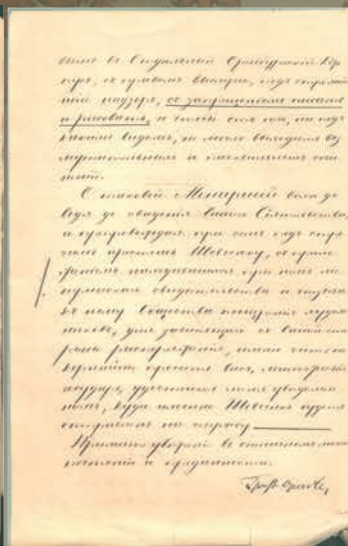
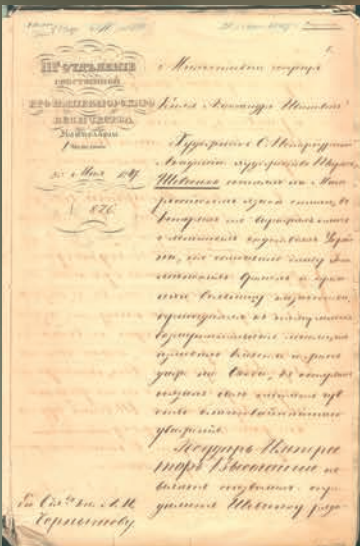
Протокол допиту Т. Г. Шевченка у III відділенні власної й. і. в. канцелярії. 21 квітня 1847 р. Національний музей Тараса Шевченка, А-52, арк. 57, 58, 60, 62, 65.

Відношення президента академії мистецтв герцога М. Лейхтенбергського начальнику III відділення власної й. і. в. канцелярії О. Ф. Орлову на запит про поведінку Т. Г. Шевченка під час навчання в Академії. 14 квітня 1847 р. Національний музей Тараса Шевченка, А-52, арк. 3.

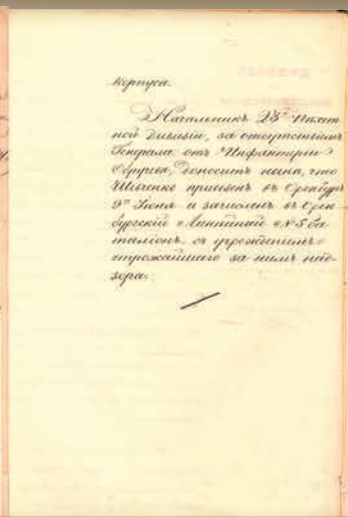
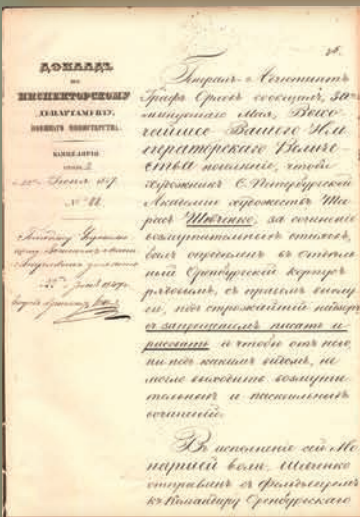
Протокол очної ставки Т. Г. Шевченка з Г. Л. Андрузьким у III відділенні власної й. і. в. канцелярії. 15 травня 1847 р. Національний музей Тараса Шевченка, А-52, арк. 66.

Т. Г. Шевченко. «Миколі Івановичу Костомарову». Автограф. 1847 р. ЦДАМЛМ України, ф. 506, оп. 1, стр. 7, арк. 1.

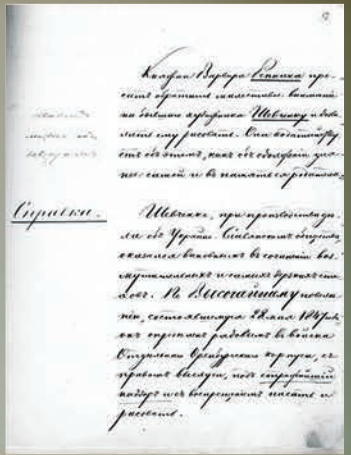

Відношення начальника III відділення власної й. і. в. канцелярії О. Ф. Орлова військовому міністру О. І. Чернишову про розпорядження Миколи І заслати Т. Г. Шевченка солдатом до Окремого Оренбурзького корпусу з заборону писати і малювати. 30 травня 1847 р.
Національний музей Тараса Шевченка, А-8, арк. 1 і зв.

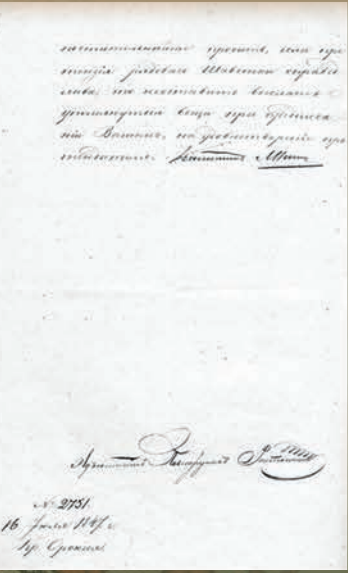
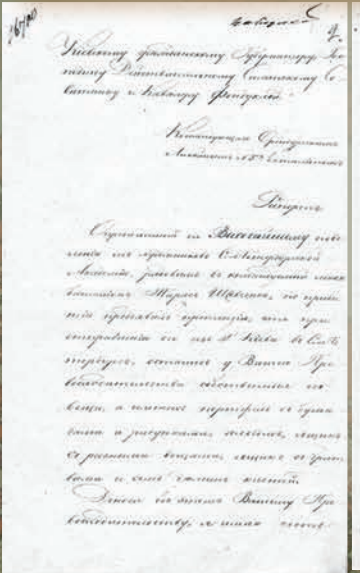
Репорт виконуючого обов'язки командира Окремого Оренбурзького корпусу О. О. Толмачова керуючому військовим міністерством В. Ф. Адлербергу про прибуття Т. Г. Шевченка до Оренбурга і зарахування його до 5-го лінійного батальйону. 11 червня 1847 р.
Національний музей Тараса Шевченка, А-8, арк. 15.

Доповідь чергового генерала військового міністерства П. М. Ігнатьєва керуючому міністерством В. Ф. Адлербергу про зарахування Т. Г. Шевченка рядовим 5-го батальйону Окремого Оренбурзького корпусу з встановленням за ним суворого нагляду. 22 червня 1847 р.
Національний музей Тараса Шевченка, А-8, арк. 16 і зв.

Довідка III відділення власної й. і. в. канцелярії, складена у зв'язку з проханням В. М. Рєпніної дозволити Т. Г. Шевченку малювати. Не раніше 28 лютого 1848 р.
Національний музей Тараса Шевченка, А-52, арк. 87.

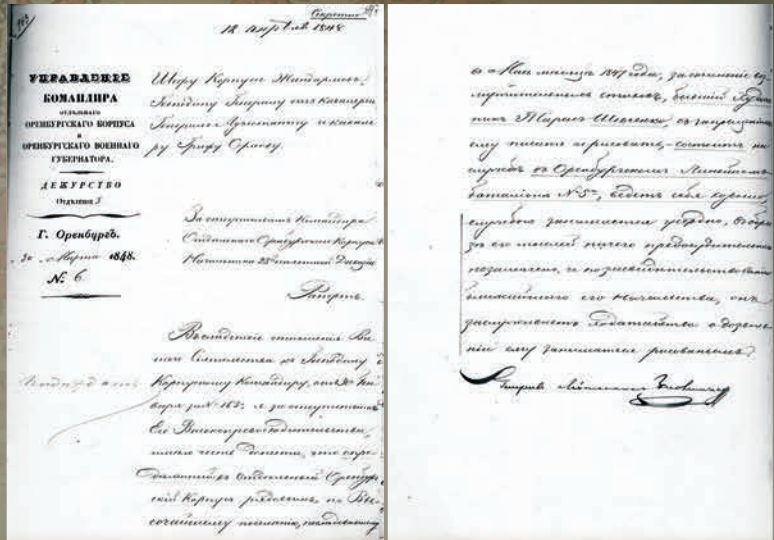

Репорт командира 5-го лінійного батальйону Д. В. Мешкова киявському цивільному губернатору І. І. Фундуклею з проханням повернути Т. Г. Шевченку речі, відібрані у нього під час арешту. 16 липня 1847 р.
Національний музей Тараса Шевченка, А-38, арк. 1, 1 зв.

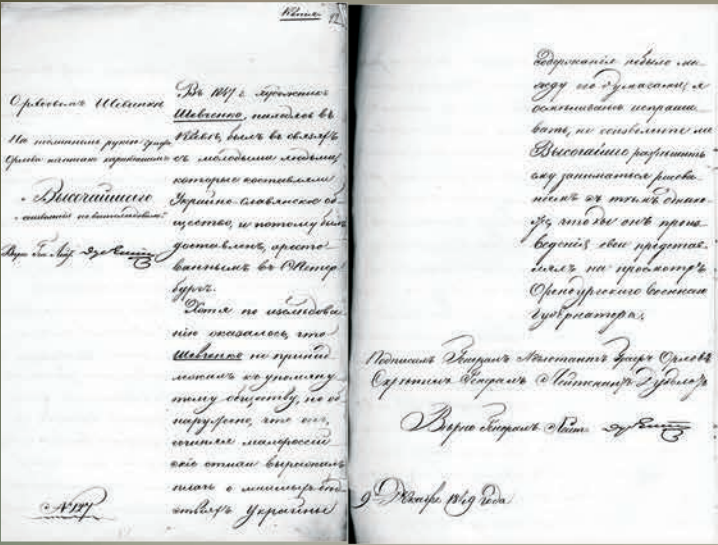

Тарас Шевченко у неволі, Малюнок Трутовського.

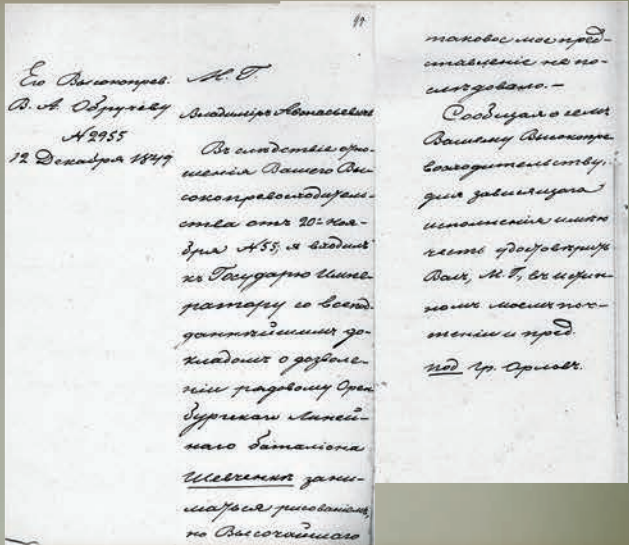
К. Трутовський Тарас Шевченко в неволі. ЦДАМЛМ України, ф №241, оп. 1, стр. 182, арк. 62.

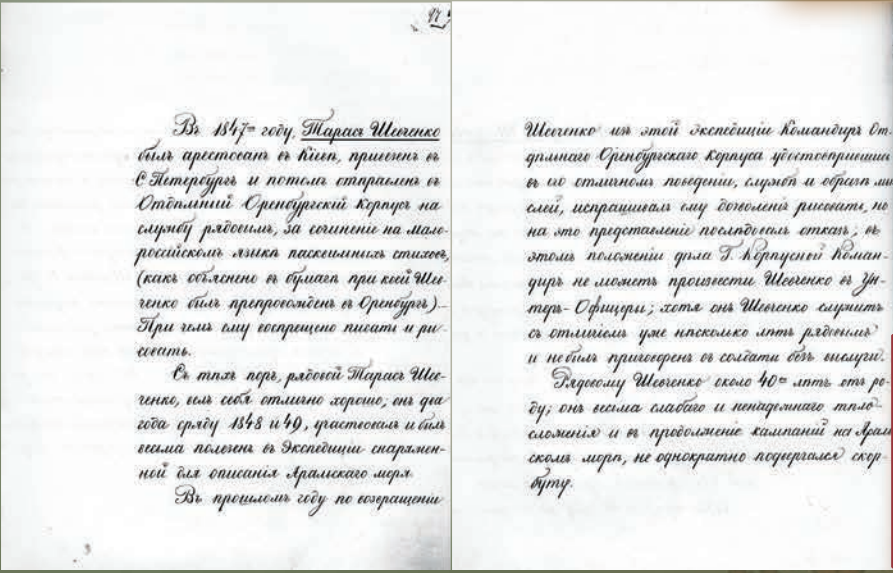
Рапорт начальника 23-ї піхотної дивізії генерал-лейтенанта О. О. Толмачова начальнику III відділення власної й. і. в. канцелярії О. Ф. Орлову про поведінку Т. Г. Шевченка. 30 березня 1848 р. Національний музей Тараса Шевченка, А-52, арк. 89 і зв.

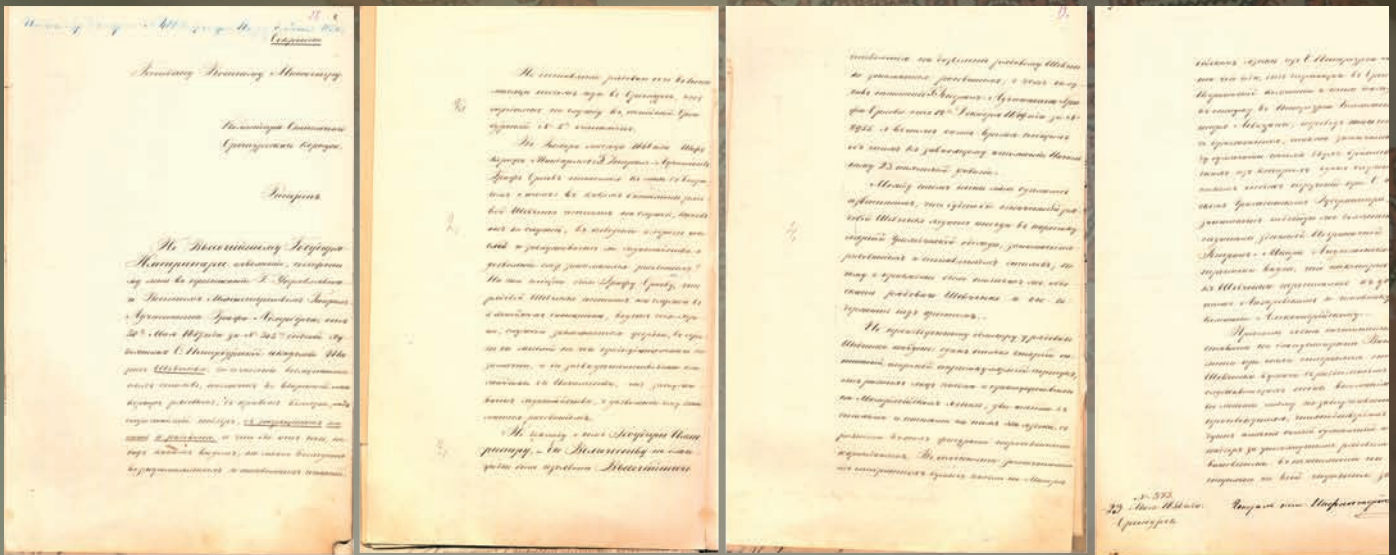
Доповідь начальника III відділення власної й. і. в. канцелярії О. Ф. Орлова Миколи І щодо можливості дозволити Т. Г. Шевченку малювати під наглядом оренбурзького губернатора. 9 грудня 1849 р. Національний музей Тараса Шевченка, А-52, арк. 92, 94 зв.

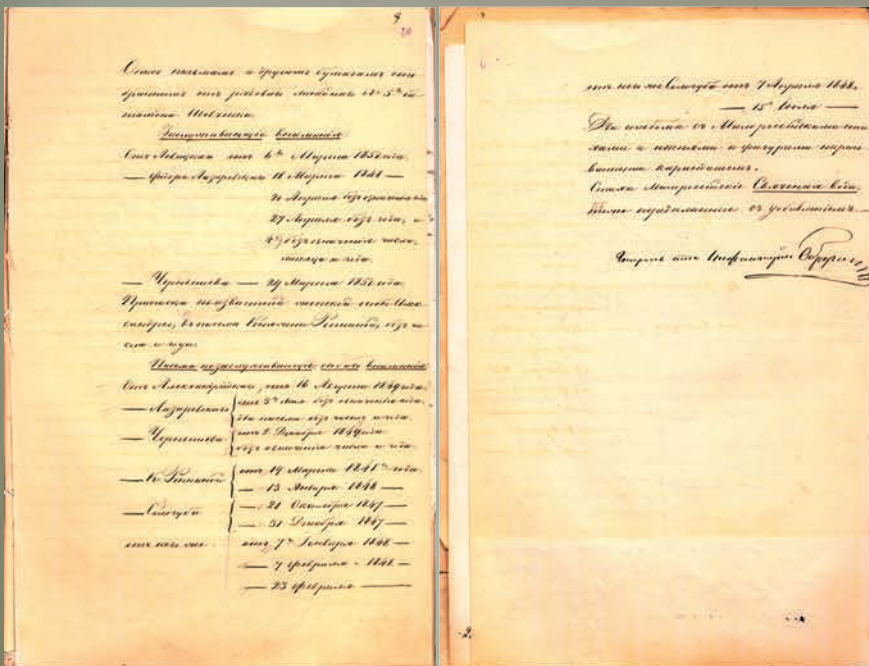
Повідомлення начальника III відділення власної й. і. в. канцелярії О. Ф. Орлова командирі Оренбурзького окремого корпусу В. О. Обручеву про відмову Миколи І дозволити Т. Г. Шевченку малювати. 1849 р. грудня 12. Національний музей Тараса Шевченка, А-52, арк. 95 і зв.

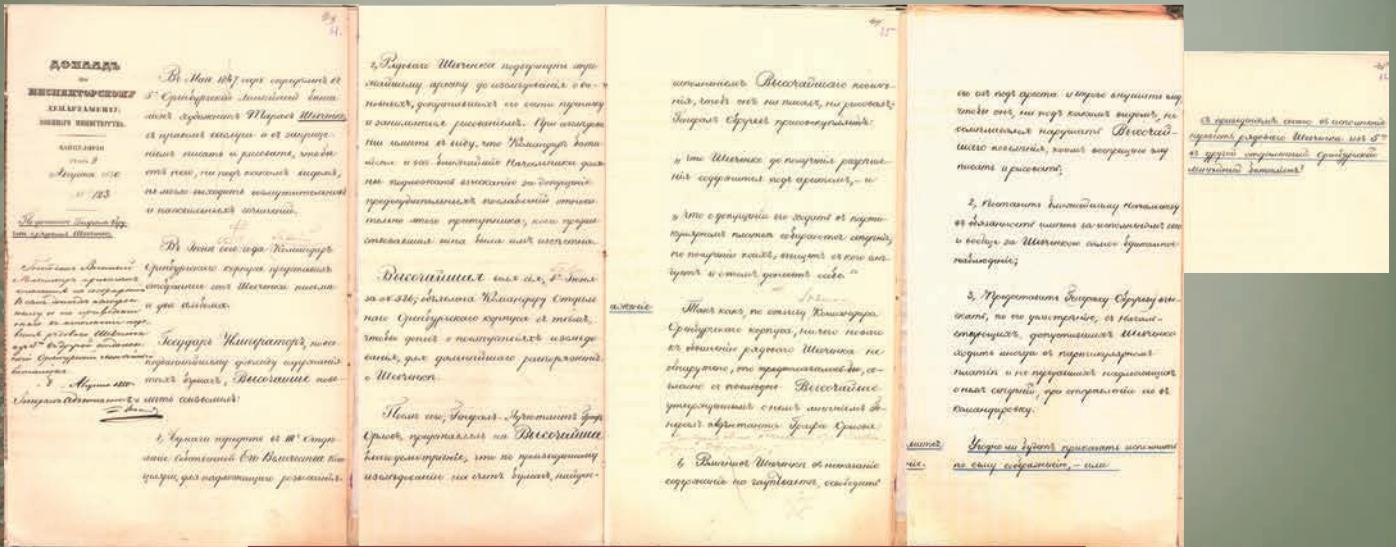
Довідка, складена в канцелярії оренбурзького військового губернатора В. О. Перовського, про умови перебування Т. Г. Шевченка на військовій службі. Не пізніше 14 лютого 1850 р. Національний музей Тараса Шевченка, А-52, арк. 97 і зв.

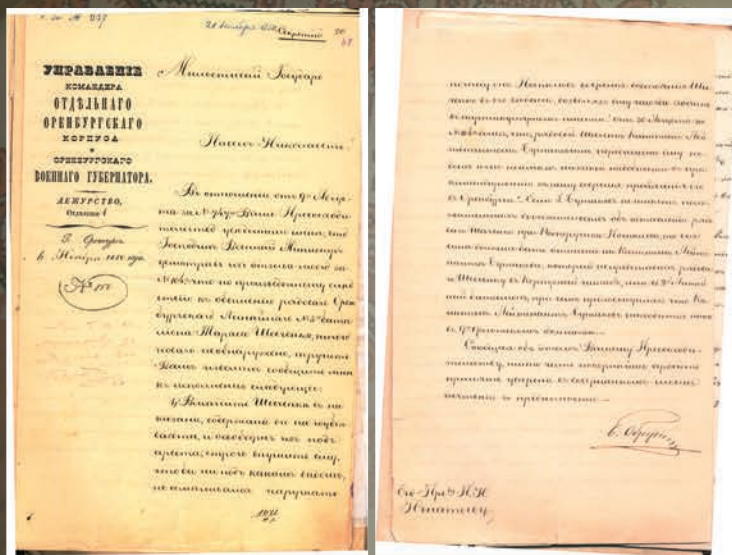
Репорт командира Окремого Оренбурзького корпусу В. О. Обручова військовому міністрові О. І. Чернишову про обшук і арешт Т. Г. Шевченка. 23 травня 1850 р. Національний музей Тараса Шевченка, А-8, арк. 18-19 і зв.

Опис листів та інших паперів, відібраних у Т. Г. Шевченка під час арешту. 23 травня 1850 р. Національний музей Тараса Шевченка, А-8, арк. 20 і зв.

Доповіль інспекторського департаменту військового міністерства міністру О. І. Чернишову про результати слідства над Т. Г. Шевченком. Серпень 1850 р. Національний музей Тараса Шевченка, А-8, арк. 61 зв., 65, 65 зв., 66.

В. Г. Аверін. «Т. Г. Шевченко на засланні в Новопетровській фортеці». 1939 р.
Російський державний архів літератури і мистецтва, ф. 2094, оп. 1, спр. 646, арк. 1.

Г. Б. Беркович «Шевченко слухає народного киргизького співака». 1939 р.
Російський державний архів літератури і мистецтва, ф. 2094, оп. 1, спр. 661, арк. 1.

Повідомлення командира Окремого Оренбурзького корпусу В. О. Обручова черговому генералу Головного штабу військового міністерства П. М. Ігнатьєву про виконання наказу військового міністра щодо переведення Т. Г. Шевченка до Новопетровського укріплення. 6 листопада 1850 р.
Національний музей Тараса Шевченка, А-8, арк. 68, 69 зв.

В. Касіян. «Т. Шевченко з казахським хлопчиком». 1961 р.
ЦДАМЛМ України, ф. 196, оп. 1, спр. 12.

Г. Зубківський. «Форт Шевченка. Землянка Шевченка». Естамп. 1962 р.
ЦДАМЛМ України, ф. 700, оп. 1, спр. 556, арк. 8.

Малюнок Т. Шевченка «Військова застава» і фото А. Костенка. 1960-ті рр.
ЦДАМЛМ України, ф. 1116, оп. 1, спр. 117, арк. 87.

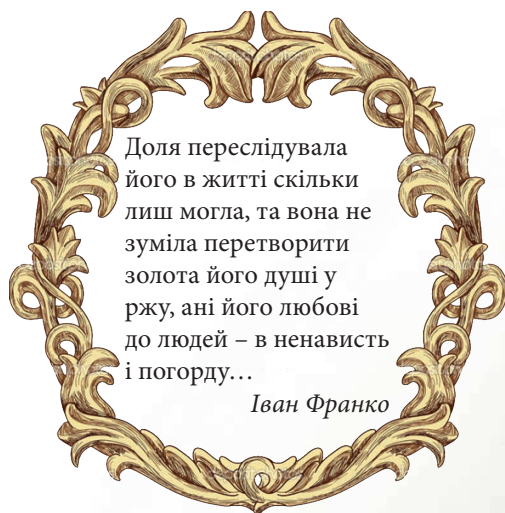
Пам'ятник Т. Г. Шевченку у м. Форт-Шевченко (Казахстан).
Державний архів Мангістауської області, спр. 1628.

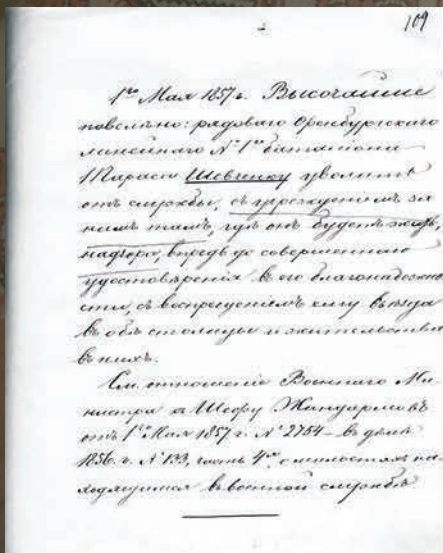
«Подай душі убогій силу, щоб огненно заговорила...». Шевченківський Петербург. 1857–1859

У розділі висвітлено події, пов'язані зі звільненням Тараса Шевченка, поверненням із заслання до Петербурга.

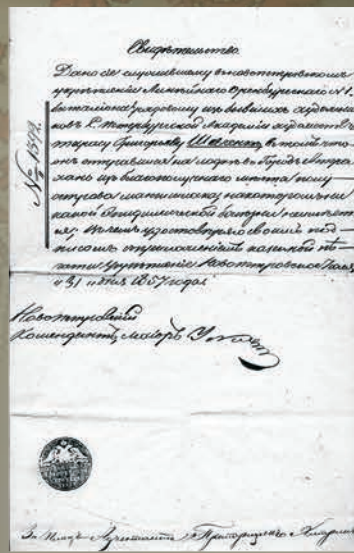
Після відбування військової служби у серпні 1857 р. поет залишив Новопетровськ і приїхав до Астрахані, а звідти до Нижнього Новгорода, де дізнався про заборону йому проживати у Москві та Петербурзі. Лише через півроку за клопотанням президента Академії мистецтв до великої княгині Марії Миколаївни Тарасові Шевченку дозволено проживати в Петербурзі та відвідувати класи Академії мистецтв. Фактично з першого дня звільнення за поетом було встановлено постійний нагляд поліції, а цензори ретельно вивчали його твори перед публікацією.

У Петербурзі Шевченко вдосконалює свою майстерність, і в 1860 році його визнано академіком з гравірування на міді.

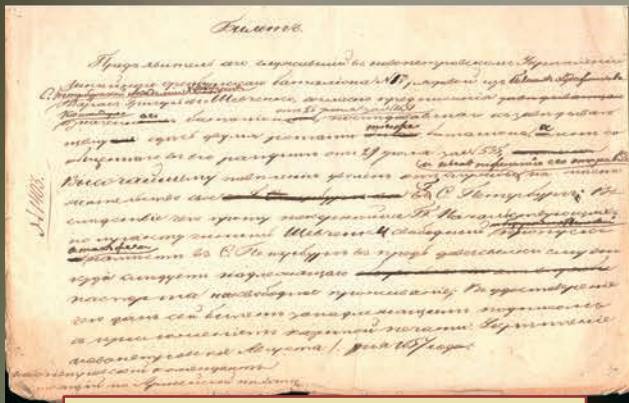

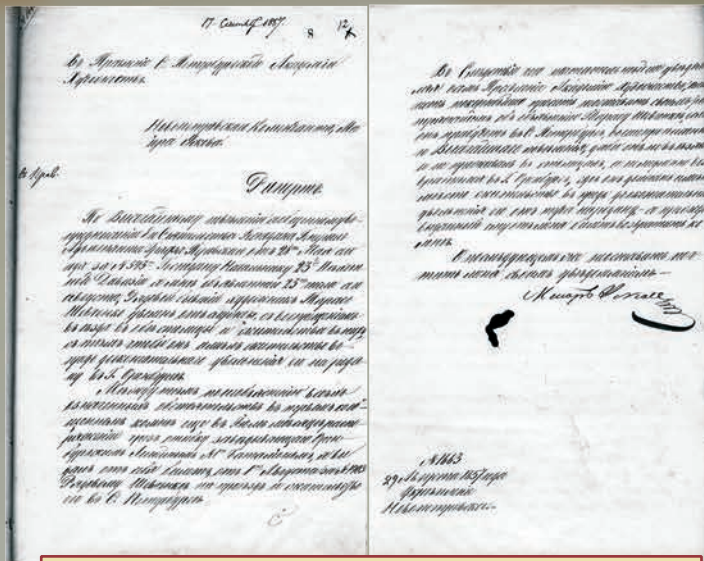
Довідка III відділення власної й. і. в. канцелярії про звільнення Т. Г. Шевченка від військової служби. Не раніше 1 травня 1857 р. Національний музей Тараса Шевченка, А-52, арк. 109.

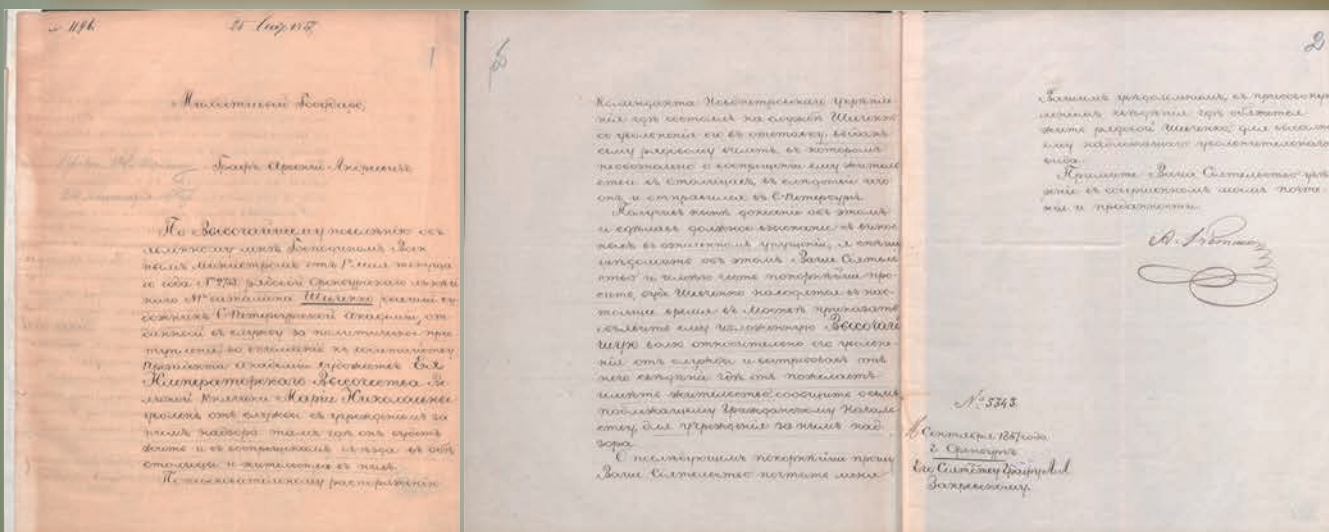
Свідчення, видане комендантом Новопетровського укріплення І. О. Усковим, Т. Г. Шевченку на виїзд до Астрахані. 31 липня 1857 р. Національний музей Тараса Шевченка, А-67, арк. 1.

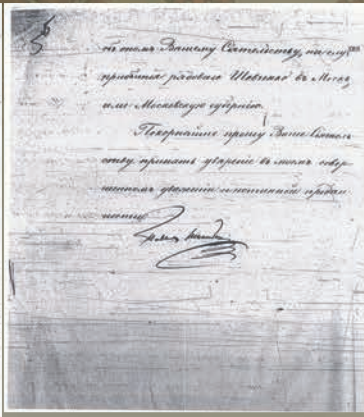
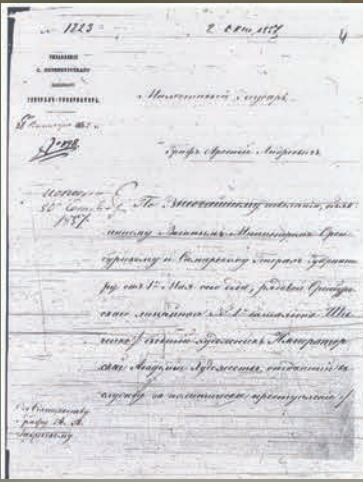
Білет, виданий комендантом Новопетровського укріплення І. О. Усковим звільненому від військової служби Т. Г. Шевченку на проїзд до Петербурга. 1 серпня 1857 р. Національний музей Тараса Шевченка, А-51, арк. 3.

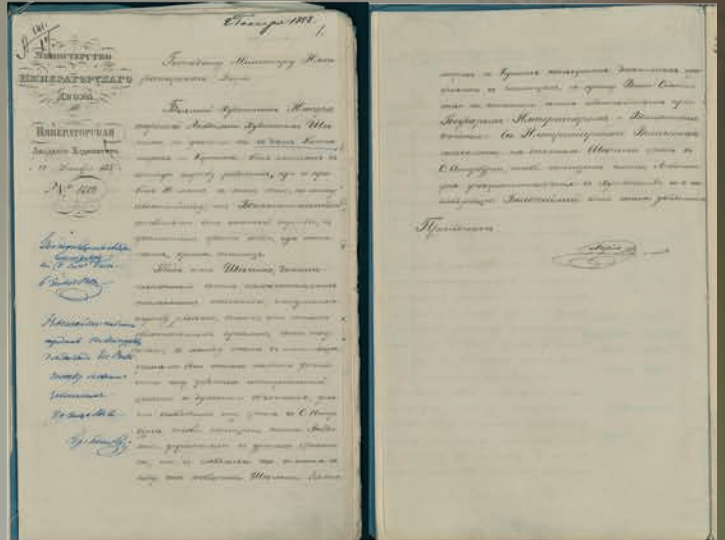
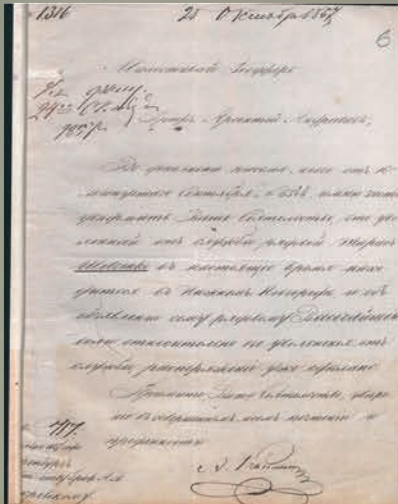
Репорт коменданта Новопетровського укріплення майора І. О. Ускова правлінню Імператорської Академії мистецтв щодо видачі Т. Г. Шевченку білета на проїзд до Петербурга без зазначення про заборону жити в столицях. 29 серпня. 1857 р. Національний музей Тараса Шевченка, А-7, арк. 8 і зв.

Відношення оренбурзького і самарського генерал-губернатора О. А. Катеніна московському генерал-губернатору А. А. Закревському щодо видачі комендантом Новопетровського укріплення відставному рядовому Т. Г. Шевченку білета без зазначення про заборону проживання в столицях. 16 вересня 1857 р. Центральный исторический архив Москвы, ф. 16, оп. 47, стр. 130, арк. 1–2.

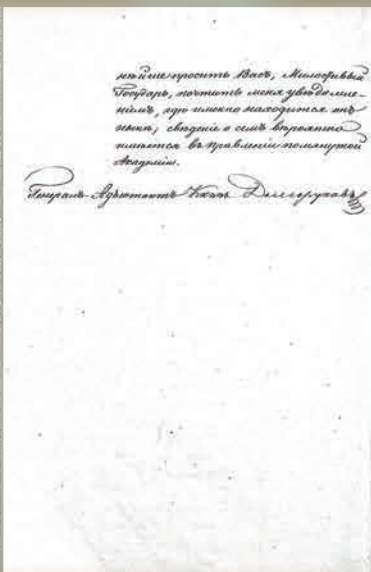
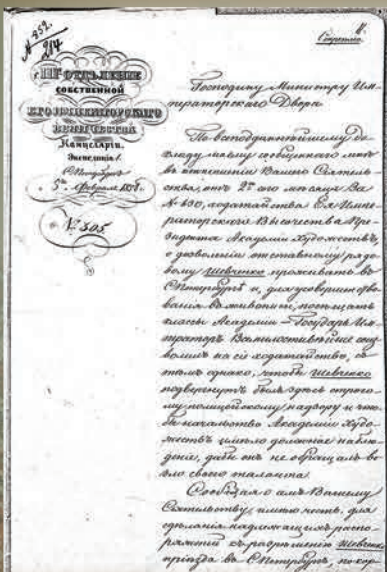

Відношення петербурзького військового губернатора П. М. Ігнатьєва московському генерал-губернатору А. А. Закревському про заборону відставному рядовому Т. Г. Шевченку проживати у столицях. 28 вересня 1857 р.
Центральний історичний архів Москви, ф. 16, оп. 47, спр. 130, арк. 4–5.

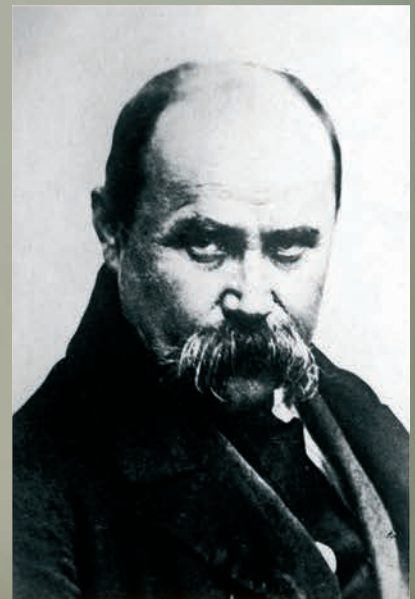

Повідомлення оренбурзького і самарського генерал-губернатора О. А. Катеніна московському генерал-губернатору А. А. Закревському про перебування Т. Г. Шевченка в Нижньому Новгороді. Не пізніше 25 жовтня 1857 р.
Центральний історичний архів Москви, ф. 16, оп. 47, спр. 130, арк. 6.

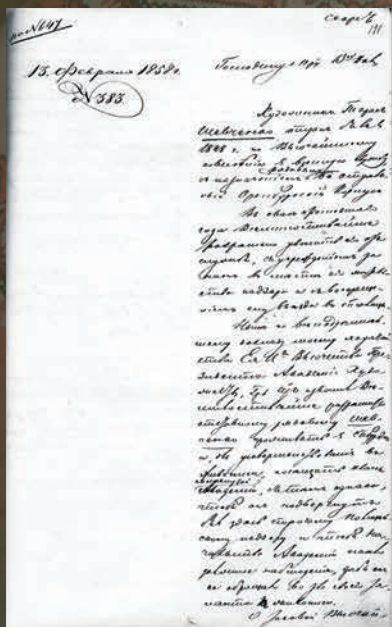
Відношення президента Академії мистецтв великої княгині Марії Миколаївни міністру імператорського двору В. Ф. Адлербергу з проханням порушити перед Олександром II клопотання щодо дозволу Т. Г. Шевченку проживати в Петербурзі та відвідувати класи Академії. 29 грудня 1857 р.
Російський державний історичний архів, ф. 472, оп. 18(III/948), спр. 1, арк. 1 і зв.

Повідомлення начальника III відділення власної й.і.в. канцелярії В. А. Долгорукова міністру імператорського двору В. Ф. Адлербергу про «всемилостивейший» дозвіл Т. Г. Шевченку проживати в Петербурзі під суворим наглядом поліції. 5 лютого 1858 р.
Російський державний історичний архів, ф. 472, оп. 18(III/348), спр. 1, арк. 11 і зв.

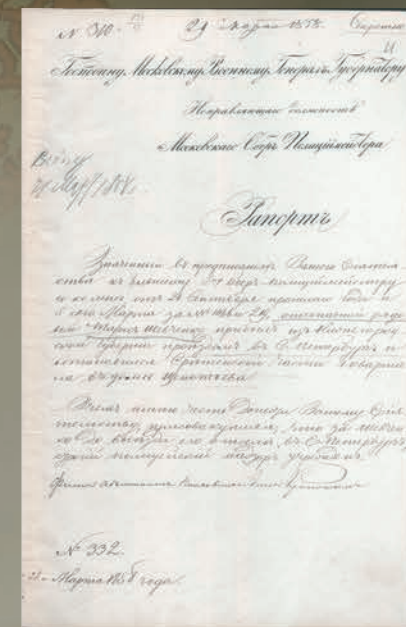
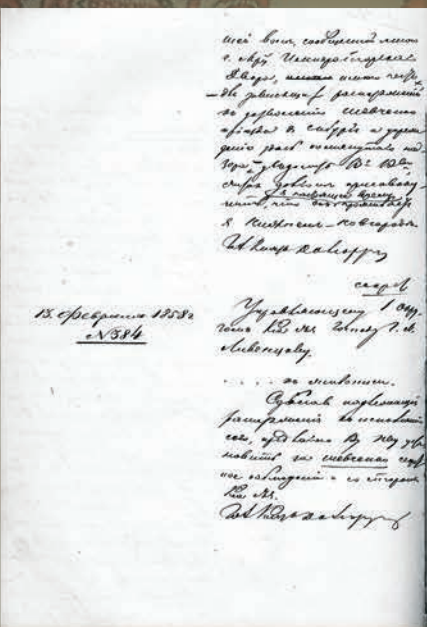

Т. Г. Шевченко. 1858 р.
ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 2-8511.

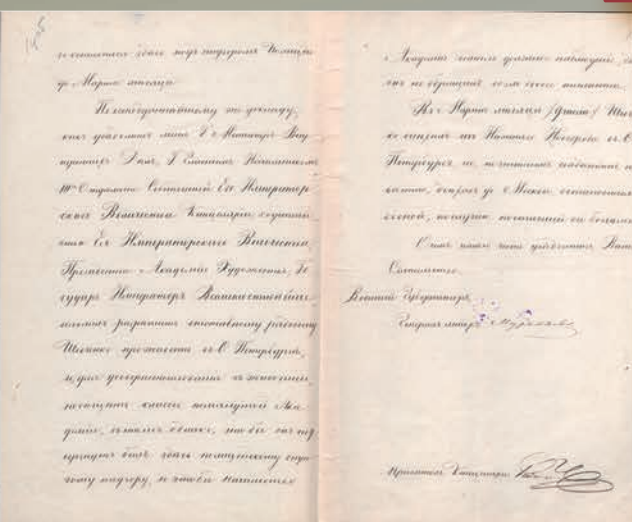
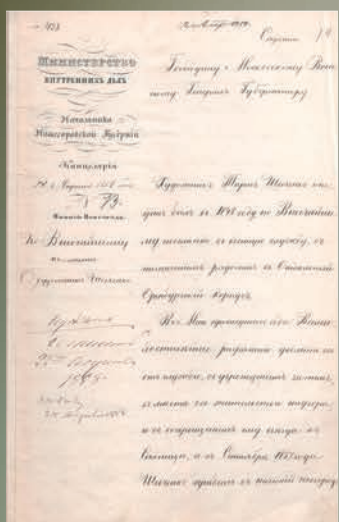
Відношення начальника III відділення власної й.і.в. канцелярії В. А. Долгорукова міністру внутрішніх справ С. С. Ланському про встановлення суворого нагляду за Т. Г. Шевченком під час його перебування в Петербурзі. 13 лютого 1858 р.

Національний музей Тараса Шевченка, А-52, арк. 120 і зв.

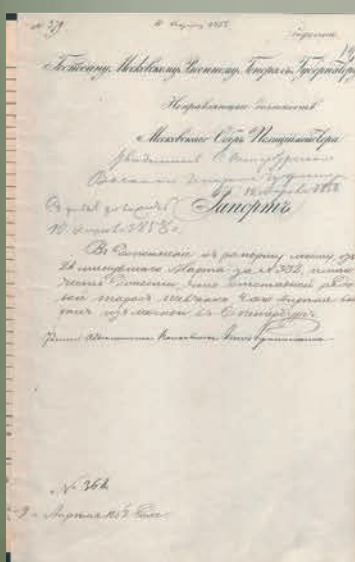
Рапорт виконуючого обов'язки московського обер-поліцеймейстера О. І. Кропоткіна московському військовому генерал-губернатору А. А. Закревському про приїзд Т. Г. Шевченка до Москви. 26 березня 1858 р.

Центральний історичний архів Москви, ф. 16, оп. 47, спр. 130, арк. 11.

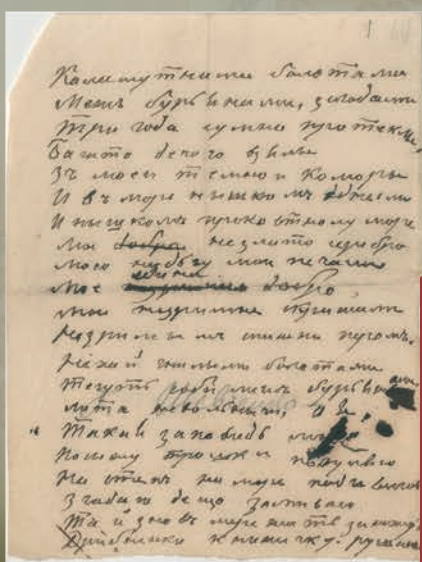
Повідомлення нижегородського губернатора О. М. Муравйова московському військовому генерал-губернатору А. А. Закревському з інформацією про перебування Т. Г. Шевченка в Нижньому Новгороді і Москві. 18 квітня 1858 р.

Центральний історичний архів Москви, ф. 16, оп. 47, спр. 130, арк. 14, 14 зв., 15.

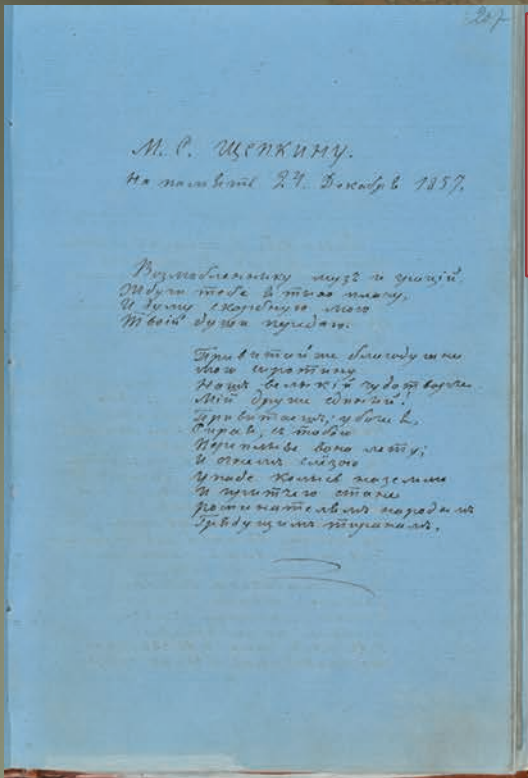

Рапорт виконуючого обов'язки московського обер-поліцеймейстера О. І. Кропоткіна московському військовому генерал-губернатору А. А. Закревському про виїзд Т. Г. Шевченка з Москви до Петербурга. 9 квітня 1858 р.

Центральний історичний архів Москви, ф. 16, оп. 47, спр. 130, арк. 12.

Т. Г. Шевченко. «Колимутними болотами...». Автограф. [1858 р.] Російський державний архів літератури і мистецтва, ф. 2591, оп. 2, спр. 25, арк. 1.

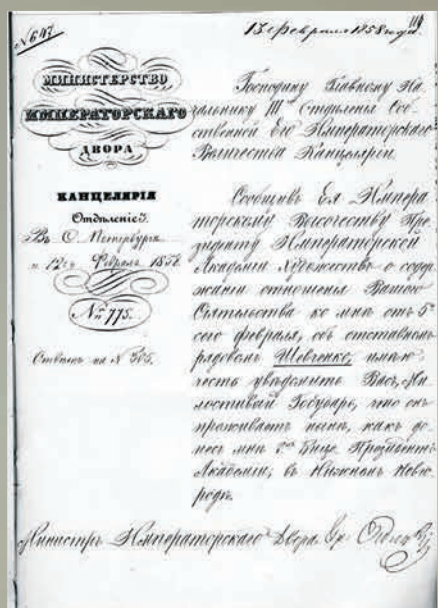
Т. Г. Шевченко. «Неофіти».
1857. Автограф з присвятою
М. Щепкіну.
Інститут
літератури
імені Т. Г. Шевченка НАН
України, ф. 1, спр. 67,
арк. 207.

В. Якубич. «Будинок, де жив
Т. Шевченко у Москві у М. Щепкіна».
Естамп. 1962 р.
ЦДАМЛМ України, ф. 700, оп. 1, спр. 556,
арк. 26.

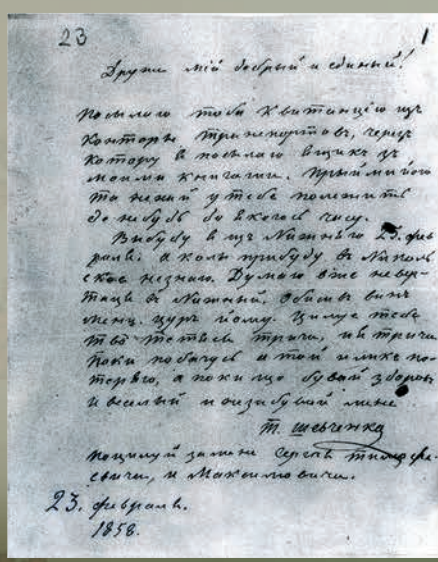
[Патлан]. «Шевченко і Щепкін в Москві
в 1858 р.».
Російський державний архів літератури і
мистецтва, ф. 2094, оп. 1, спр. 758, арк. 2.

Повідомлення міністра
імператорського двору
В. Ф. Адлерберга начальнику
III відділення власної й і.в.
канцелярії В. А. Долгорукову
про перебування
Т. Г. Шевченка у Нижньому
Новгороді. 12 лютого 1858 р.
Національний музей
Тараса Шевченка, А-52,
арк. 119.

М. Сліпченко. «Друзі. Т. Шевченко і М. Щепкін».
Ліногравюра. 1964 р.
ЦДАМЛМ України, ф. 823, оп. 1, спр. 4, арк. 1.

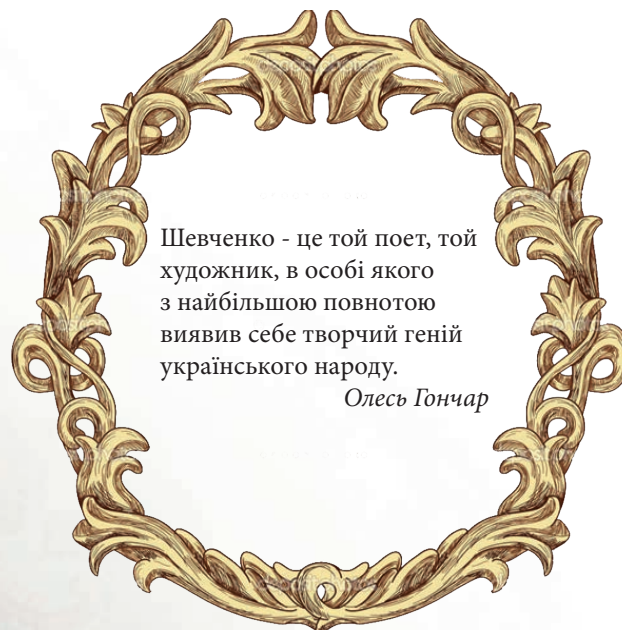
Лист Т. Г. Шевченка до
М. С. Щепкіна. Автограф.
23 лютого 1858 р.
ЦДАМЛМ України, ф. 506,
оп. 1, спр. 33, арк. 2.

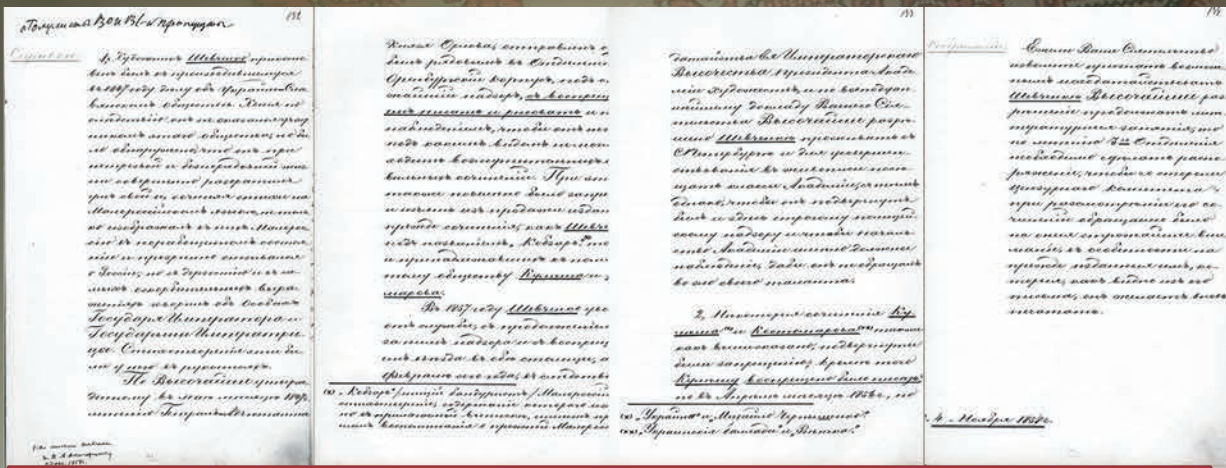
«...Любити правду на землі». 1859–1861

До цього розділу увійшли матеріали, які відображають останні роки життя і творчості поета. Отримавши офіційний дозвіл, влітку 1859 року поет їде на батьківщину, де не був дванадцять років. Після відвідання Кирилівки Тарас Шевченко приїхав до Києва й оселився на Подолі. У серпні 1859 р. поета втретє заарештували і зобов'язали повернутися до Петербурга, де він жив до самої смерті.

Після повернення із заслання починається останній етап творчості поета і розпочинається він з поеми «Неофіти», в якій в алегоричній формі змальовано жорстоку розправу російських царів з діячами національно-визвольного руху поневоєних народів. Незакінчена поема «Юродивий» – гостра політична сатира, спрямована проти російського самодержавства в особі Миколи I та його сатрапів в Україні. Поема «Марія» присвячена одній з основних тем Шевченкової творчості – темі тяжкої долі жінки-матері, яка виховала свого сина борцем за правду. У 1860 році побачило світ нове видання «Кобзаря», а наступного року – «Букварь южнорусскій» – посібник для навчання у недільних школах України.

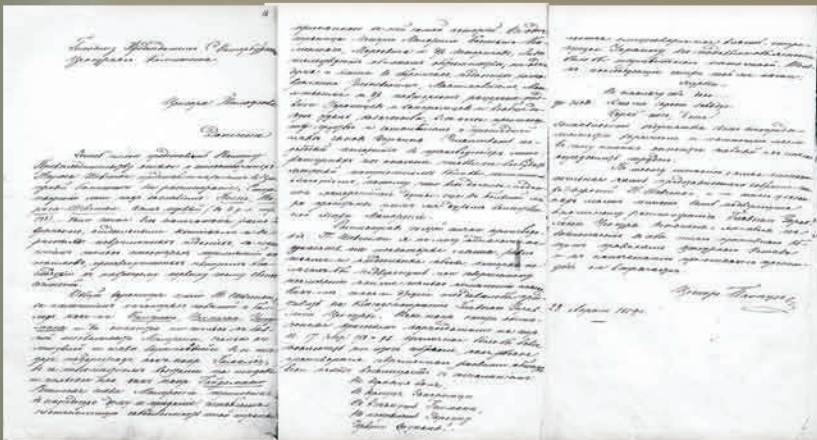
26 лютого 1861 року Тарас Шевченко помер. 1 березня поета поховано на Смоленському кладовищі в Петербурзі. Того ж року на виконання заповіту Тараса Шевченка його тіло було перевезено в Україну і перепоховано на Чернечій горі біля Канева.

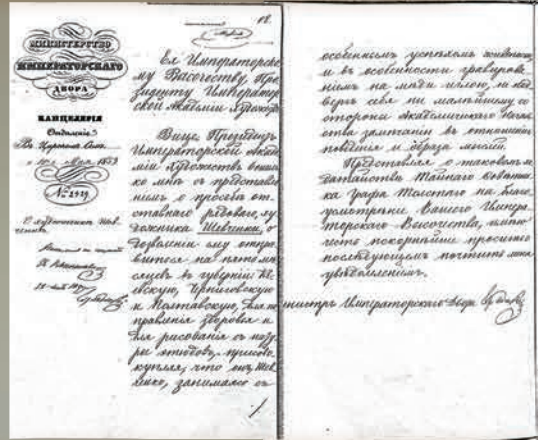
Довідка, складена у канцелярії III відділення власної й.і.в. канцелярії про літературну діяльність Т. Г. Шевченка, зміст його творів, а також про можливість дозволити йому займатися літературною діяльністю. 4 листопада 1858 р.

Національний музей Тараса Шевченка, А-52, арк. 132 і зв., 133, 134.

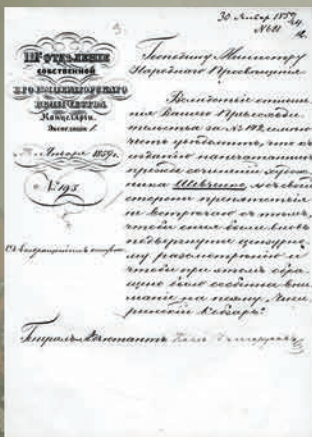
Висновок цензора С. М. Палаузова, поданий голові Петербурзького цензурного комітету, про дозвіл на друкування творів Т. Г. Шевченка з купюрами. 28 квітня 1859 р.

Національний музей Тараса Шевченка, А-9, арк. 16, 16 зв., 17 зв.

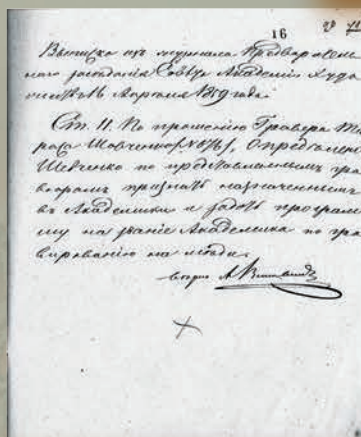
Повідомлення міністра імператорського двору В. Ф. Адлерберга президенту Імператорської Академії мистецтв великій княгині Марії Миколаївні про клопотання віце-президента Академії щодо дозволу Т. Г. Шевченку виїхати на Україну. 10 травня 1859 р.

Російський державний історичний архів, ф. 472, оп. 18(III/948), спр. 1, арк. 18 і зв.

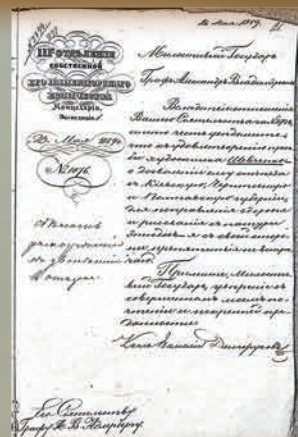
Відношення начальника III відділення власної й.і.в. канцелярії В. А. Долгорукова міністру народної освіти Є. П. Ковалевському про проведення повної цензури поеми Т. Г. Шевченка «Чигиринський Кобзар». 28 січня 1859 р.

Національний музей Тараса Шевченка, А-9, арк. 12.

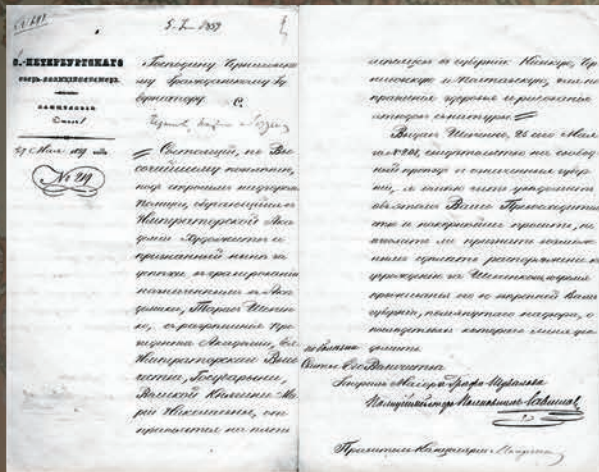
Виписка з журналу попереднього засідання Ради Імператорської Академії мистецтв про визнання Т. Г. Шевченка «назначеним в академики по гравированію на меди». 16 квітня 1859 р.

Національний музей Тараса Шевченка, А-7, арк. 16.

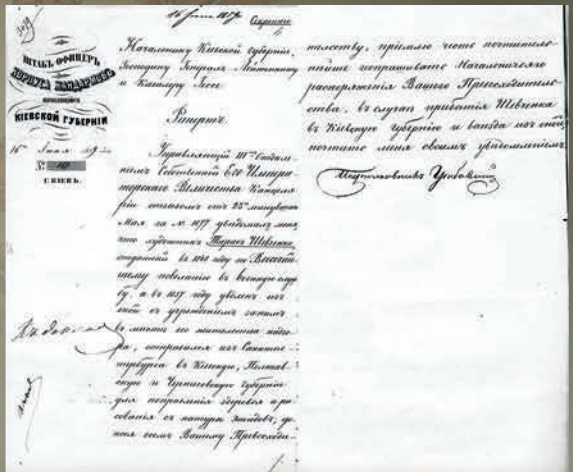

Повідомлення начальника III відділення власної й.і.в. канцелярії В. А. Долгорукова міністру імператорського двору О. В. Адлербергу про дозвіл Т. Г. Шевченку виїхати на Україну. 23 травня 1859 р.

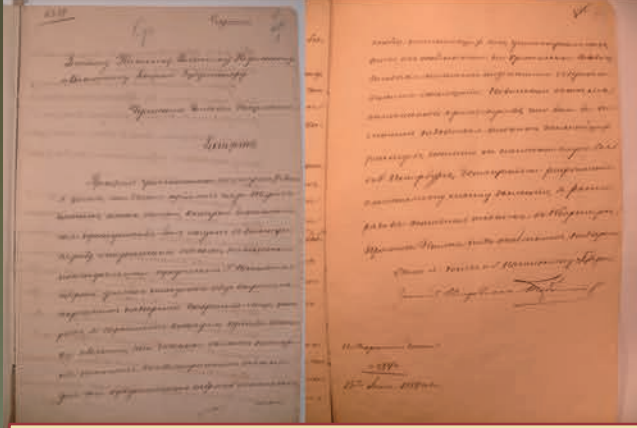
Російський державний історичний архів, ф. 472, оп. 18(III/948), спр. 1, арк. 21.

Відношення виконуючого обов'язки петербурзького обер-поліцеймейстера О. С. Савенкова до чернігівського цивільного губернатора С. П. Голіцина про встановлення суворого поліцейського нагляду за Т. Г. Шевченком під час перебування на Україні. 27 травня 1859 р.
Національний музей Тараса Шевченка, А-12, арк. 2 і зв.

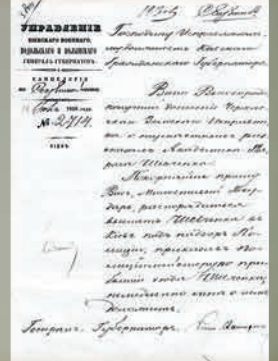
Репорт штаб-офіцера Корпусу жандармів по Київській губернії Л. В. Грибовського київському цивільному губернатору П. І. Гессе з проханням повідомити про дату приїзду Т. Г. Шевченка до Києва. 16 червня 1859 р.
Національний музей Тараса Шевченка, А-20, арк. 4 і зв.

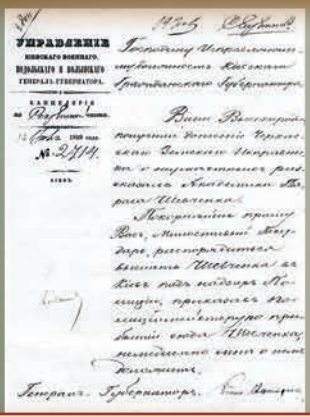
Репорт черкаського земського справника В. О. Табачникова київському цивільному губернатору П. І. Гессе про «богохульство» Т. Г. Шевченка під час його перебування в Черкаському повіті. 15 липня 1859 р.
ЦДІАК України, ф. 442, оп. 809, стр. 103, арк. 1, 4.

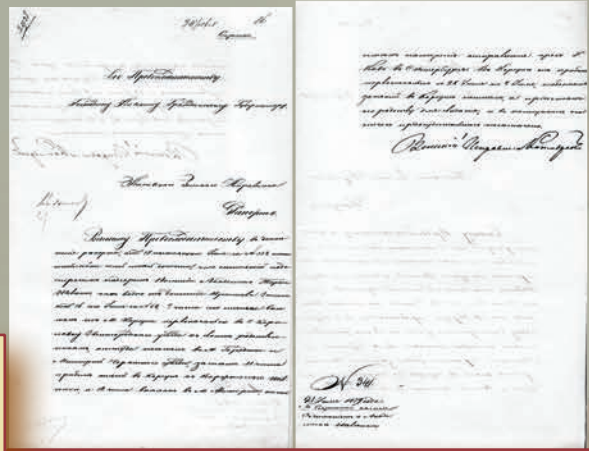
В. І. Касян. «Шевченко серед селян». 1939 р.
Російській державній архів літератури і мистецтва, ф. 2094, оп. 1, стр. 723, арк. 1.

Лист київського, подільського і волинського генерал-губернатора І. І. Васильчикова виконуючому обов'язки київського цивільного губернатора П. Д. Селецькому про відправлення Т. Г. Шевченка до Києва під нагляд поліції. 18 липня 1859 р.
Національний музей Тараса Шевченка, А-20, арк. 13.

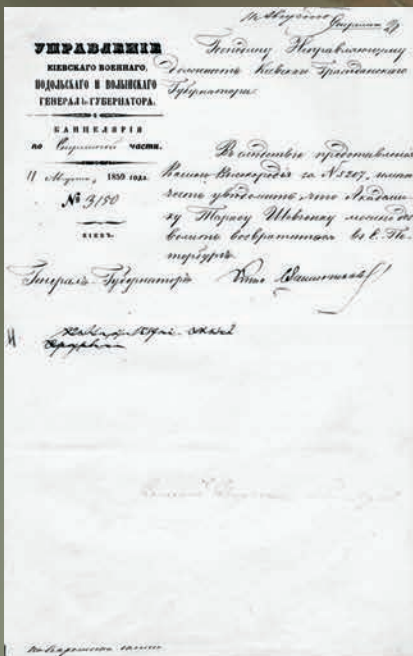
Лист київського, подільського і волинського генерал-губернатора І. І. Васильчикова виконуючому обов'язки київського цивільного губернатора П. Д. Селецькому про відправлення Т. Г. Шевченка до Києва під нагляд поліції. 18 липня 1859 р.
Національний музей Тараса Шевченка, А-20, арк. 13.

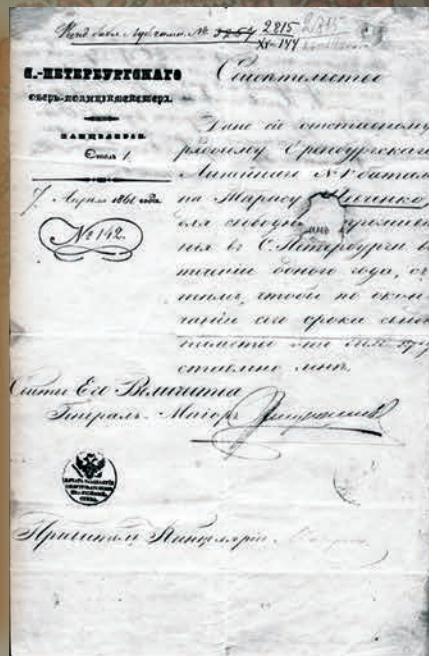
Репорт канівського земського справника С. О. Котлярова виконуючому обов'язки київського цивільного губернатора П. Д. Селецькому з переліком місць, в яких перебував Т. Г. Шевченко з 8 по 12 липня. 21 липня 1859 р.
Національний музей Тараса Шевченка, А-20, арк. 16 і зв.

Т. Г. Шевченко. Фото. 1859 р.
ЦДАМЛМ України, ф. 1116, оп. 2, стр. 108.

Лист київського, подільського і волинського генерал-губернатора І. І. Васильчикова виконуючому обов'язки київського цивільного губернатора П. Д. Селецькому про дозвіл Т. Г. Шевченку повернутися до Петербурга.
11 серпня 1859 р.
Національний музей Тараса Шевченка, А-20, арк. 21.

Свідectво, видане Т. Г. Шевченкові на право проживання в Петербурзі. 7 квітня 1860 р.
Національний музей Тараса Шевченка, А-44, арк. 1.

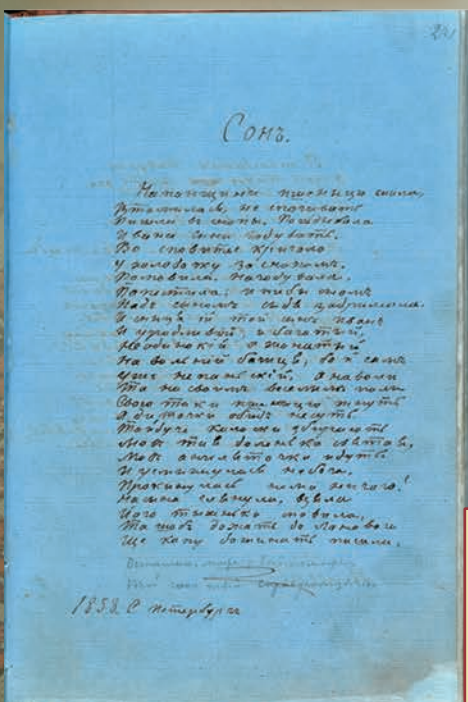
Диплом на звання академіка, виданий Т. Г. Шевченку Імператорською Академією мистецтв. 31 жовтня 1860 р.
Національний музей Тараса Шевченка, А-193, арк. 1.

Т. Г. Шевченко. Автопортрет. 1860.
ЦДАМЛМ України, ф. 1, оп. 1, спр. 453, арк. 1.

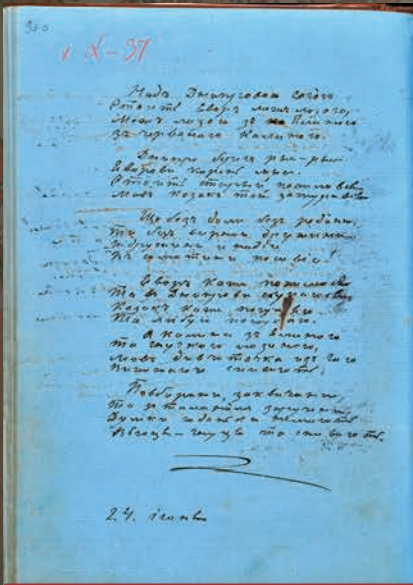
Ликера Полусмакова. Фото. 1860-ті рр.
ЦДАМЛМ України, ф. 1116, оп. 1, спр. 116, арк. 1.

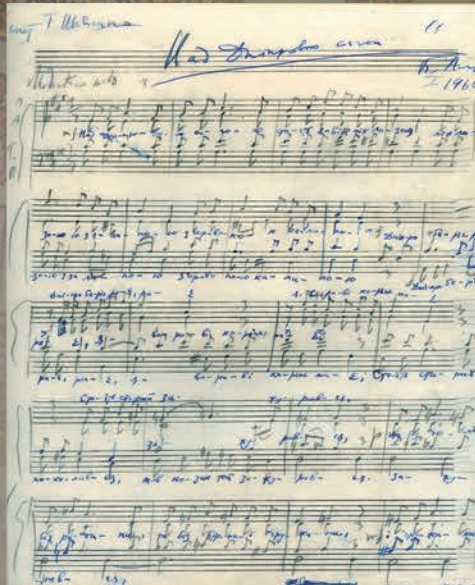
Т. Г. Шевченко. «Сон». 1858 р. Автограф.
Інститут літератури ім. Т. Г. Шевченка НАН України, ф. 1, спр. 67, арк. 247.

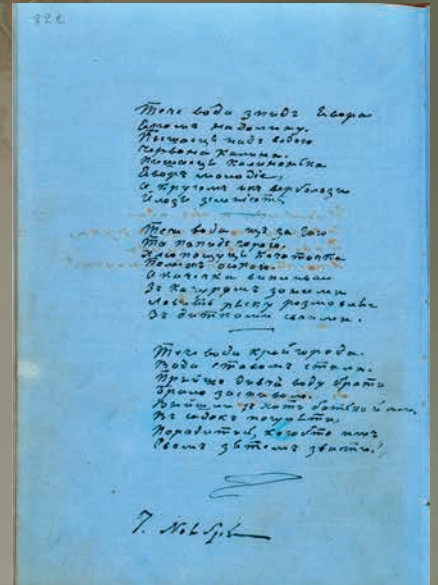
Г. Горський в ролі Степана у виставі за поемою Т. Г. Шевченка «Невольник». 1881 р.
ЦДАМЛМ України, ф. 38, оп. 1, спр. 16, арк. 1.

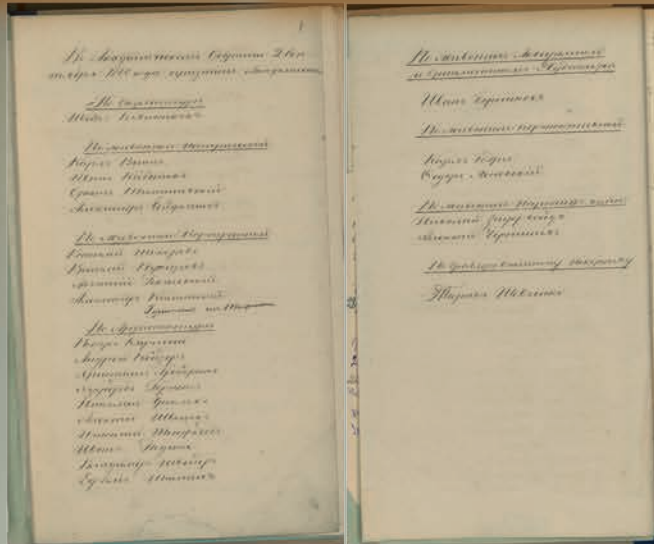
Т. Г. Шевченко. «Над Дніпровою сагою...». 1860. Автограф.
 Інститут літератури
 ім. Т. Г. Шевченка НАН України, ф. 1,
 спр. 67, арк. 316.

Б. Лятошинський. «Над Дніпровою сагою»
 для мішаного хору а сарреїла на слова
 Т. Г. Шевченка. Автограф. 1960 р.
 ЦДАМЛМ України, ф. 181, оп. 1, спр. 32,
 арк. 3.

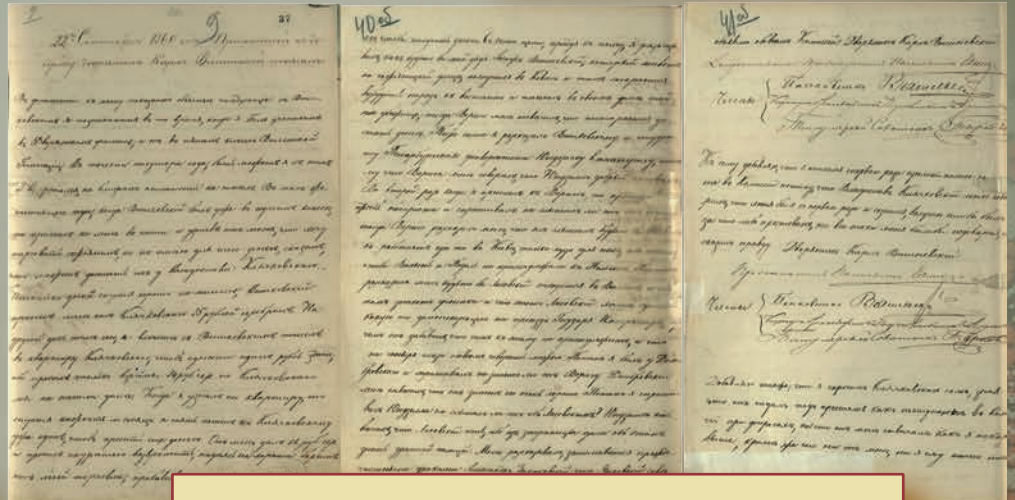
Т. Г. Шевченко. «Тече вода з-під явора...».
 1860. Автограф.
 Інститут літератури ім. Т. Г. Шевченка
 НАН України, ф. 1, спр. 67, арк. 332.

Список осіб, відзначених званням академіка
 на зборах Імператорської Академії мистецтв.
 2 вересня 1860 р. У документі є відомості про
 надання Т. Г. Шевченку звання академіка з
 гравірування на міді.
 Російський державний історичний
 архів, ф. 789, оп. 2, спр. 16, арк. 1 і зв.

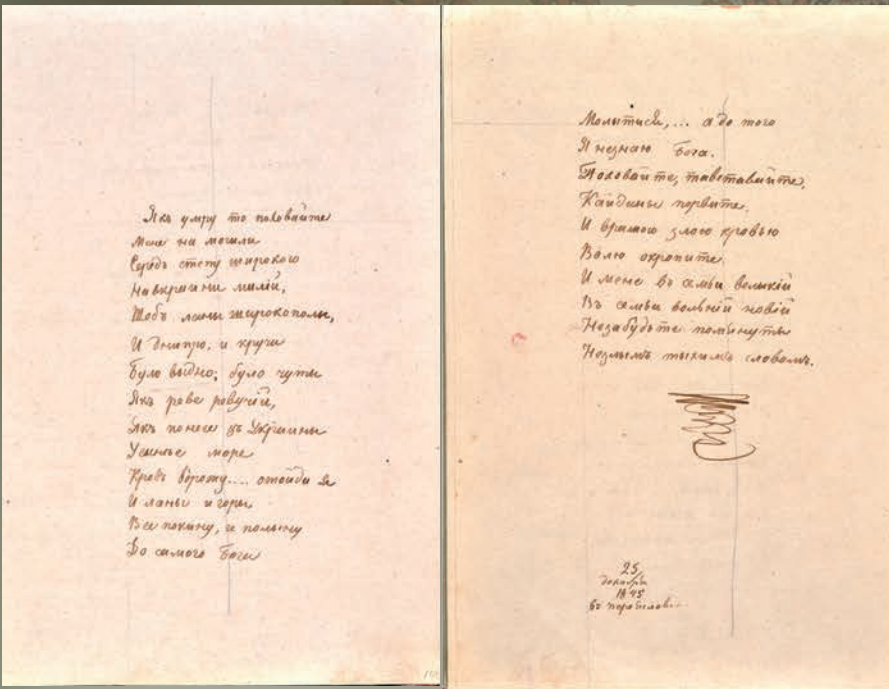

О. Івахненко. Ілюстрація до
 поезії Т. Г. Шевченка «Тече
 вода з-під явора». 1982 р.
 ЦДАМЛМ України, ф. 700,
 оп. 1, спр. 182, арк. 4.

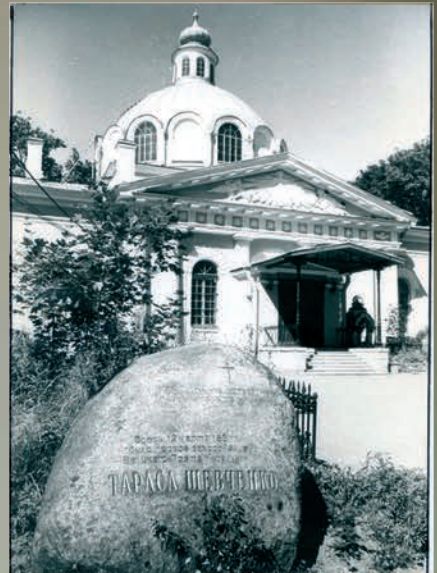

Свідчення дворянина К. Вишневського про діяльність у Вільно
 гуртка В. Вітковського, в якому містяться відомості про перебування
 Т. Г. Шевченка в Києві. 22 вересня 1860 р.
 Державний історичний архів Литви, ф. 378, н/о, 1860 р., спр. 33, ч. 1,
 арк. 37, 40, 41 зв.

Т. Г. Шевченко. «Заповіт». 1845. Автограф.
 Інститут літератури
 ім. Т. Г. Шевченка НАН України, ф. 1, спр. 74,
 арк. 218, 219.

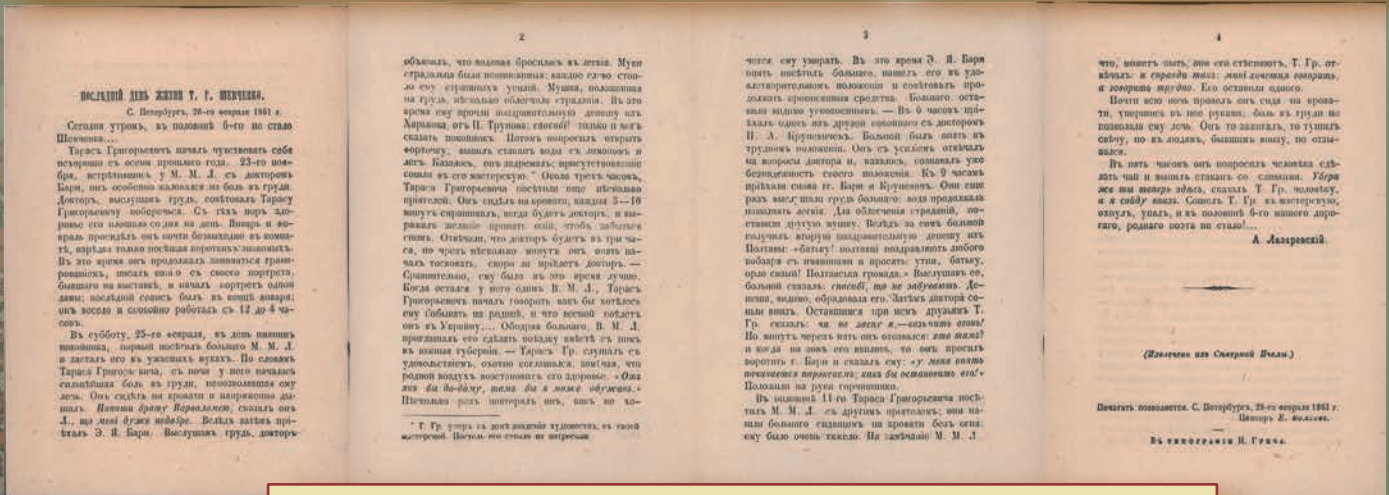

МЕТРИЧЕСЬКОЇ КНИЖИ ЗА 1861 РОКЪ				ЧАСТЬ ТРЕТЬЯ О СМЕРИИХЪ.			
Смерть		Възростъ и полъ		Место погребенія		Имя погребеннаго	
Мѣсяцъ	Дни	Сексуал.	Полъ	Возрастъ	Полъ	Имя	Имя погребеннаго
2	26	Муж.	Муж.	45	Муж.	Тарасъ Григорьевичъ Шевченко	Смоленское кладбище в Петербургѣ
2	26	Жен.	Жен.	45	Жен.	Тарасъ Григорьевичъ Шевченко	Смоленское кладбище в Петербургѣ

Пам'ятний знак на місці поховання
 Т. Г. Шевченка на Смоленському кладовищі
 у Петербурзі.
 НДФ ЦДАМЛМ України.

Запис в метричній книзі Катерининської церкви Імператорської Академії мистецтв
 про смерть академіка Т. Г. Шевченка. 26 лютого 1861 р.
 Російський державний історичний архів, ф. 789, оп. 23, спр. 35, арк. 32 зв. — 33.

А. М. Лазаревський. «Последний день жизни Т. Г. Шевченко». 26 лютого 1861 р.
 Російський державний архів літератури і мистецтва, ф. 277, оп. 2, спр. 35, арк. 1-4.

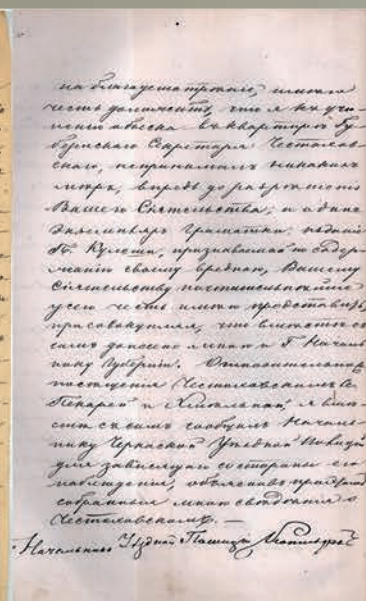
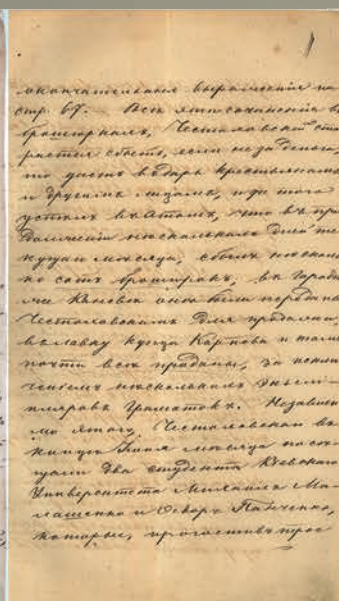
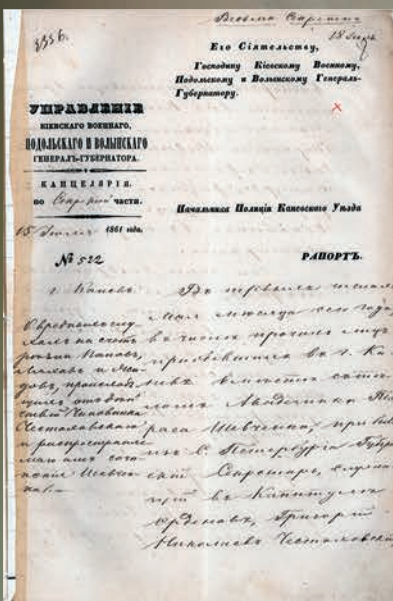

Г. Честахівський. Похорон Т. Шевченка. Малюнок. Олів. 1861 р.
ЦДАМЛМ України, ф. 513, оп. 1, спр. 369, арк. 5.

Троща П. Т. Шевченка в Києві, у Христинівській церкві.

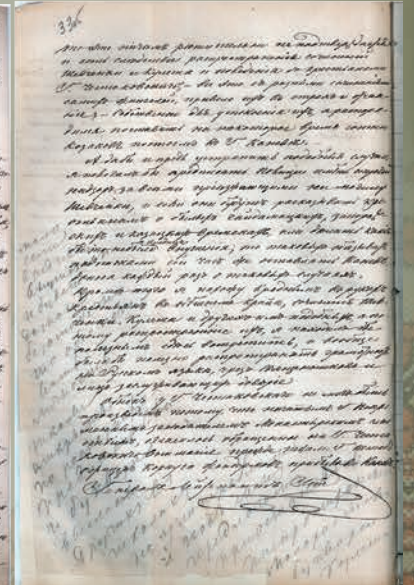
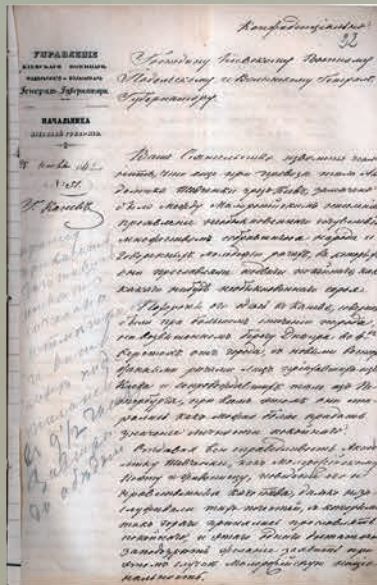
Домовина Т. Г. Шевченка біля церкви Різдва Христового в м. Києві. 7 травня 1861 р.
ЦДКФФА України ім. Г.С. Пищичного, од. обл. 0-55475

Рапорт начальника поліції Канівського повіту київському, подільському і волинському генерал-губернатору І. І. Васильчику про придуття до Канева Г. М. Честоховського, який супроводжував тіло Т. Г. Шевченка з Санкт-Петербурга у Канів. 15 липня 1861 р.
ЦДІАК України, ф. 442, оп. 811, спр. 136, арк. 8, 11, 13 зв.

Чернеча гора, місце поховання Т. Шевченка. Весна 1861. Фото.
ЦДАМЛМ України, Ф. 1116, оп. 1, спр. 115, арк. 1.

Повідомлення київського губернатора П. І. Гессе київському, подільському і волинському генерал-губернатору І. І. Васильчику про події, що відбувалися під час перепоховання праху Т. Г. Шевченка. 25 липня 1861 р.
ЦДІАК України ф. 442, оп. 811, спр. 136, арк. 32, 33 зв.

«Того великого вогню і смерть не погасила»

Леся Українка

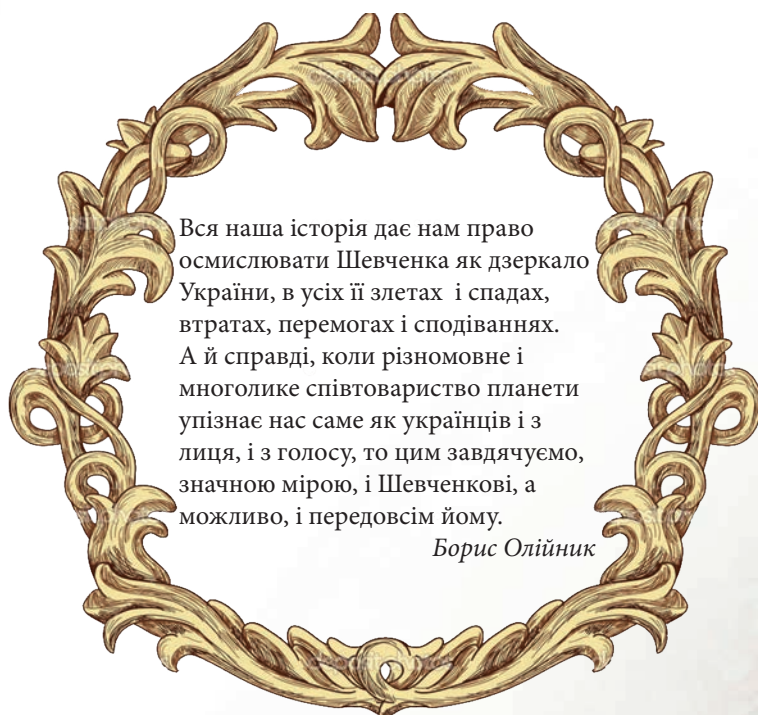
1861–1917

Цей розділ розкриває вплив творчості поета на подальший розвиток української літератури та українського слова.

Документи висвітлюють: громадські заходи із вшанування пам'яті Тараса Шевченка в Україні та за її межами з нагоди 50-річчя смерті (1911 р.) та 100-річчя від дня народження (1914 р.), заходи, пов'язані з упорядкуванням його могили, збір коштів на встановлення пам'ятника тощо. Окремо подано документи, пов'язані із заборонаю влади проводити офіційні заходи із вшанування пам'яті Тараса Шевченка. Це – заборона на друкування та поширення творів, вилучення раніше виданих, на присвоєння імені поета навчальним закладам, на урочисті панахиди, на проведення масових зібрань на могилі Кобзаря та інші.

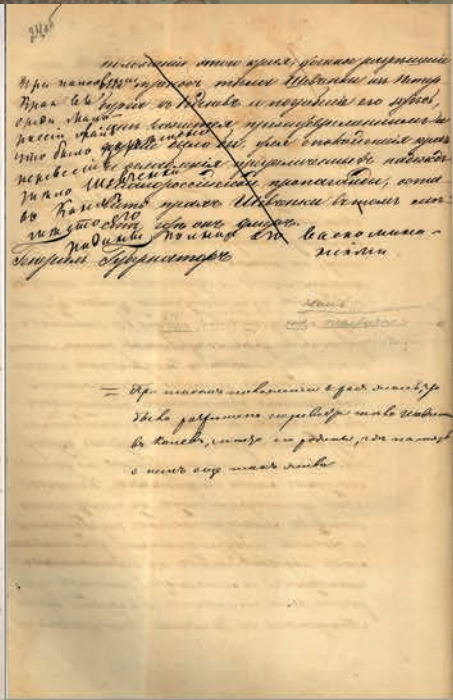
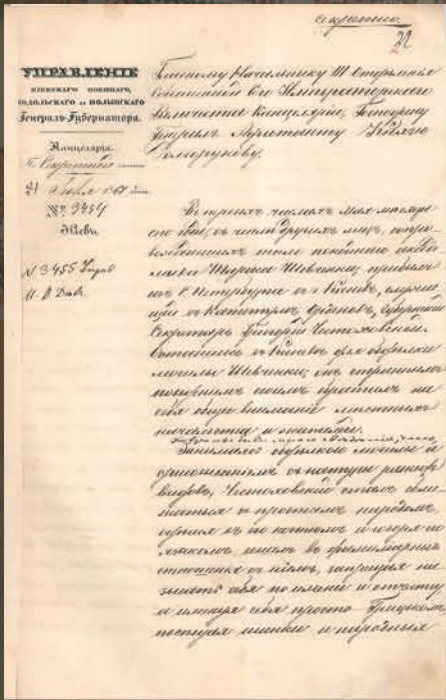
Представлено матеріали із вшанування пам'яті поета у період національно-визвольних змагань 1917–1921 рр., «Розстріляного відродження», Великої Вітчизняної війни, святкування 100-річчя від дня смерті і 150-річчя від дня народження (1961, 1964), заснування Республіканської премії УРСР імені Т.Г. Шевченка (нині Національна премія України імені Тараса Шевченка), присвоєння імені поета вулицям, навчальним закладам, театрам, музеям, заповідникам та іншим установам загальнодержавного значення.

Окремо варто відзначити документи із встановлення пам'ятників Тарасу Шевченку, як на Україні (Харків, Київ, Полтава, Ромни та в інших містах), так і за її межами (Казахстан, Росія, Канада, США, Чехія та ін.).

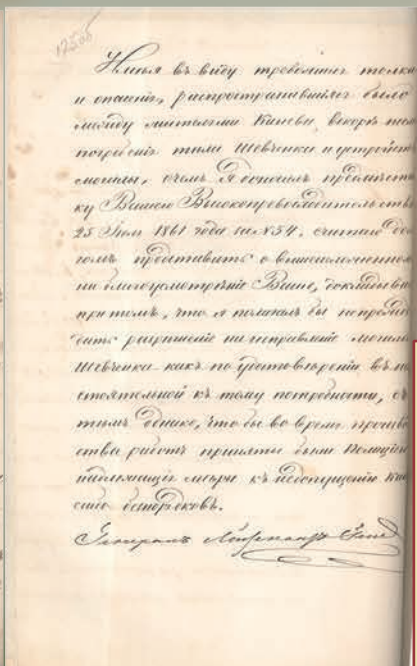
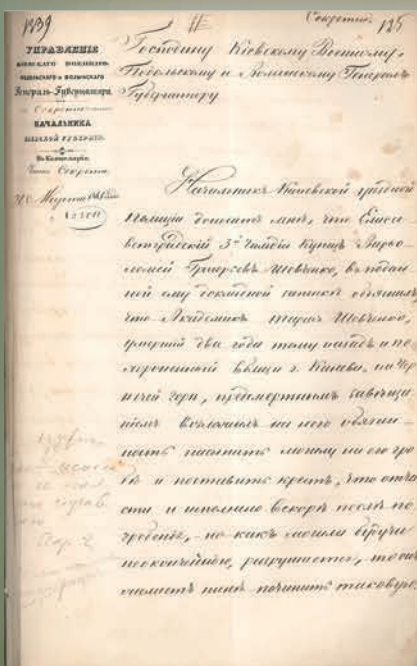
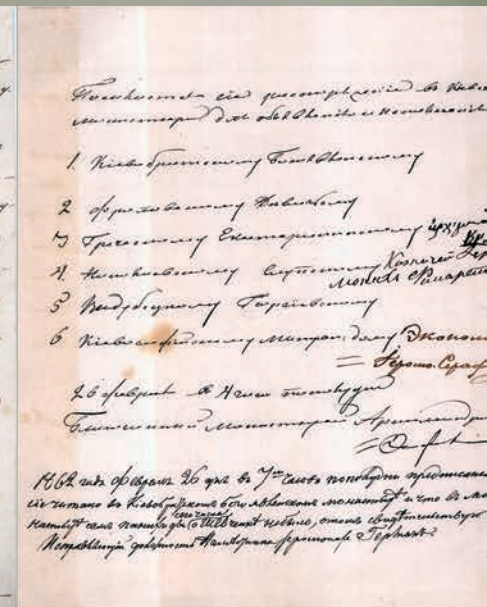
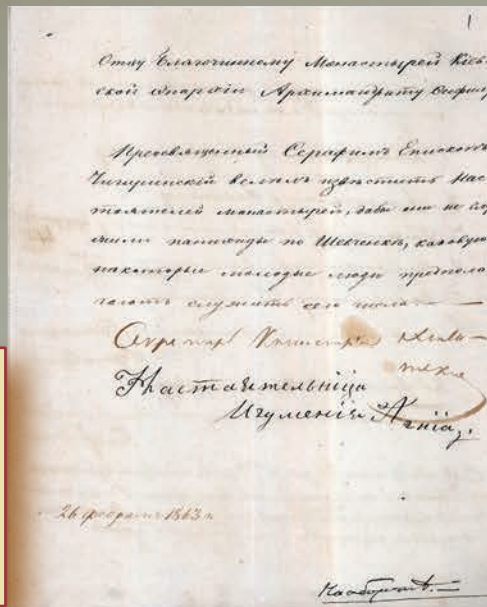
Вся наша історія дає нам право осмислювати Шевченка як дзеркало України, в усіх її злетах і спадах, втратах, перемогах і сподіваннях. А й справді, коли різномовне і многолике співтовариство планети упізнає нас саме як українців і з лица, і з голосу, то цим завдячуємо, значною мірою, і Шевченкові, а можливо, і передовсім йому.

Борис Олійник

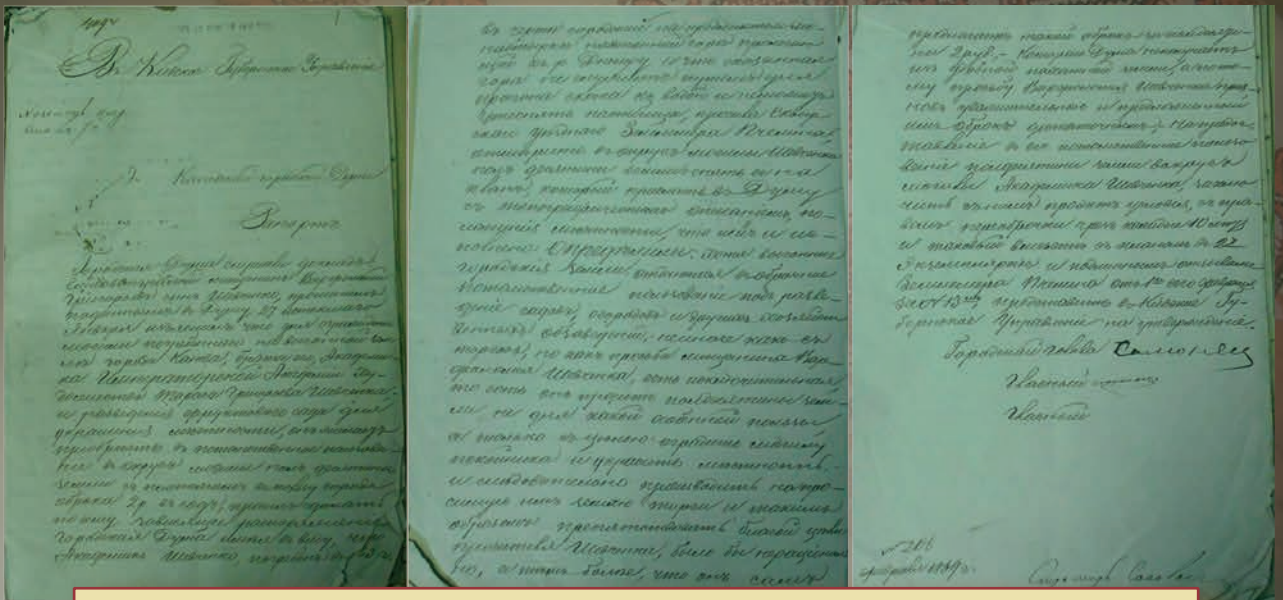

Повідомлення київського, подільського і волинського генерал-губернатора І. І. Васильчикова начальнику III відділення власної й. і. в. канцелярії про організовані Г. М. Честохівським зустрічі на могилі Т. Г. Шевченка та розповсюдження його творів серед селян. 21 липня 1861 р.
ЦДІАК України, ф. 442, оп. 811, спр. 136, арк. 22, 24 зв.

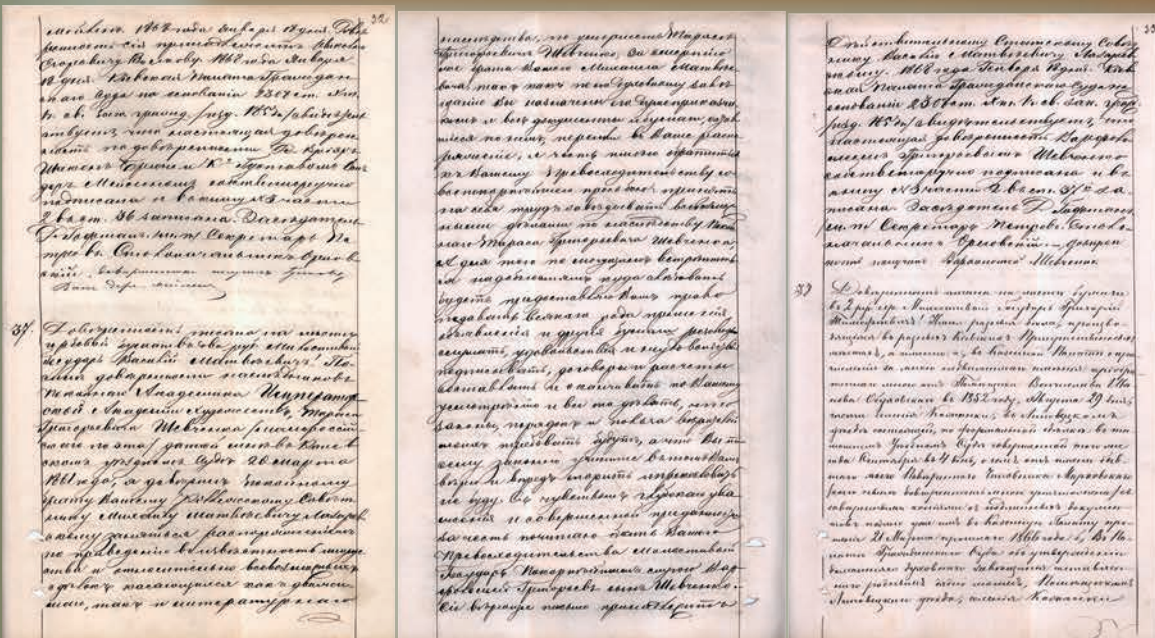
Повідомлення єпископа Чигиринського Серафима благочинному монастирів Київської єпархії про заборону служити панахиду по Т. Г. Шевченку. 27 лютого 1863 р.
ЦДІАК України, ф. 183, оп. 1, спр. 187, арк. 1 і зв.

Повідомлення київського губернатора П. І. Гессе київському, подільському та волинському генерал-губернатору М. М. Анненкову про прохання елисаветградського купця Варфоломія Шевченка дозволити упорядкувати могилу Т. Г. Шевченка на Чернечій горі відповідно до заповіту останнього. 31 березня 1863 р.
ЦДІАК України, ф. 442, оп. 811, спр. 136, арк. 125 і зв.

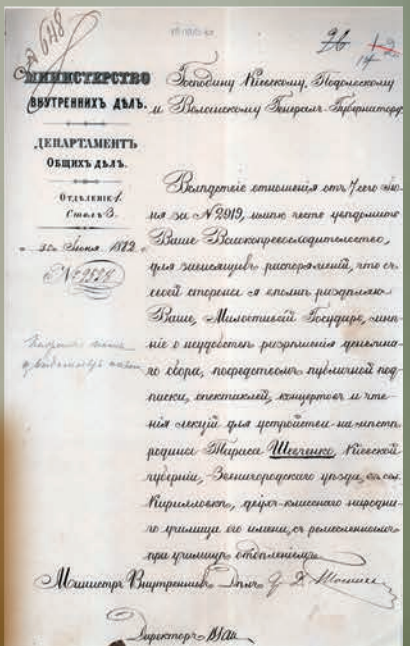

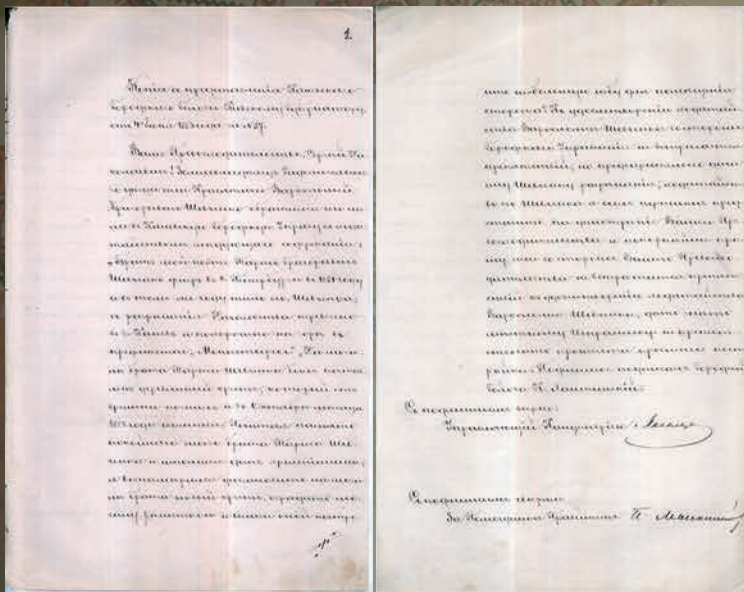
Рапорт канівського міського голови Київському губернському правлінню про купівлю В. Г. Шевченком землі поруч з могилою Т. Г. Шевченка для її облаштування. Не пізніше 22 лютого 1869 р.
 Державний архів Київської області, ф. 1, оп. 295, спр. 64061, арк. 1 і зв., 2.

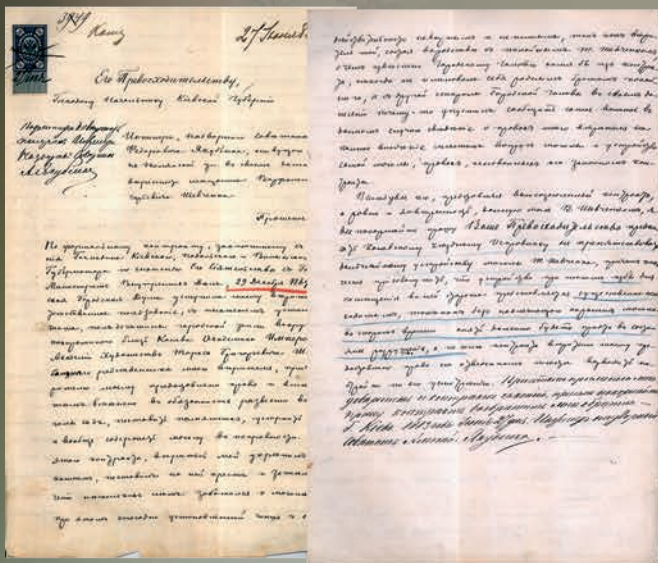
Довіреність, видана В. Г. Шевченком В. М. Лазаревському на право управління спадщиною Т. Г. Шевченка Із запису в книзі довіреностей Київської палати цивільного суду. 18 січня 1868 р.
 ЦДІАК України, ф. 486, оп. 5, спр. 523, арк. 32–33.

Повідомлення міністра внутрішніх справ Д. А. Толстого київському, подільському та волинському генерал-губернатору О. Р. Дрентельну про недоцільність влаштування в с. Кирилівка Звенигородського повіту Київської губернії ремісничого училища в пам'ять Т. Г. Шевченка. 30 червня 1882 р.
 ЦДІАК України, ф. 442, оп. 535, спр. 161, арк. 17.

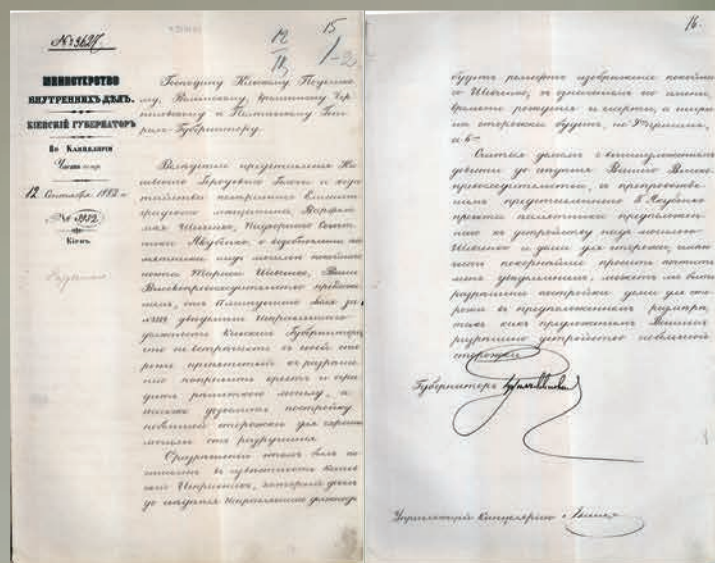

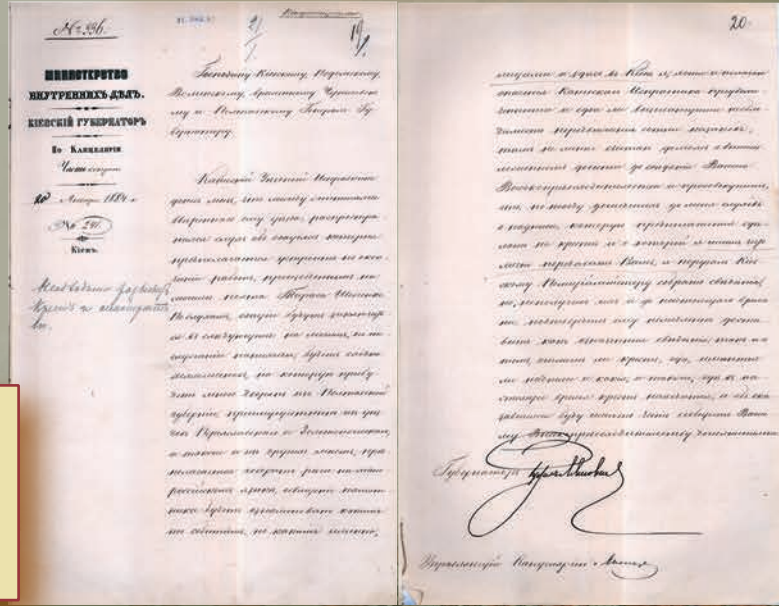
Подання канівського міського голови до київського губернатора С.М.Гудим-Левковича щодо прохання В. Г. Шевченка дозволити впорядкувати могилу Т. Г. Шевченка. 4 червня 1883 р. ЦДІАК України, ф. 442, оп. 536, спр. 113, арк. 2 і зв.

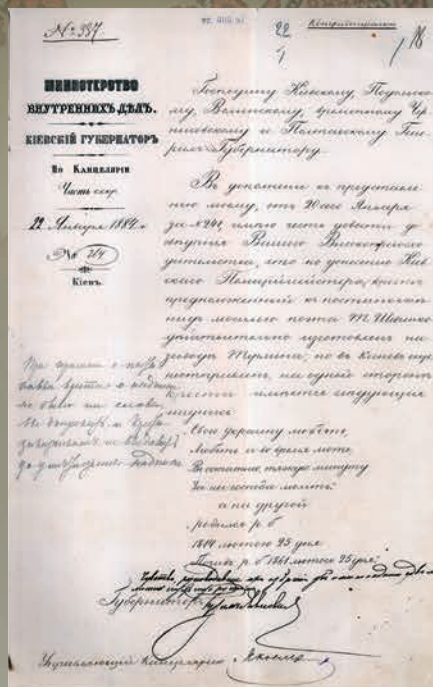
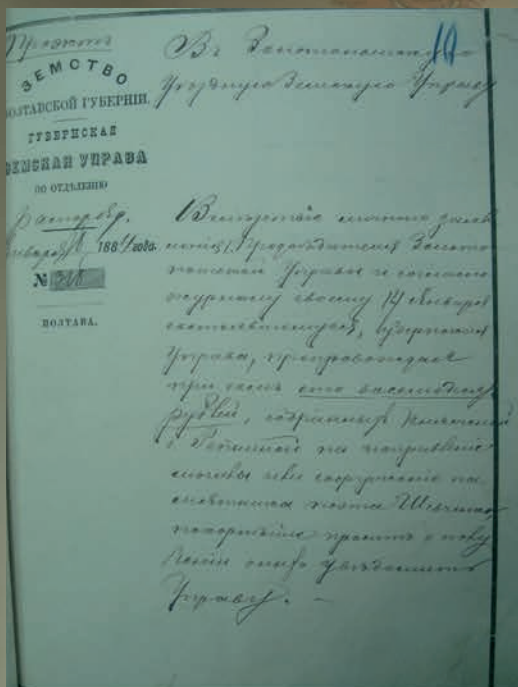
Прохання інженера О. Ф. Якубенка до київського губернатора С. М. Гудим-Левковича про сприяння в отриманні від канівського міського голови дозволу на упорядкування могили Т. Г. Шевченка. 27 червня 1883 р. ЦДІАК України, ф. 442, оп. 536, спр. 113, арк. 5, 6 зв.

Відношення київського губернатора С. М. Гудим-Левковича київському, подільському і волинському генерал-губернатору О. Р. Дрентельну в зв'язку зі спробами канівського міського справника перешкодити відновленню могили Т. Г. Шевченка. 12 вересня. 1883 р. ЦДІАК України, ф. 442, оп. 536, спр. 113, арк. 15, 16.

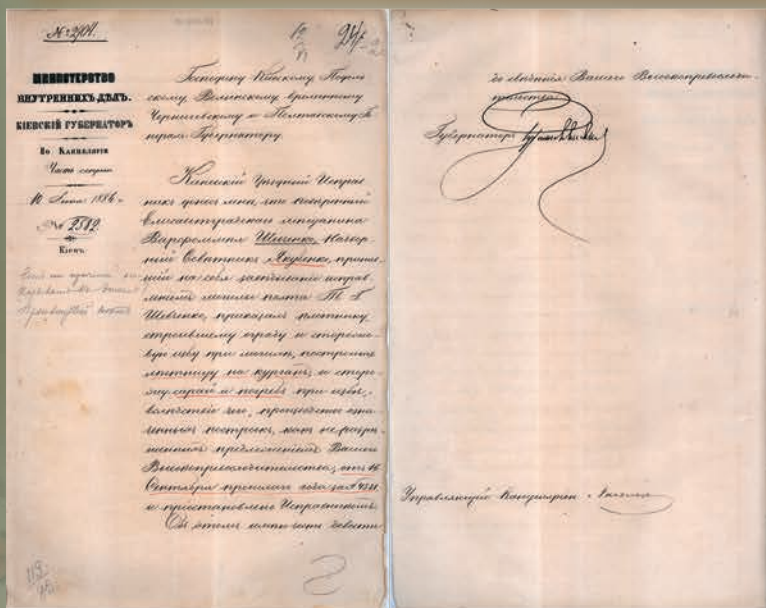
Донесення київського губернатора С. М. Гудим-Левковича київському, подільському і волинському генерал-губернатору О. Р. Дрентельну про можливі масові зібрання біля могили Т. Г. Шевченка після її відновлення. 22 січня 1884 р. ЦДІАК України, ф. 442, оп. 536, спр. 113, арк. 19, 20.

Відношення Полтавської губернської земської управи Золотоніській земській управі про надіслання коштів, зібраних княжною В. Репніною для відновлення могили Т. Г. Шевченка. 18 січня 1884 р.
Державний архів Полтавської області, ф. 723, оп. 3, спр. 1, арк. 10.

Донесення київського губернатора С. М. Гудим-Левковича київському, подільському і волинському генерал-губернатору О. Р. Дрентельну про виготовлений на заводі Термена хрест, який передбачалося встановити на могилі Т. Г. Шевченка, та написи на ньому. 22 січня 1884 р.
ЦДІАК України, ф. 442, оп. 536, спр. 113, арк. 18

Проект хреста на могилі Т. Г. Шевченка, представлений в Полтавську губернську земську управу. 1882 р.
Державний архів Полтавської області, ф. 723, оп. 3, спр. 1, арк. 6.

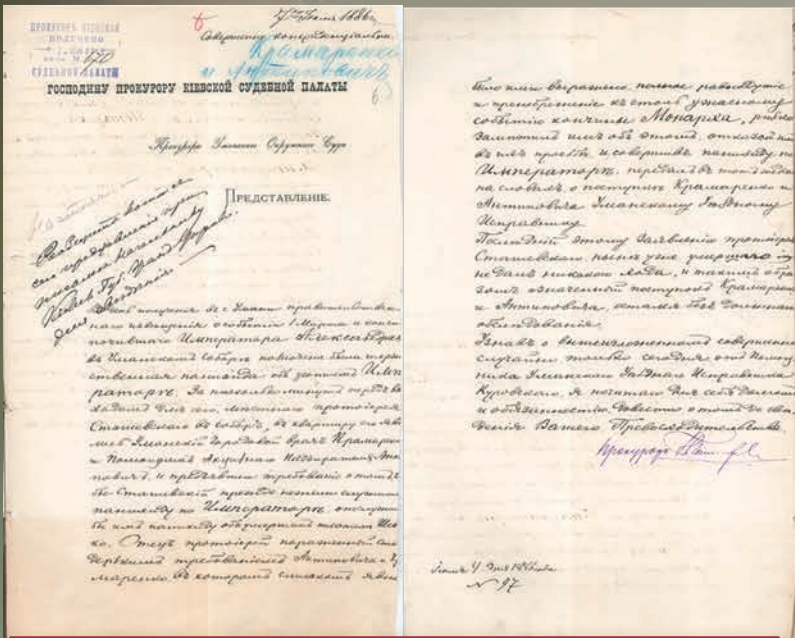
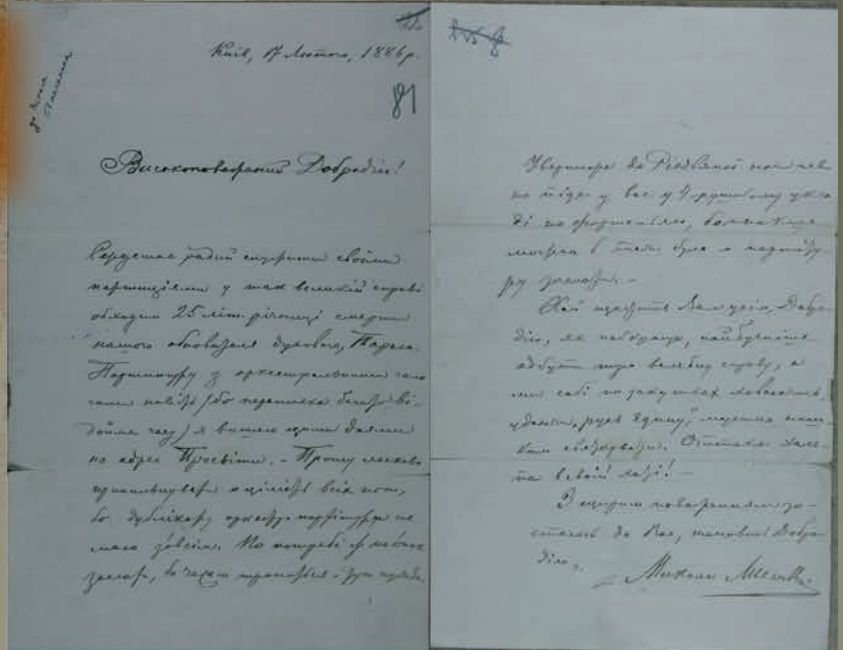

Відношення київського губернатора С. М. Гудим-Левковича київському, подільському і волинському генерал-губернатору О. Р. Дрентельну про будівництво сходів до могили Т. Г. Шевченка. 18 червня 1884 р.
ЦДІАК України, ф. 442, оп. 536, спр. 113, арк. 24 і зв.

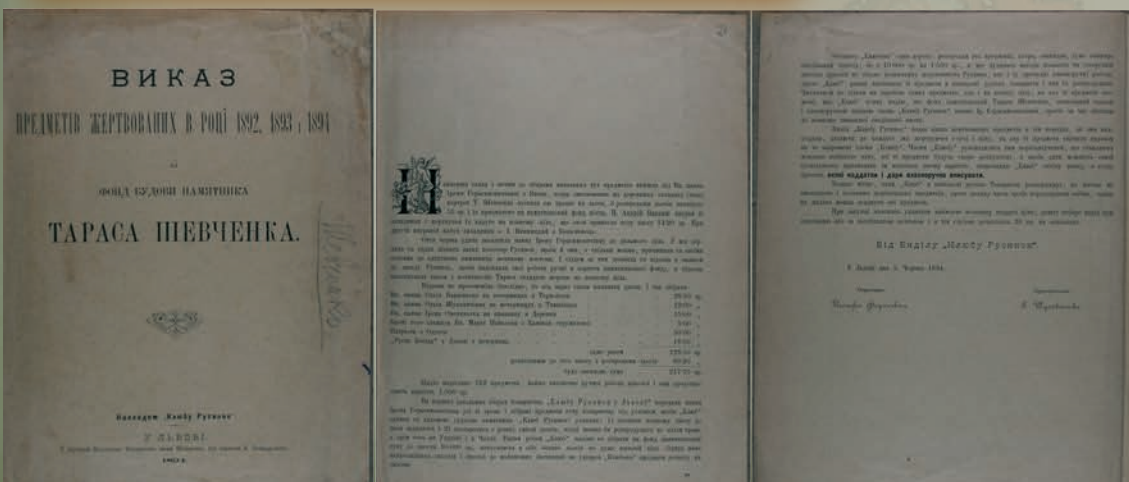
Обкладинка петербурзького видання поеми Т. Г. Шевченка «Катерина» (1887), забороненої до перевидання у 1891 р.
ЦДІАК України, ф. 294, оп. 1, спр. 226, арк. 12.

Лист М. В. Лисенка до А. К. Вахнянина про надіслання до Львова своєї кантати «Б'ють пороги», написаної до 25-річчя смерті Т. Г. Шевченка. 17 лютого 1886 р.
ЦДІАЛ України, ф. 818, оп. 1, спр. 32, арк. 81, 81 зв.

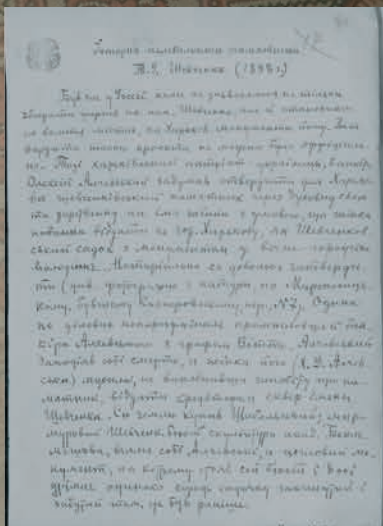
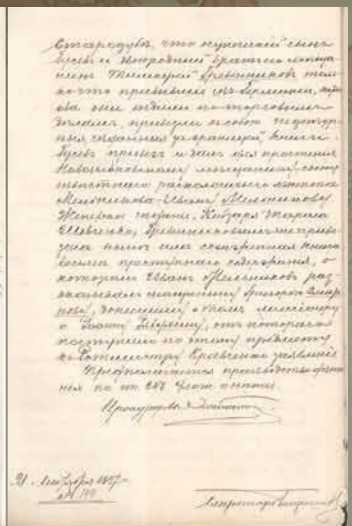
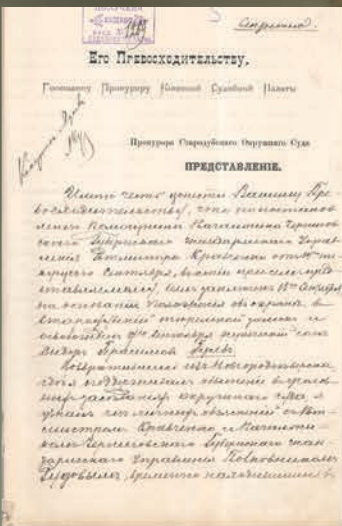

Подання прокурора Уманського окружного суду до прокурора Київської судової палати про спробу лікаря Крамаренка і помічника акцизного наглядача Антиповича змусити протоієрея уманського собору відслужити панахиду за Т. Г. Шевченком замість панахиди за царя Олександра II. 4 липня 1886 р.
ЦДІАК України, ф. 317, оп. 1, спр. 390, арк. 6 і зв.

Бюст Т. Г. Шевченка, встановлений у 1898 р. в саду О. Алчевського у Харкові.
Державний архів Харківської області, ф. 969, оп. 1, спр. 1, арк. 39.

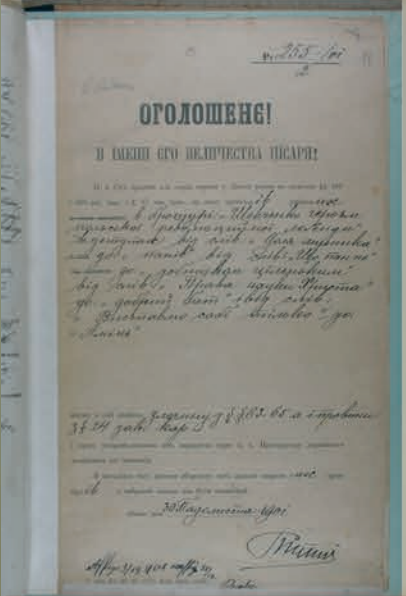

Список жертводавців та перелік предметів подарованих у фонд будівництва пам'ятника Т. Г. Шевченка в Києві. 1894-1895 рр.
ЦДІАЛ України ф. 309, оп. 1, спр. 359, арк. 1, 2, 2 зв.

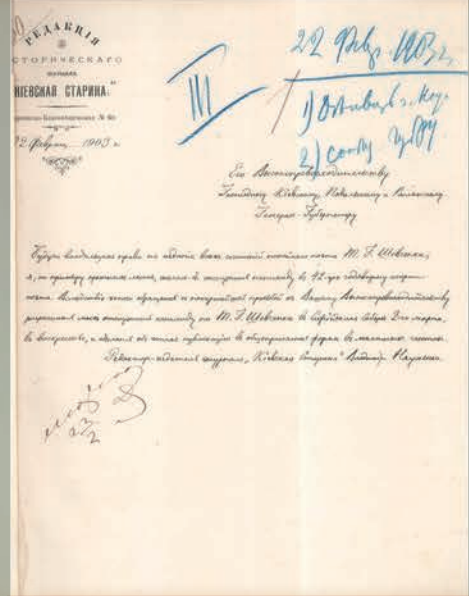

Подання прокурора Стародубського окружного суду до прокурора Київської судової палати про поширення женецького видання "Кобзаря" Т. Г. Шевченка серед мешканців м. Новозибкова Чернігівської губернії. 21 вересня 1897 р.
ЦДІАК України, ф. 317, оп. 1, спр. 1335, арк. 3 і зв.

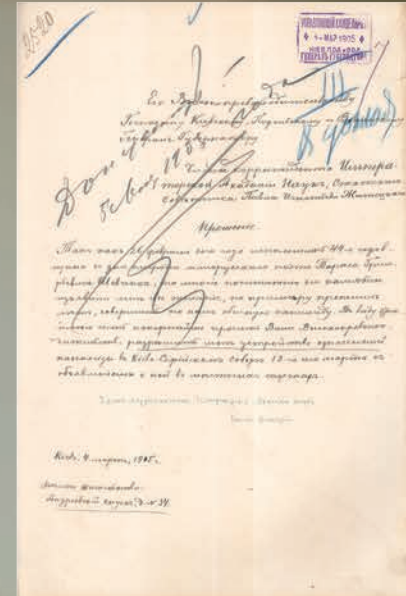
Інформація про історію нелегального пам'ятника Т. Г. Шевченка в м. Харкові.
Державний архів Харківської області, ф. 969, оп. 1, спр. 1, арк. 40.

Рішення Крайового суду у Львові про конфіскацію брошури І. Я. Франка «Шевченко героєм польської революційної легенди». 30 листопада 1901 р.
ЦДІАЛ України, ф. 152, оп. 2, спр. 20628, арк. 11.

Звернення редактора журналу «Киевская старина» В. П. Науменка до київського, подільського і волинського генерал-губернатора М. І. Драгомирова про дозвіл відслужити панахиду по Т. Г. Шевченку в Софійському соборі. 22 лютого 1903 р.
ЦДІАК України, ф. 442, оп. 853, спр. 67, арк. 1.

Звернення члена-кореспондента Академії наук П. Г. Житецького до київського, подільського і волинського генерал-губернатора М. І. Драгомирова з проханням дозволити відслужити панахиду по Т. Г. Шевченку в Софійському соборі. 4 березня 1905 р.
ЦДІАК України, ф. 442, оп. 853, спр. 67, арк. 7.

Родичі Т. Г. Шевченка біля пам'ятного знаку «Тут була хата Т. Шевченка. Керелівка». Листівка. 1910-ті рр.
ЦДАМЛМ України, ф. 513, оп. 1, спр. 367, арк. 19.

В. Г. Шевченко 711

УКРАЇНСЬКЕ НАУКОВО-ТООВАРИСТВО СТУДЕНТІВ ПЕТЕРБУРЖСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ

До губернської Управи
Полтавської губернії.

Учрежденіе наукова Товариства
студентів Петербургскаго Университета
(наименованнаго Украинско-Украинскіе)
назначило збирати гроші на по-
мятникъ Т. Шевченка и для тако-
го жезику Полтавскуй Управы
платити до Петербургу на 50 рублів
квитки, а найбільше цінно
на 50 коп.

За списку Т-ва Киев. Муз. Музей
Сп. Б. Вацаревск. опер. П. П. П.
31-В, кварт. 20. М. Киев. Св. П. П.

Лист Українського наукового товариства студентів Петербурзького університету до Полтавської губернської земської управи про участь у зборі коштів на пам'ятник Т. Г. Шевченку в Києві. 1908 р. Державний архів Полтавської області, ф. 723, оп. 3, спр. 2, арк. 171.

М. 100
1911
311

ПРОКУРОРЪ КИЕВСКОЙ СУДЕБНОЙ ПАЛАТЫ

Во Временный Комитетъ по дѣламъ печати въ городѣ Киевѣ.

М а р т а 2 1911 г.

№ 111

Вслѣдствіе отношенія отъ 24-го минувшаго февраля за № 316 уведомляю Временный Комитетъ, что арестъ, наложенный постановленіемъ Комитета отъ 24-го того-же февраля за № 11 на тетрадь нотъ съ текстомъ подъ заглавіемъ «До 50-х роковинъ смерти Т. Шевченка», опредѣленіемъ Киевской Судебной Палаты отъ 1-го сего марта отменяется.

И. д. Прокурора Палаты *Владимир Пидкова*

Секретарь *Пидкова*

Повідомлення виконуючого обов'язки прокурора Київської судової палати Тимчасовому комітету у справах друку про відміну арешту, накладеного на видання «До 50-х роковин смерті Т. Шевченка». 2 березня 1911 р. ЦДІАК України, ф. 295, оп. 1, спр. 187, арк. 94.

М. 100
1911
311

ПРОКУРОРЪ КИЕВСКОЙ СУДЕБНОЙ ПАЛАТЫ

Во Временный Комитетъ по дѣламъ печати въ городѣ Киевѣ.

М а р т а 5 1911 г.

№ 111

Вслѣдствіе отношенія отъ 25-го февраля сего года за № 333, сообщав Временному Комитету, что арестъ, наложенный постановленіемъ Комитета отъ 24-го того-же февраля за № 14 на брошюры на малорусскомъ нарѣччіи подъ названіемъ «Т. Шевченко. Иван Пидкова. До Основьяненка», опредѣленіемъ Киевской судебной палаты отъ 4-го сего марта отменяется.

И. д. Прокурора Палаты *Владимир Пидкова*

Секретарь *Пидкова*

Повідомлення виконуючого обов'язки прокурора Київської судової палати Тимчасовому комітету у справах друку про відміну арешту, накладеного на видання «Т. Шевченко. Іван Пидкова. До Основ'яненка». 5 березня 1911 р. ЦДІАК України, ф. 295, оп. 1, спр. 187, арк. 95.

ПРОКУРОРЪ КИЕВСКОЙ СУДЕБНОЙ ПАЛАТЫ

Во Временный Комитетъ по дѣламъ печати въ городѣ Киевѣ.

М а р т а 5 1911 г.

№ 111

Вслѣдствіе отношенія отъ 25-го февраля сего года за № 333, сообщав Временному Комитету, что арестъ, наложенный постановленіемъ Комитета отъ 24-го того-же февраля за № 14 на брошюры на малорусскомъ нарѣччіи подъ названіемъ «Т. Шевченко. Иван Пидкова. До Основьяненка», опредѣленіемъ Киевской судебной палаты отъ 4-го сего марта отменяется.

И. д. Прокурора Палаты *Владимир Пидкова*

Секретарь *Пидкова*

ПРОКУРОРЪ КИЕВСКОЙ СУДЕБНОЙ ПАЛАТЫ

Во Временный Комитетъ по дѣламъ печати въ городѣ Киевѣ.

М а р т а 5 1911 г.

№ 111

Вслѣдствіе отношенія отъ 25-го февраля сего года за № 333, сообщав Временному Комитету, что арестъ, наложенный постановленіемъ Комитета отъ 24-го того-же февраля за № 14 на брошюры на малорусскомъ нарѣччіи подъ названіемъ «Т. Шевченко. Иван Пидкова. До Основьяненка», опредѣленіемъ Киевской судебной палаты отъ 4-го сего марта отменяется.

И. д. Прокурора Палаты *Владимир Пидкова*

Секретарь *Пидкова*

Лист голови Комітету зі спорудження пам'ятника Т. Г. Шевченку до директора Київського художньо-промислового і наукового музею М. Ф. Біляшівського з проханням прийняти на зберігання до музею моделі та ескізи пам'ятника Т. Г. Шевченку. Список переданих предметів. 26 лютого 1911 р. Державний архів м. Києва, ф. 304, оп. 1, спр. 18, арк. 87, 88.

1861 1911

ВЫСТАВКА АРТИСТИЧНЫХ ТВОРИВ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА КИЕВ 1911 г.

ВЫСТАВКА ХУДОЖЕСТВЕННЫХ ПРОИЗВЕДЕНИЙ Т. Г. ШЕВЧЕНКА КИЕВЪ 1911 г.

Каталог виставки художніх творів Т. Г. Шевченка, що проходила у Києві у 1911 р. Державний архів м. Києва, ф. 304, оп. 1, спр. 18, арк. 183.

ОБЩЕСТВО ВОСПОМИНАТЕЛЕЙ Т. Г. ШЕВЧЕНКА

КОМИТЕТЪ

№ 1

Тези доповіді М. Славинського «Шевченко - поет України», виголошеної в Імператорській Академії наук. Автограф. 27 лютого 1911 р. ЦДАМЛМ України, ф. 506, оп. 1, спр. 45.

Тези доповіді М. Славинського «Шевченко - поет України», виголошеної в Імператорській Академії наук. Автограф. 27 лютого 1911 р. ЦДАМЛМ України, ф. 506, оп. 1, спр. 45.

Родичі
Т. Г. Шевченка на
могилі поета в
м. Каневі Київської
губернії. [До 1917 р.].
ЦДКФФА України
ім. Г.С. Пшеничного,
од. обл. 2-43909

Портрети
Т. Г. Шевченка,
опубліковані в журналі
«Солнце России» до
50-річчя від дня смерті.
1911.

ЦДАМЛМ України,
ф. 375, оп. 1, спр. 357,
арк. 2

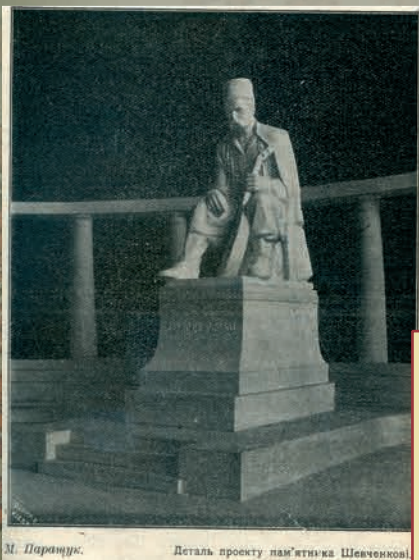
Василь Каменський
Геній Шевченко

Ю північ золотий
Бесконечний дарю
Вихисте с ветной
Восточной зорей.
Свистити тобою
Гаситеський рол
И збутище бредящих
Певцов-кабзаров.
Это-песня ветов,
Это-уаго любви.
Это-друзи без протраса,
Это-туйи наш обвит
Стрельбою песен тарасов,
Как волнение дуи,
Как ураган
Волеватийи чл.
Как борьба и пострел
Его стрелы ужения

На весь дивный простор.
Его бесит несут
без протраса, транис
Стань казачий.
Ликующий пинис,
Слава Генію,
Славка Шевченко!
Народ славий певца,
Кабзарь-муреця.
Мы всю землю проживем,
Все дороги пройдем -
На вершине лютой
Большевистского осластя
С жовкестийи будем
будем! Иль некогда
Геніа, Геніи Шевченко,
Никогда не забудем.
Саберемай в семье,
Судем в крул,
В торжественном крул,

Тобои величній
Бывше горочи -
И тогда ты как казачий
Склячийи друл
Зайойт твои дули -
Неуловенные воли.
И айтис, как бывало не раз,
С нами будет петь
Ветный тарас,
Будет петь под рассвет
Наш бессмертный
Шевченко-поэт,
Наш кабзарь,
Торжественный великий,
Наш певец и фудонеця,
Борец солдатыкий,
Наш мальчикий нарек
Геніальнийи поэт-Треловек

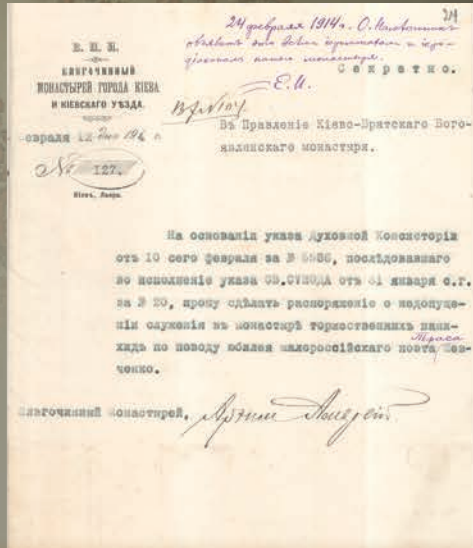
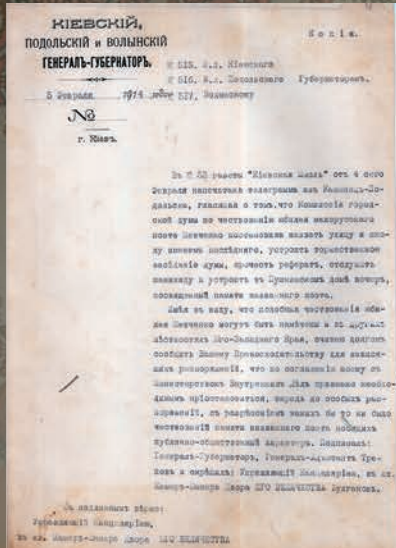
В. В. Каменський. «Геній Шевченко». Автограф.
Російський державний архів літератури і мистецтва, ф. 1497, оп. 1, спр. 13, арк. 11, 11 зв., 12.

М. Парашук.
Проект пам'ятника
Т. Шевченку. Друк.
1910-ті рр.
ЦДАМЛМ України,
ф. 241, оп. 1, спр. 182,
арк. 72.

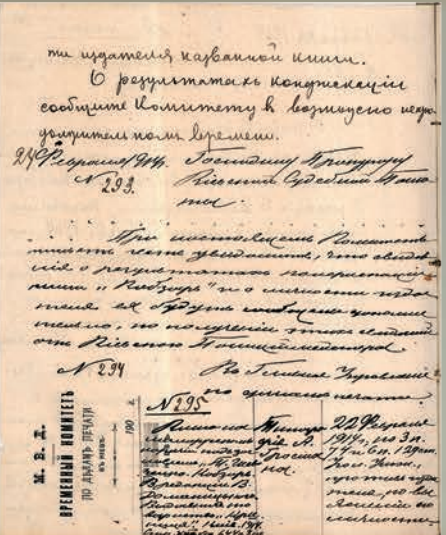
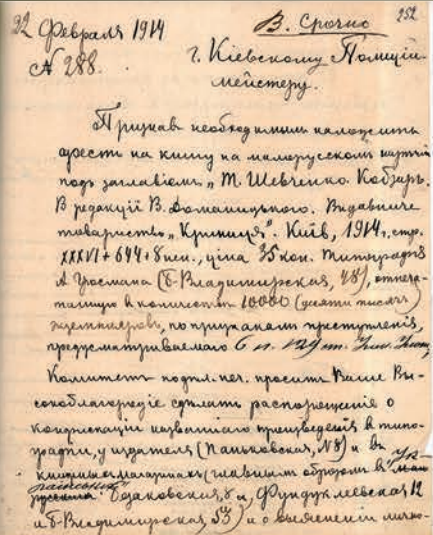

Оголошення про
складання пожертв
на спорудження
пам'ятника
Т. Г. Шевченку у
Києві. 1912 р.
Державний архів
Полтавської області,
ф. 1505, оп. 35, спр. 5.

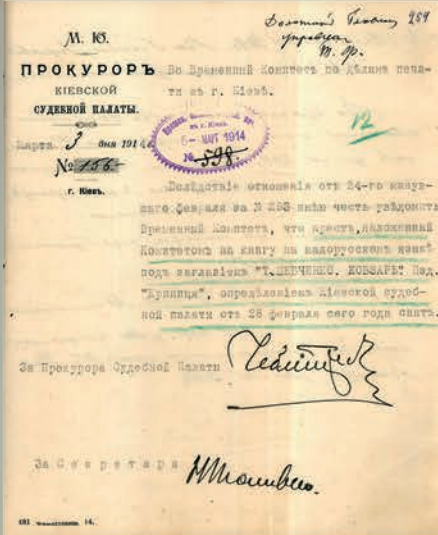

Розпорядження кївського, подільського і волинського генерал-губернатора Ф.Ф.Трепова губернаторам про призупинення підготовки до святкування ювілею Т. Г. Шевченка. 5 лютого 1914 р.
ЦДІАК України, ф. 442, оп. 644, спр. 342, арк. 4.

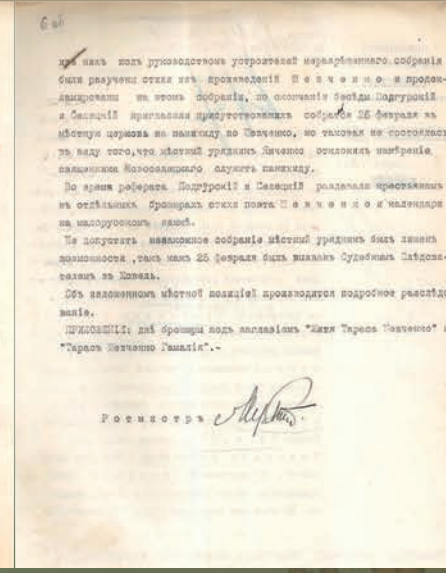
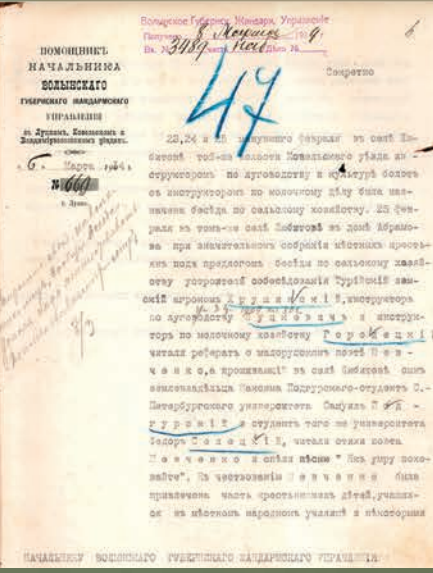
Розпорядження благочинного монастирів Києва і Київського повіту правління Києво-Братського Богоявленського монастиря про заборону Синодом служіння в монастирі урочистих панакхид в зв'язку з ювілеєм Т. Г. Шевченка. 12 лютого 1914 р.
ЦДІАК України, ф. 168, оп. 2, спр. 141, арк. 24.

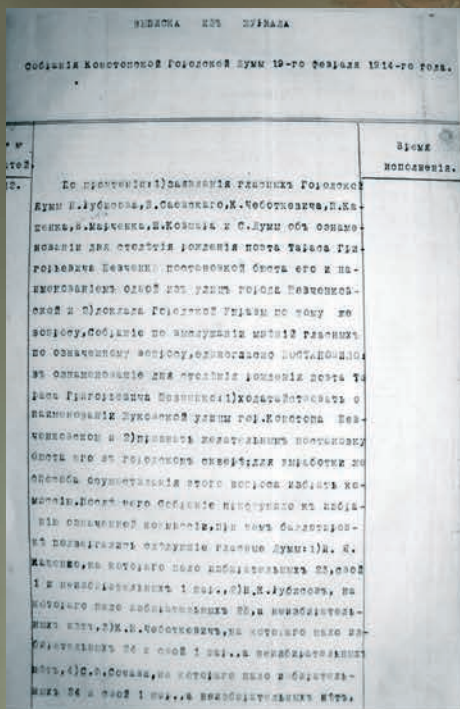
Розпорядження Київського тимчасового комітету у справах друку кївському поліцейському про конфіскацію видання «Т. Шевченко. Кобзар». 22 лютого 1914 р.
ЦДІАК України, ф. 295, оп. 1, спр. 187, арк. 252 і зв.

Повідомлення прокурора Київської судової палати Київському тимчасовому комітету у справах друку про зняття арешту на видання «Т. Шевченко. Кобзар».
3 березня 1914 р.
ЦДІАК України, ф. 295, оп. 1, спр. 187, арк. 254.

Рапорт помічника начальника Волинського губернського жандармського управління начальнику управління про нелегальні збори в с. Любитові Ковельського повіту Волинської губернії, приурочені до 100-річчя від дня народження Т. Г. Шевченка. 6 березня 1914 р.
ЦДІАК України, ф. 1335, оп. 1, спр. 1639, арк. 6 і зв.

Зі Т.В.Соболя, на якого піло виборотельних 24, олоі 1 шар., и виборотельних 17, е)И.Л.Ев-
 зило, на которого піло виборотельних 22, овоі
 1 и виборотельних 1 шар., 9)В.В.Савоскій, на
 которого піло виборотельних 22 и овоі 1 шар.,
 и виборотельних 1 шар. и в)С.М.Дума, на которі
 го піло виборотельних 22 и виборотельних
 1 шар., коому Собраніе поставило вичетать оз-
 вичення зать избраними зь комисіи для ви-
 зиботки оросса соумстваснаго вопросу о поста-
 новки брата Т.Г.Шевченка.

Виписка з журналу
 зібрання Конотопської
 міської Думи про
 відзначення 100-річчя
 від дня народження
 Т. Г. Шевченка.
 19 лютого 1914 р
*Державний архів
 Сумської області, ф. 814,
 оп. 1, спр. 142, 81 і зв.*

Скульптор М. Юсипчук під час
 різьблення погруддя
 Т. Шевченка. Косів, 1913 р.
*ЦДАМЛМ України, ф.
 1116, оп. 1, спр. 115, арк. 6.*

К. Стеценко. «Шевченкові».
 Кантата для мішаного хору у
 супроводі фортепіано на слова
 К. Малицької, написана до
 100-річчя від дня народження
 Т. Шевченка. Авторська
 коректура. 1914 р.
*ЦДАМЛМ України, ф. 175, оп. 1,
 спр. 7, арк. 1.*

Козаки та кінні вартові розганяють демонстрантів на розі вулиць
 Фундуклівська і Хрещатик у м. Києві під час святкування
 100-річчя від дня народження Т. Г. Шевченка. 1914 р.
ЦДКФФА України ім. Г.С. Пшеничного, од. обл. 4-10375.

Є. Світличний. «Жандармы не пускают народ к
 могиле Шевченка».
*Російський державний архів літератури
 і мистецтва, ф. 2094, оп. 1, спр. 797, арк. 1.*

Афіша про проведення вечора пам'яті Т. Г. Шевченка в Українському клубі. Полтава, 1918 р.
 Архівний збірник на посвяту 90-річчю Полтавської вченої архівної комісії (Полтава, 1993). Державний архів Полтавської області

Ф. Красицький. Начерк до портрета Т. Г. Шевченка. 1920-ті рр. ЦДАМЛМ України, ф. 96, оп. 1, спр. 14, арк. 1.

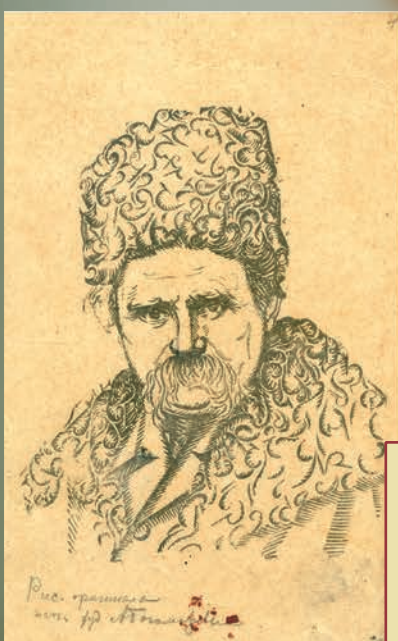
П. Голландський. «Нівелірний план території державного заповідника «Могила Т. Г. Шевченка» біля міста Канева Шевченківської округи». 1928 р. ЦДАМЛМ України, ф. 370, оп. 1, спр. 17, арк. 1.

«Програма Всесоюзного конкурсу на проект пам'ятника і музею на могилі Т. Шевченка». 1928 р. ЦДАМЛМ України, ф. 370, оп. 1, спр. 18.

Тарасова світлиця» — перший народний музей Тараса Шевченка біля могили поета. м. Канів Київська округа [1929 р.]. ЦДКФФА України ім. Г.С. Пшеничного, од. обл. 0-9210

О. Богомазов. Портрет Т. Г. Шевченка. Листівка. 1920-і рр. ЦДАМЛМ України, ф. 360, оп. 1, спр. 133, арк. 1.

Програма концерту до 71-ї роковини з дня смерті Т. Г. Шевченка. м. Перемишль, 17 березня 1932 р. Державний архів в Перемишлі (Польща), ф. 397, спр. 3326.

ПРОТОКОЛ № 27

ЗАСІДАННЯ КОМІТЕТУ ПРИ НАРКОМІСІ УРСР З ПІДГОТОВКИ ДО ВІДЗНАЧЕННЯ 120-ї РІЧНИЦІ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ Т. Г. ШЕВЧЕНКА. 1932-1933 рр.

ЦДАВО України, ф. 166, оп. 10, спр. 1080, арк. 10, 10 зв.

ЗАСЛУЖЕНИЙ ДЕЯТЕЛЬ ИСКУССТВА РСФСР
СКУЛЬПТОР
Матвей Генрихович МАНИЗЕР
Ленинград, пр. Карла, д. № 26/28, кв. 100
Телефон № 5-240-25

Глубокоуважаемый Ставрослав Звангилевич.

Мою одновременно напечатать три фигуры для памятника Шевченко в Киеве, в том числе и фигура самого Шевченко. Посылаю Вам фото с первой оконченой в галке фигуры. По утверждению на Комитетом передаю эту фигуру в отставку.

Очень бы хотел до того слышать Ваши о ней замечания. Я надеюсь, что в течении всей работы над памятником, Вы хоть один раз найдете возможным поблизать в Ленинграде и посмотреть ее на месте.

С искренними уважениями и приветом

М. Манизер

20 марта - 37г. / Манизер/

Протокол № 27 засідання Комітету при Наркомосі УРСР з підготовки до відзначення 120-ї річниці від дня народження Т. Г. Шевченка. 1932-1933 рр.
ЦДАВО України, ф. 166, оп. 10, спр. 1080, арк. 10, 10 зв.

Лист скульптора М. Манізера першому секретареві ЦК КП(б)У С. Косіору та проект пам'ятника Т. Шевченку в м. Києві. 29 березня 1937 р.
ЦДАГО України, ф. 1, оп. 20, спр. 7103, арк. 58, 59.

НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО ІМ. ШЕВЧЕНКА
у Львові, вул. Чернавчинська 24а - Телефон 114-72

АССОЦИАЦИЯ ИМЕНИ ШЕВЧЕНКО в Львові, ул. Чернавчинская 24а
НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО ІМ. ШЕВЧЕНКА в Львові, вул. Чернавчинська 24а
SCIENTIFIC SOCIETY OF SCIENCES, Lvov, 24 Chervachynska Street

До
Світового Комітету
Міжнародного Українського Музею
у Парижі

Наукове Товариство ім. Шевченка у Львові дуже заважає на першій стадії підготовки української енциклопедії в Парижі. Вона велика, та великою українською мовою, що тільки дуже трохи яку участь у друкуючи навіть мого перекладу, а в основному ілл.ст. моя участь з культурі і націоналістичні праці, повільно і повільно поже відгородилишого перекладу в Галичці - та Перемішлі, та здався багато важких книг, щоб тільки як мого науки, скориставши націоналістичної енциклопедії і добувши, мого розвідки і підстави з них великі обсягом. І саме величезні ілл.ст. всієї на закінченні дати розвитку могой цікавих підстав величезних в Парижі, і в жовтні в історичній (Львів) Наукове Товариство ім. Шевченка переїздить з Львова Українського Музеологія і гарно буде його праця на завершення розвитку для добра української науки і культури.

Ваша
Наукового Товариство ім. Шевченка у Львові

Олександр Олександрович
голова.

Привітання Наукового товариства імені Шевченка у Львові з'їздові представників українських музеїв у Перемишлі з побажаннями «найкращого успіху для добра української науки і культури» 15 травня 1937 р.
Державний архів в Перемишлі (Польща), ф. 1084, спр. 29, арк. 6.

Музей Т. Г. Шевченка в с. Кирилівка Київської області, де пройшли дитячі роки поета. Червень 1937 р.
Російський державний архів кінофотодокументів, 0-302592

Постанова Ради Народних Комісарів Української РСР № 407
“Про відкриття музею Т. Г. Шевченка в м. Каневі”
25 квітня 1939 р.
ЦДАВО України, ф. 2, оп. 7, спр. 95, арк. 1.

УРСР
ГОСУДАРСТВЕННЫЙ ИСТОРИКО-КУЛЬТУРНЫЙ ЗАПОВЕДНИК ИМЕНИ Т. Г. ШЕВЧЕНКО
“МОГИЛА Т. Г. ШЕВЧЕНКА”

ДО ГОЛОВИ РАДАНАГОМУ УРСР
тов. КОРОТЧЕНКО
Копія: 1. НАРОДНОМУ КОМУНАРУ
ОСОБИ ТОВАРИСТУ

Довідаючи записка
Ще вказано на 1930 р. затверджено використання на смугу гронах «заповідника», Того «заповідника» використовувати не і не відкриття грона Т.Г. Шевченка на даний момент неможливо обслужити використовувати, які потрібні на місці грона.

Що як відкриття пам'ятника і мав велику роль в історично-культурній Т.Г. Шевченка в 19/11-20 р. колесна «заповідника» на 4-5 тисяч використовувати, Того «заповідника» використовувати не можна. Як обслужити пам'ятника «заповідника» ширше, щоб працювало не менше 10 використовувати.

По зазначенні брідки пам'ятника Т.Г. Шевченка в 19/11-20 р. затверджено брідки пам'ятника мого грона, використовувати та відкриття, Державний заповідник використовувати на утримання грона, використовувати та відкриття мого. Того грона обслужити не можна на засіданні РНК УРСР про додаткове використання в смугі «заповідника» на 1930 р. на смугу використовувати «заповідника» на гронах пам'ятника «заповідника» в першому янвня 1930 р.

Використовувати по мр. «заповідника» використовувати
4 гронах по 100 гронах і 5 м-100 гронах
4 гронах по 100 гронах і 5 м-100 гронах
1 використовувати по 100 гронах і 5 м-100 гронах

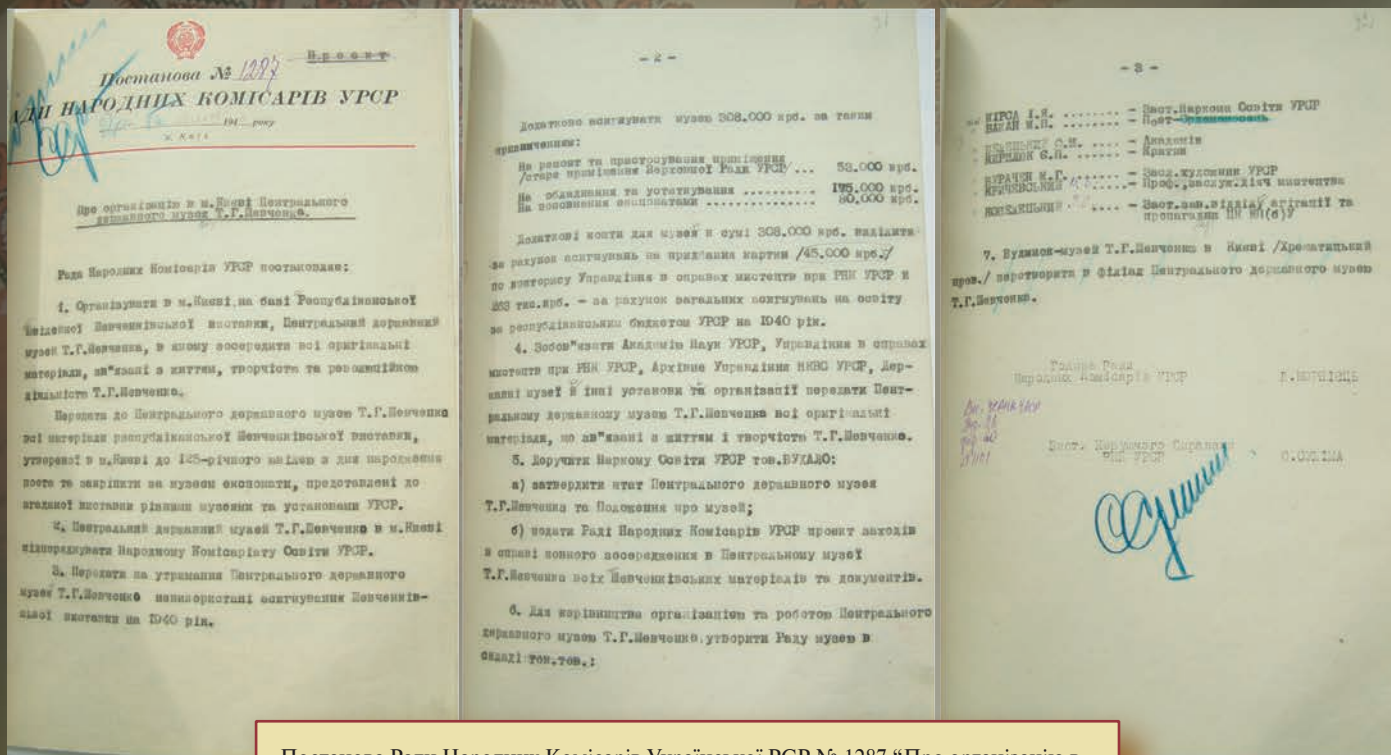
нараховувати: і користувати - 014 гронах 48 гронах
«заповідника» - 100 гронах 48 гронах

Усього використати в використовувати = 15000 гронах . 04 янв.

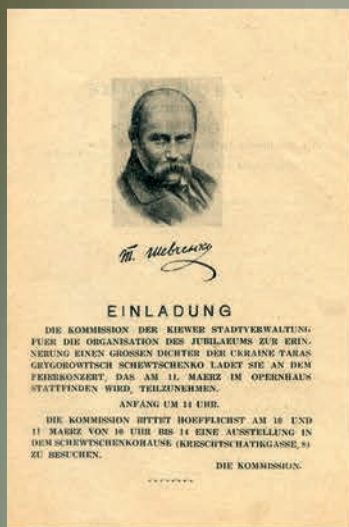

Шевченківський національний заповідник у м. Каневі.
НДФ ЦДАМЛМ України

Доповідна записка директора Державного історико-культурного заповідника “Могила Т. Г. Шевченка” В. Коваленка до Голови Ради Народних Комісарів Української РСР Д. Коротченка щодо додаткового асигнування на утримання штату заповідника. 4 липня 1939 р.
ЦДАВО України, ф. 2, оп. 7, спр. 162, арк. 87.

Постанова Ради Народних Комісарів Української РСР № 1287 “Про організацію в м. Києві Центрального державного музею Т. Г. Шевченка”. 1940 р.
 ЦДАВО України, ф. 2, оп. 7, спр. 225, арк. 90, 91, 92.

Запрошення на вечір пам'яті Т. Г. Шевченка.
 Київ, 11 березня 1942 р.
 ЦДАМЛМ України,
 ф. 375, оп. 1, спр. 318,
 арк. 7.

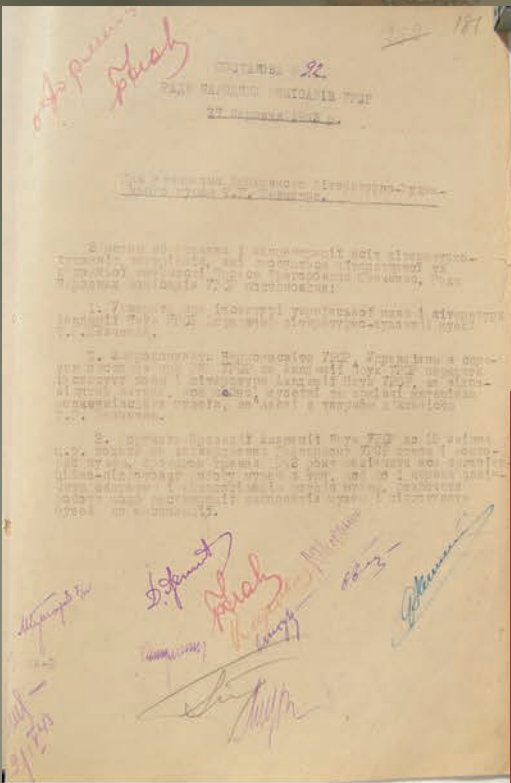
Касян. «Свою Україну любіть! Т.Шевченко». Плакат. 1942.
 ЦДАМЛМ України, Ф.241, оп.1, спр.181, арк. 38.

Покладання вінків на могилу Т. Г. Шевченка. м. Канів Київської обл., лютий 1944 р.
 ЦДКФФА України ім. Г.С. Пшеничного, од. обл. 0-144158.

Касян. «Та не однаково мені... Т.Шевченко». Плакат. 1942.
 ЦДАМЛМ України, Ф.241, оп.1, спр.181, арк. 39.

Постанова Ради Народних Комісарів Української РСР № 92 "Про утворення Державного Літературно-Художнього музею Т. Г Шевченка".

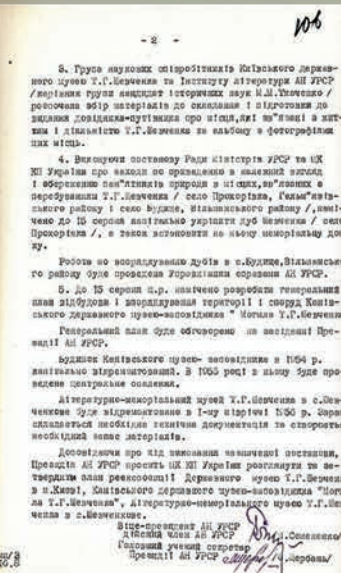
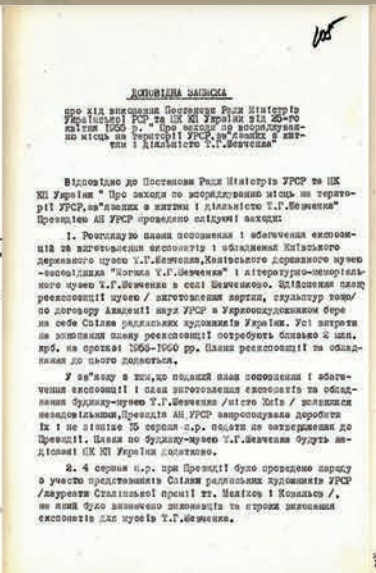
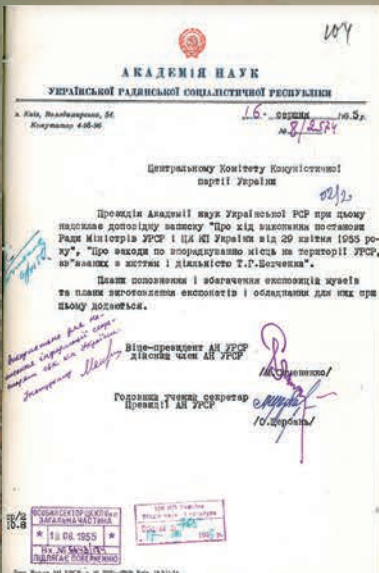
27 березня 1943 р.
ЦДАВО України,
ф. 2, оп. 7, спр. 582,
арк. 181.

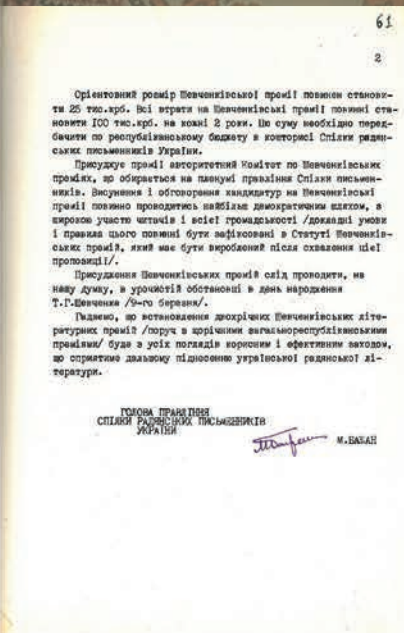
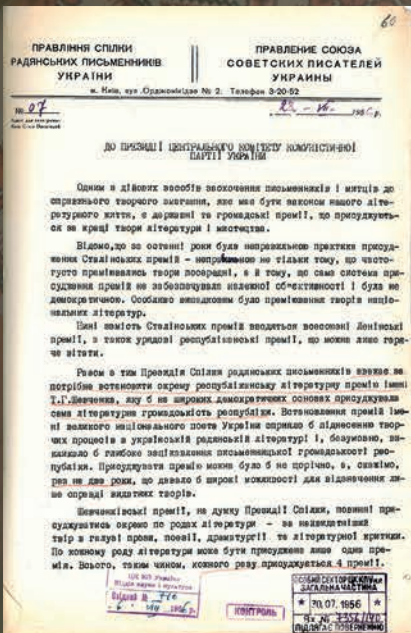
Мітинг в м. Палермо (Канада) на честь відкриття пам'ятника Т. Г. Шевченку. 1951 р.
ЦДКФФА України ім. Г.С. Пшеничного, од. обл. 3-938.

Державний народний хор УРСР під управлінням Г. Г. Веревки виконує «Заповіт» під час традиційного мітингу біля могили Т. Г. Шевченка в м. Каневі Київської обл. 16 червня 1946 р.
ЦДКФФА України ім. Г.С. Пшеничного, од. обл. 0-2538.

Доповідна записка Академії наук УРСР секретареві ЦК КП України О. Івашенку про хід виконання постанови Ради Міністрів УРСР і ЦК КПУ від 29 квітня 1955 року "Про заходи з упорядкування місць на території УРСР, пов'язаних з життям і діяльністю Т. Шевченка".
18 серпня 1955 р.
ЦДАГО України, ф. 1,
оп. 31, спр. 10, арк. 104,
105, 106.

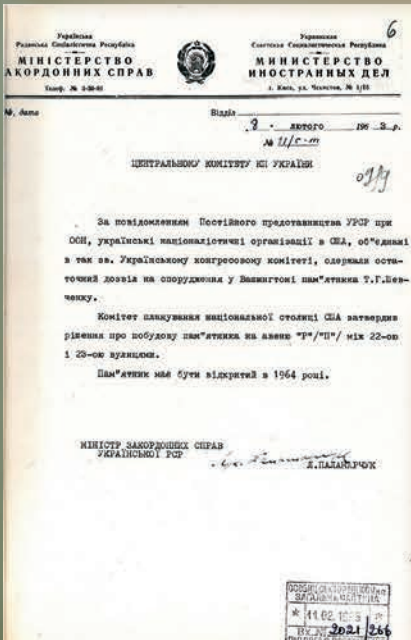
Лист голови правління Спілки радянських письменників України М. Бажана до Президії ЦК КП України про запровадження окремої республіканської літературної премії імені Т. Шевченка. 28 липня 1956 р.
ЦДАГО України, ф. 1, оп. 31, спр. 374, арк. 60, 61.

Перші лауреати Республіканської премії імені Т. Г. Шевченка П. Тичина, О. Гончар, П. Майборода 9 березня 1962 р.
ЦДАМЛМ України, ф. 464, оп. 1, спр. 15893 арк. 1.

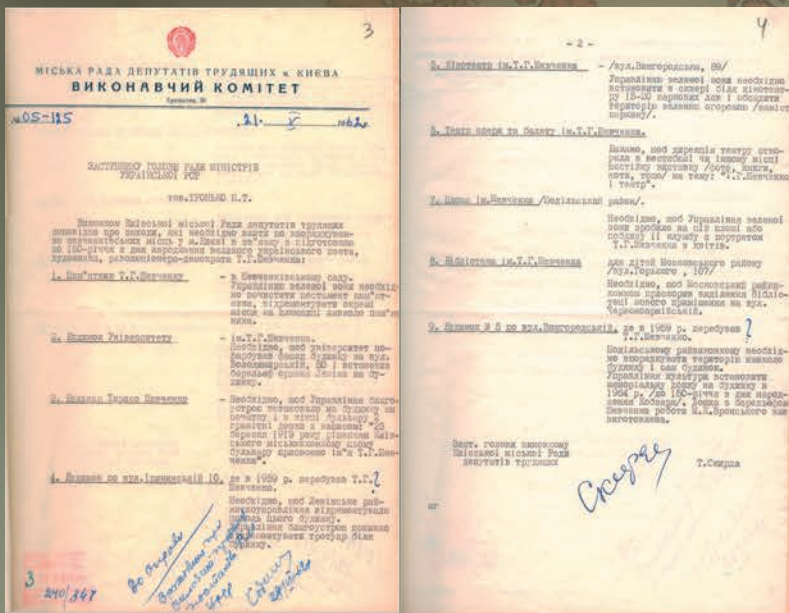
Рекламний проспекти програми шевченківського концерту, проведеного в США Лігою американських українців. 23 липня 1961 р.
ЦДАГО України, ф. 1, оп. 31, спр. 1648, арк. 106.

Інформаційне повідомлення міністра закордонних справ УРСР Л. Паламарчука до ЦК Компартії України про спорудження пам'ятника Т. Шевченку у Вашингтоні. 8 лютого 1963 р.
ЦДАГО України, ф. 1, оп. 31, спр. 2144, арк. 6.

Пам'ятник Т. Шевченку у Вашингтоні. 1964.
ЦДАМЛМ України ф. 1212, оп. 2, спр. 347, арк. 1

Лист заступника голови виконкому Київської міської Ради депутатів трудящих Т. Скириди заступнику Голови Ради Міністрів Української РСР П. Т. Троньку про необхідні заходи по впорядкуванню шевченківських місць у м. Києві в зв'язку з підготовкою до 150-річчя від дня народження великого українського поета Т. Г. Шевченка. 21 травня 1962 р.
 ЦДАВО України, ф. 2, оп. 10, спр. 1020, арк. 3, 4.

Національний музей
 Тараса Шевченка
 НДФ ЦДАМЛМ
 України.

Літературно –
 меморіальний
 музей
 Т.Г. Шевченка у
 м. Києві.
 НДФ ЦДАМЛМ
 України.

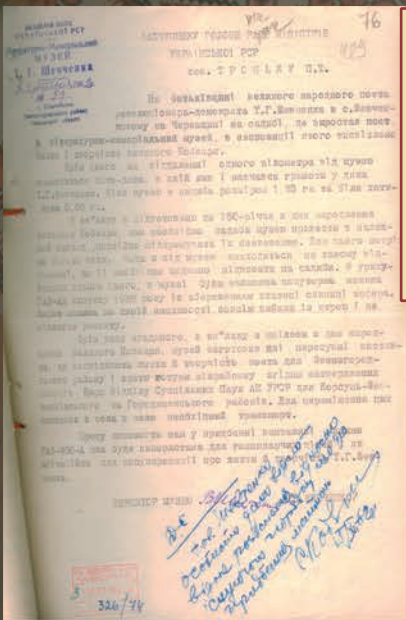
Літературно –
 меморіальний
 музей
 Т.Г. Шевченка
 у м. Києві на
 Пріорії.
 НДФ ЦДАМЛМ
 України

Урочисте відкриття меморіальної дошки Т. Г. Шевченку на фасаді головного корпусу Київського державного університету. Київ, травень 1961 р.
 ЦДКФФА України ім. Г.С. Пшеничного, од. обл. 0-203095.

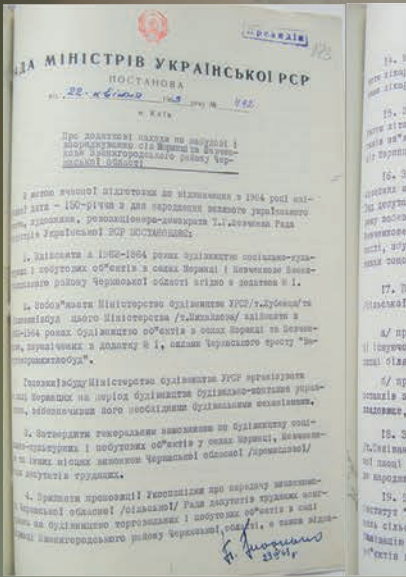
Головний корпус Національного університету імені Тараса Шевченка в м. Києві.
 НДФ ЦДАМЛМ України

Лист директора літературно-меморіального музею Т. Г. Шевченка в селі Шевченкове на Черкащині В. Шевченка заступнику Голови Ради Міністрів УРСР П. Т. Троньку про допомогу в упорядкуванні садиби великого Кобзаря. 8 грудня 1962 р. ЦДАВО України, ф. 2, оп. 10, спр. 1020, арк. 76.

Літературно – меморіальний музей Тараса Шевченка в с. Шевченкове на Черкащині. НДФ ЦДАМЛМ України.

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНСЬКОЇ РСР
ПОСТАНОВА
№ 61/67
8 лютого 1964 р.

МІНІСТРУ КУЛЬТУРИ УКРАЇНСЬКОЇ РСР
товаришу БАБІЙЧУКУ Р. В.

Губоюзнавчий Ростислав Владимирович!

В дни празднования 150-летия со дня рождения великого украинского поэта-демократа и художника Т.Г.Шевченко Академия художеств СССР проводит в Ленинграде Юбилейную сессию. В программе сессии – доклады о творческом наследии Т.Г.Шевченко, о его вкладе в сокровищницу мировой культуры. Доклад о творчестве Шевченко – художника для союзов сделать председатель Совета художников Украины В.И.Касьян.

Было бы желательно, чтобы с основным докладом о значении поэтического наследия великого Кобзаря выступил на сессии председатель Украинского республиканского шевченковского комитета Н.П.Бехан. Президиум Академии художеств СССР просит Вас содействовать положительному решению этого вопроса.

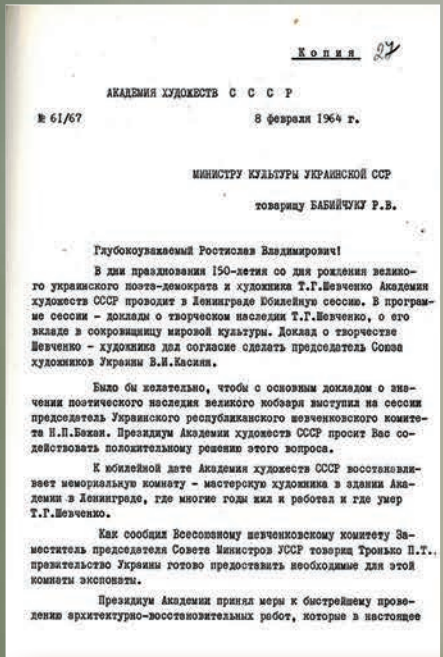
К юбилейной дате Академия художеств СССР восстанавливает мемориальную комнату – мастерскую художника в здании Академии в Ленинграде, где многие годы жил и работал и где умер Т.Г.Шевченко.

Как сообщали Бессоюзному шевченковскому комитету заместителя председателя Совета Министров УССР товарища Троньку П.Т., правительство Украины готово предоставить необходимые для этой комитет экспонаты.

Президиум Академии принял меры к быстрейшему проведению архитектурно-восстановительных работ, которые в настоящее

Постанова Ради Міністрів Української РСР № 492
“Про додаткові заходи щодо забудови і впорядкування сіл Моринці та Шевченкове Звенигородського району Черкаської області” та матеріали до неї.
22 квітня 1963 р.
ЦДАВО України, ф. 2, оп. 10, спр. 1400, арк. 173, 176, 177.

АКАДЕМИЯ ХУДОЖЕСТВ СССР
№ 61/67
8 февраля 1964 г.

МІНІСТРУ КУЛЬТУРИ УКРАЇНСЬКОЇ РСР
товаришу БАБІЙЧУКУ Р. В.

Губоюзнавчий Ростислав Владимирович!

В дни празднования 150-летия со дня рождения великого украинского поэта-демократа и художника Т.Г.Шевченко Академия художеств СССР проводит в Ленинграде Юбилейную сессию. В программе сессии – доклады о творческом наследии Т.Г.Шевченко, о его вкладе в сокровищницу мировой культуры. Доклад о творчестве Шевченко – художника для союзов сделать председатель Совета художников Украины В.И.Касьян.

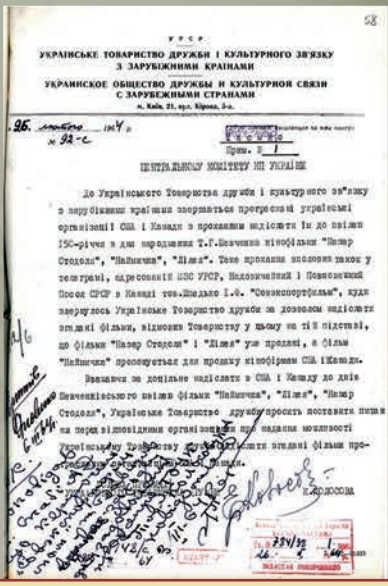
Было бы желательно, чтобы с основным докладом о значении поэтического наследия великого Кобзаря выступил на сессии председатель Украинского республиканского шевченковского комитета Н.П.Бехан. Президиум Академии художеств СССР просит Вас содействовать положительному решению этого вопроса.

К юбилейной дате Академия художеств СССР восстанавливает мемориальную комнату – мастерскую художника в здании Академии в Ленинграде, где многие годы жил и работал и где умер Т.Г.Шевченко.

Как сообщали Бессоюзному шевченковскому комитету заместителя председателя Совета Министров УССР товарища Троньку П.Т., правительство Украины готово предоставить необходимые для этой комитет экспонаты.

Президиум Академии принял меры к быстрейшему проведению архитектурно-восстановительных работ, которые в настоящее

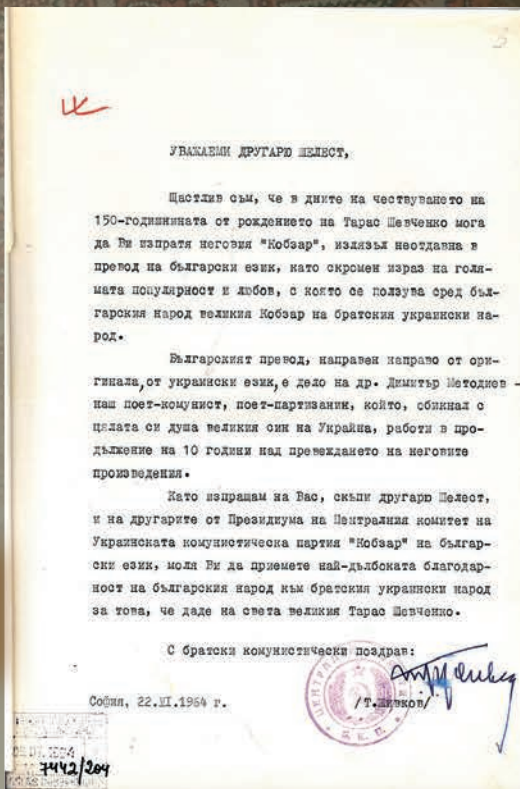
Лист президента Академії мистецтв СРСР В. Серова міністру культури УРСР Р. Бабійчуку про створення експозиції кімнати-майстерні Т. Шевченка в приміщенні Академії мистецтв СРСР у Ленінграді. 8 лютого 1964 р. ЦДАГО України, ф. 1, оп. 31, спр. 2368, арк. 27, 28.

Повідомлення Українського товариства дружби та культурних зв'язків з закордоном до ЦК КП України щодо прохань українських організацій США і Канади надіслати кінофільми до ювілею Т. Шевченка. 25 лютого 1964 р. ЦДАГО України, ф. 1, оп. 24, спр. 5894, арк. 58.

Миколайчук в ролі Тараса Шевченка, у біографічному фільмі «Сон» Київської кіностудії ім. О. Довженка. Режисер В. Денисенко. 1964 р.
ЦДАМЛМ України, ф. 1154, оп. 1, спр. 1, арк. 7.

Лист генерального секретаря ЦК Болгарської КП Т. Живкова першому секретареві ЦК КП України П. Шелесту з привітанням з нагоди 150-річного ювілею Т. Шевченка.
22 червня 1964 р.
ЦДАГО України, ф. 1, оп. 31, спр. 369, арк. 3.

Мітинг, присвячений відкриттю пам'ятника Т. Г. Шевченку в м. Москві.
10 червня 1964 р.
ЦДКФФА України ім. Г.С. Пшеничного, од. обл. 2-91442.

Виступ зведеного хору під час святкування 150-річчя від дня народження Т. Г. Шевченка.
м. Канів Черкаської обл., 31 травня 1964 р.
ЦДКФФА України ім. Г.С. Пшеничного, од. обл. 0-84946

Пам'ятник Т.Г.Шевченкові у м. Москві.
НДФ ЦДАМЛМ України

Програма концерту
вшанування пам'яті
Т.Г. Шевченка у Парижі .
ЦДАЗУ, ф. 15, оп. 1,
спр. 119, арк. 174 зв.

Тарас Шевченко.
Портрет. Дереворит.
ЦДАЗУ, ф. 15, оп. 1,
спр. 128, арк. 165.

Дереворит роботи живописця Марка Державина.
З колекції музею М. Коцюбинського.

SLAVNOSTNÍ KONCERT

v 70. výročí smrti ukrajinského básníka buditele
TARASA ŠEVČENKA
pořadány
SVAZEM UKRAJINSKÝCH
EMIGRANTSKÝCH ORGANISACÍ V ČSR.
dne 27. března 1931 o 20. hod.
v Radio-Paláci, Praha XII., Fochova 56.

1861 - 1931

- I.
1. Úvodní proslov — M. M. Galagan, předseda Svazu.
2. Slavnostní referát — Prof. dr. St. Smal-Stockyj, člen Ukrajinské Akademie Věd.
3. Hudba M. Stecenko „Zavět“ slova od Ševčenko — Ukrajinský Pěvecký sbor pod řízením dirig. p. J. Slupky.
4. L. V. Beethoven: „32 Variations C-moll“ — p. R. Savyckyj, virtuos na klavír.
5. V. Barvinskij: a) Improvisace A-dur.
b) Prelude E-moll.
c) Prelude Fis-dur.
p. R. Savyckyj, virtuos na klavír.
6. Hudba M. Lysenko „Oj čoho ty počornilo“ slova od Tarasa Ševčenko — Barytonové solo p. O. Samojlovyc, koncertní pěvec.
7. Hudba M. Lysenko „Ohni horjat“ slova od Tarasa Ševčenko — barytonové solo p. O. Samojlovyc, koncertní pěvec.
8. Hudba Jaroslavenko „Nad Dniprovoju Sahoju“ slova od Ševčenko — Ukrajinský Pěvecký sbor.
9. Hudba Rozdolskij „Sonce zachodyt“ slova od Ševčenko — Ukrajinský Pěv. sbor.

ЧЕШКА АКАДЕМИЯ НАУК ТА МИСТЕЦТВ, СЛОВНИКОВИЙ ІНСТИТУТ, УКРАЇНСЬКИЙ ВІЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ У ПРАГІ
ТА ЧЕШКО-УКРАЇНСЬКИЙ ШЕВЧЕНКІВСЬКИЙ СВЯТОЧНИЙ КОМІТЕТ

уашанують у суботу 11. березня 1939 р. о 7½ год. вечер.
в Святошній салі Репрезентаційного доуму голоав міста Прага

УРОЧИСТИЙ ВЕЧІР СВЯТКУВАННЯ 125-РІЧЧЯ ВІД НАРОДЖЕННЯ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Святочні промови вигадають: унів. проф. Д-р Ю. Горай, унів. проф. Д-р М. Гасек та унів. проф. Д-р О. Колеса. (1814—1939)

Протектори свята:
Д-р Ян Кошар, віце-президент освіти
Містр Д-р А. Болшоув, декан факультету та віце-президент освіти Карлового Університету.

Почесний голова:
Проф. Д-р Я. Шванц, президент Чеської академії наук, віце-президент освіти.

Почесна преідаія:
Д-р Я. В. Фортенер, член-кореспондент, віце-президент Чехословацької академії наук.
Проф. Д-р В. Франц, ректор Карлового університету.
Проф. Д-р П. Дель, голова Народного чехословацького університету.
Д-р О. Кошар, голова адміністрації університету міста Прага.
Проф. О. Кошар, ректор Українського університету в Празі.

Почесний візіт:
Д-р Д. Антонович, голова Українського музею в Празі.
С. Чехословацький письменник.
Містр міста А. Мейер, політик.
Директор Е. Галіна, голова кураторії Найвищого суду.
Д-р П. Горай, професор Карлового університету.
Д-р Т. Гайович, проф. Карлового університету.
Д-р М. Гасек, професор Карлового університету.
Д-р Я. Кошар, письменник.
Директор Радіо Прага.
Д-р О. Кошар, професор Карлового університету.
Д-р Т. Кошар, академічний член.
Д-р Я. С. Мішар, письменник.
Містр міста, відомий чехословацький віце-президент освіти.
Ген. Р. Мейер, письменник.

Чесько-український Шевченківський секційний комітет (за запрошенням організує):
Голова: ред. Фр. Галіна.
Мічменами: Д-р В. Шванц, прр. Крй Вайр, Д-р Фр. Вайра.
Секретари: Д-р Юр. Гайович, Іван М. Грабана.

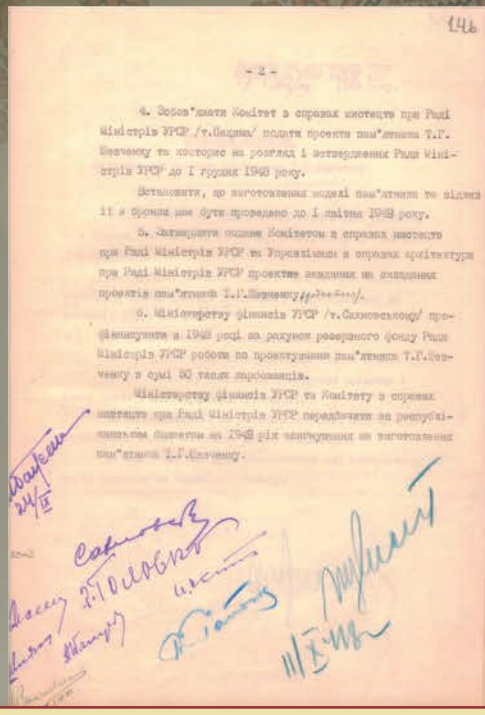
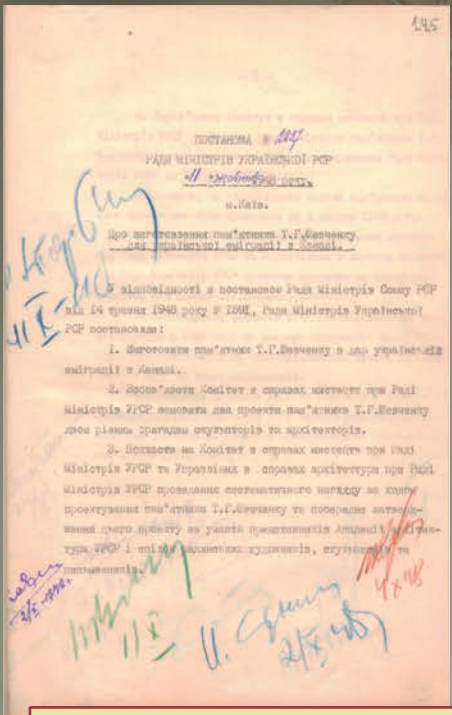
В наступній частині беруть участь: Р. Дель, член Національного театру (деклямація), Е. Галіна (клавір), Д-р Е. Гасек, член Оломоуцької опери, Іван Г. Спаліков (деклямація), Український хор, диригентка Доц. П. Росічнич-Щуровська. (Сопісти: Н. Дачковска, Г. Дачковска, А. Дубінічкова, С. Гошовска, О. Сімонович). Віра-Мора, оперна співачка. Я. Войтек, віртуоз на орган.
Ціна місць: Ложи 100 К, урсіла від 20— до 3—К. Передпродаж листів у п. Трутаульжові, палас Котина, Вацлавські пам'яті.)

Афіша концерту з нагоди
70-річчя смерті
Т. Г. Шевченка. Прага,
1931 р.
ЦДАЗУ, ф. 8, оп. 1, спр. 26,
арк. 1, 1 зв.

Програма вечора з нагоди 125-річчя
від дня народження Т.Г. Шевченка.
Прага, 1939 р.
ЦДАЗУ, ф. 8, оп. 1, спр. 26, арк. 10.

Пам'ятник Т.Шевченку в Празі
НДФ ЦДАМЛМ України.

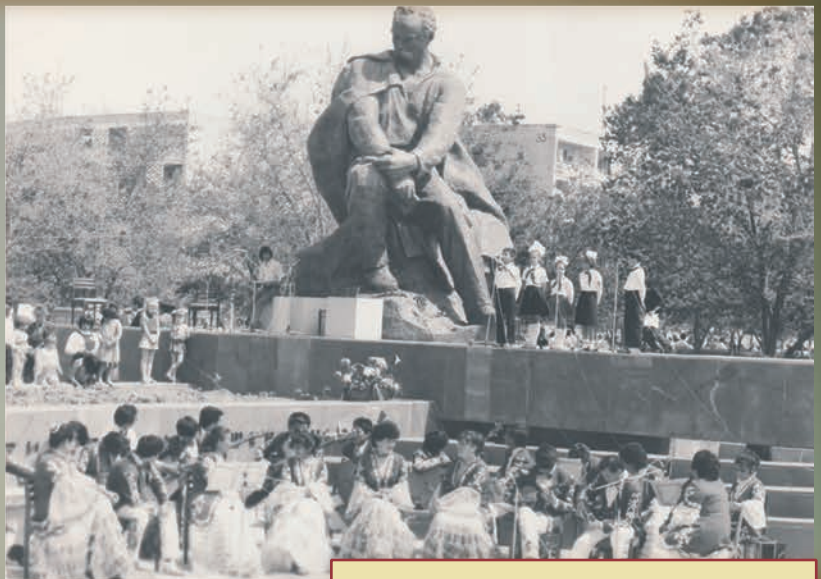

Постанова Ради Міністрів Української РСР № 2297 “Про спорудження пам’ятника Т. Г. Шевченку у Канаді”. 11 жовтня 1948 р. ЦДАВО України, ф. 2, оп. 7, спр. 6352, арк. 145-147.

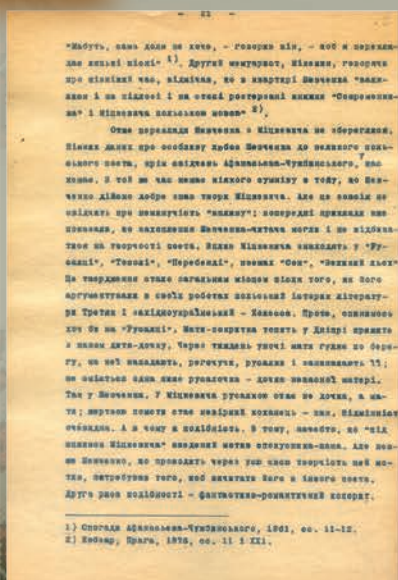
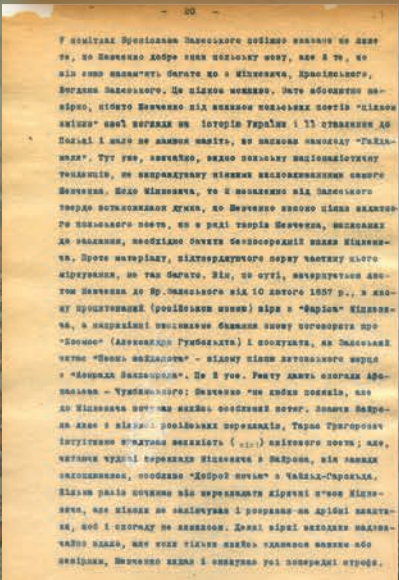
Пам’ятник Т. Шевченкові в Торонто (Канада).

НДФ ЦДАМЛМ України.

Відкриття пам’ятника Т. Г. Шевченку у м. Шевченко (Казахстан). 1982 р.

Державний архів Мангістауської обл. (Казахстан). № 1628-1631.

О. Білецький. «Шевченко і західноєвропейська література». Стаття. Маш. 1939 р. ЦДАМЛМ України, ф. 30, оп. 1, спр. 2, арк. 1, 2.

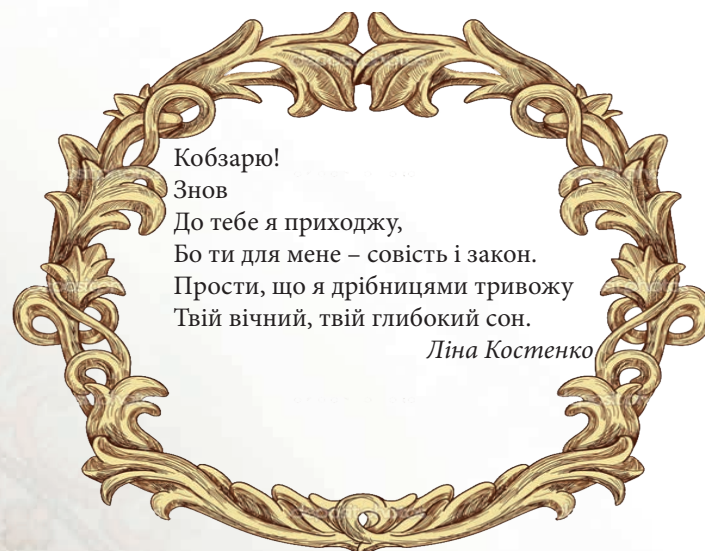
«І мене в сім'ї єдиній, сім'ї вольній, новій...».

Т. Г. Шевченко у літературі і мистецтві кінця ХІХ – початку ХХІ ст.

До розділу увійшли матеріали, які презентують багату та різножанрову Шевченкіану, творення якої триває й сьогодні. Впливом Кобзаря у ХІХ – ХХІ століттях позначені усі без винятку види мистецтва. Але якщо спробувати сказати в цілому, які матеріали представлено на виставці з мистецької Шевченкіани, то можна окреслити кілька основних груп документів, а саме серед представлених на виставці документів слід відзначити:

- рукописні копії «Кобзаря», зроблені Г. Майфетом на засланні [1935–1955];
- вірші-присвяти Ліни Костенко «Кобзарю», «Кобзареві» (1960р.) та літературознавчі дослідження М. Новицького, І. Дзюби та ін.;
- музичні твори Миколи Лисенка та Михайла Вериківського на слова Шевченка;
- вистави у постановці театру «Березіль», театру ім. Івана Франка та Національної опери імені Тараса Шевченка на Шевченкові сюжети;
- перший біографічний фільм про Тараса Шевченка у 1926 році, режисером якого виступив П. Чардинін, художником – В. Кричевський, а головну роль зіграв видатний актор А. Бучма, та фільм режисера В. Денисенка «Сон» 1964 р. з І. Миколайчуком у ролі Тараса Шевченка;
- художні ілюстрації І. Їжакевича, В. Седяра, В. Лопати до книжкових видань його творів;
- картини О. Сахновської, К. Трутовського, В. Касіяна за сюжетами Кобзаря;
- пам'ятники Т. Шевченку в Ромнах (1918 р.) та Полтаві (1926 р.) Івана Кавалерідзе та багато іншого.

Архіви зберігають десятки шевченкознавчих робіт видатних науковців України та української діаспори, які присвятили своє життя дослідженню окремих аспектів творчої спадщини Кобзаря, перекладали його твори іноземними мовами та зробили й свій вагомий внесок у збереження пам'яті про Шевченка.

Він не хотів бути священиком, як і батько. Він хотів бути вільним, вільним духом, вільним серцем. Він хотів бути вільним, вільним духом, вільним серцем. Він хотів бути вільним, вільним духом, вільним серцем.

М. Новицький. «Біографи Т. Шевченка. Чалий та Кониський». Стаття. Автограф. 1930 р. ЦДАМЛМ України, ф. 1, оп. 1, спр. 1, арк. 4.

Встає до роботи
«Притиска»

Рече їм виступи вільно мовляв,
Сторожити вільно вільно,
Задорож вільно вільно,
Корона вільно вільно.

Рукописні копії «Кобзаря», зроблені Г. Майфетом на засланні. [1935–1955]. ЦДАМЛМ України, ф. 26, оп. 1, спр. 62, арк. 2, 9.

Души мій, души мій,
Куди ти йдеш, души мій,
Куди ти йдеш, души мій,
Куди ти йдеш, души мій.

Души мій, души мій,
Куди ти йдеш, души мій,
Куди ти йдеш, души мій,
Куди ти йдеш, души мій.

О. Іваненко. «Тарасові шляхи». Роман. Автограф. 1939 р. ЦДАМЛМ України, ф. 562, оп. 1, спр. 1, арк. 1–2.

Учора.

Від кого ти прийшла? На що ти йдеш? - Батько кричить
підняв і сів на стіл. Та як ти йдеш, як
спитав мене батько. Та як ти йдеш, як
спитав мене батько. Та як ти йдеш, як
спитав мене батько.

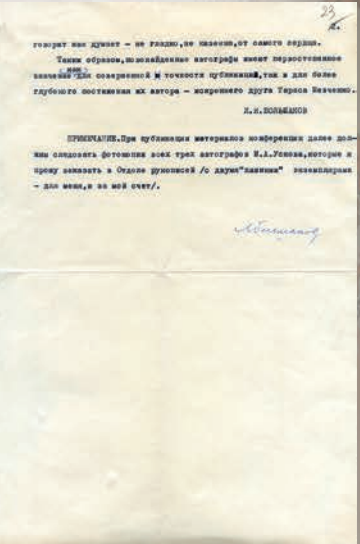
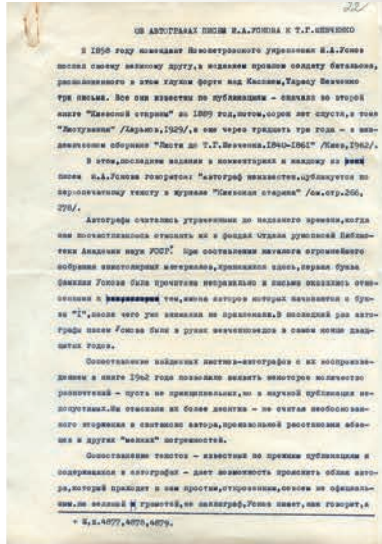
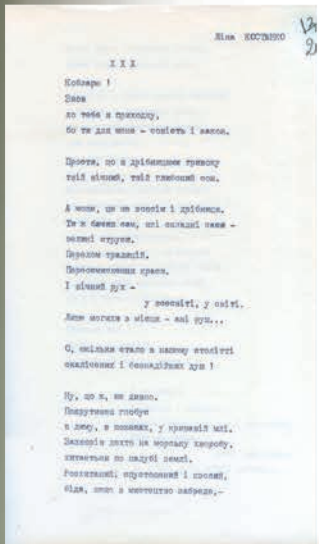
Від кого ти прийшла? На що ти йдеш? - Батько кричить
підняв і сів на стіл. Та як ти йдеш, як
спитав мене батько. Та як ти йдеш, як
спитав мене батько.

О. Хвостенко-Хвостов. Ілюстрація до повісті О. Ільченка «Петербурзька осінь». Пап., вуг., олівець. 1956 р. ЦДАМЛМ України, Ф. 59, оп. 1, спр. 306, арк. 1.

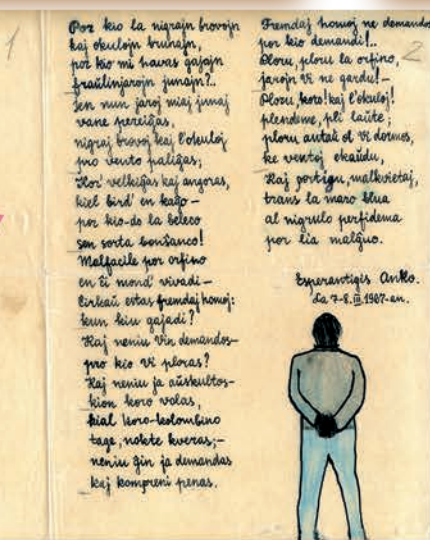

О. Довгаль. Ілюстрація до оповідання С. Васильченка «Дитинство Тараса Шевченка». Туш. 1949. ЦДАМЛМ України, ф. 214, оп. 1, спр. 7.

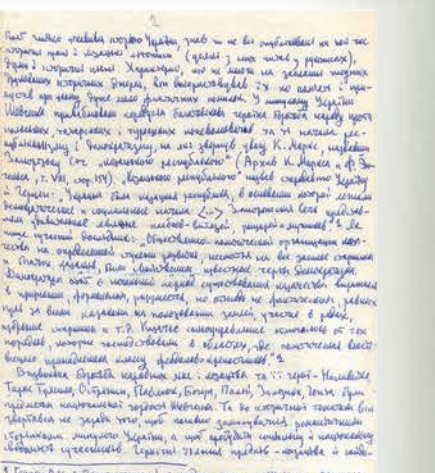
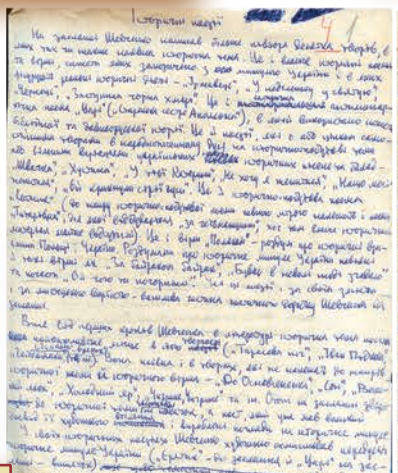
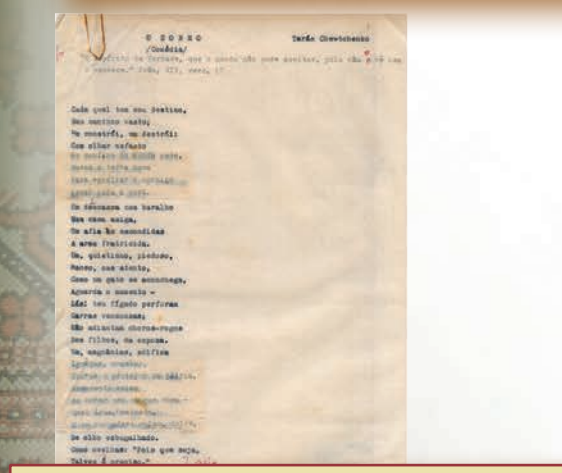
Л. Костенко. «Кобзарю», «Кобзареві». Вірші-присвяти Т. Шевченку. Маш. 1960 р. ЦДАМЛМ України, ф. 590, оп. 1, спр. 406, арк. 3, 20.

Л. Большаков. Об автографі писем І.А. Ускова к Т.Г. Шевченко. Маш. ЦДАМЛМ України ф. 1360, оп. 1, спр. 76, арк. 22, 23.

Вірш Т.Шевченка у перекладі мовою есперанто учнем Н. Адрианової-Гордієнко. 1967. Рук. ЦДАМЛМ України ф. 203, оп. 1, спр. 65, арк. 1, 2.

Шевченківський словник. Обкладинка. Бібліотечний фонд ЦДАМЛМ України

В. Вовк. O Sonho. Переклад поеми «Сон» Т.Г. Шевченка на португальську мову. [1980] Маш. ЦДАМЛМ України ф. 1212, оп. 1, спр. 54, арк. 1.

Ю. Івакін. Історичні поезії. Розділ до монографії «Поезія Т.Г. Шевченка періоду заслання». 1984. Рук. ЦДАМЛМ України ф. 625, оп. 1, спр. 2, арк. 1, 2.

М. Микешин.
Т. Г. Шевченко
у важкі хвилини
життя. 1896.
Друк.

ЦДАМЛМ
України, ф. 241,
оп. 1, спр. 182,
арк. 58.

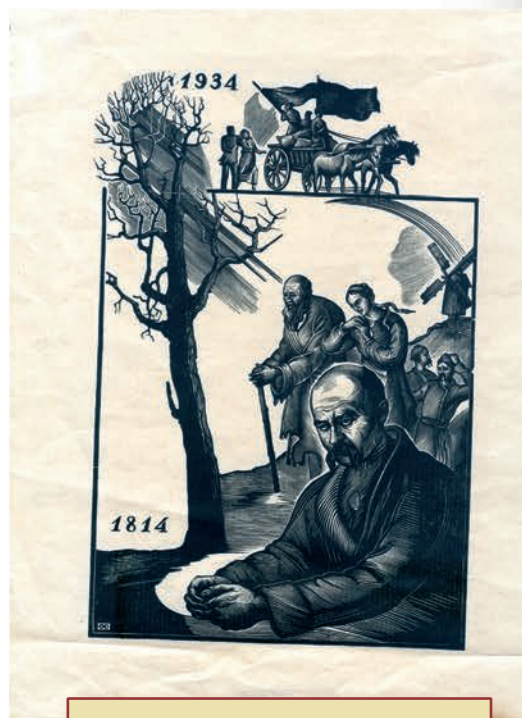
Т. Г. Шевченко в тяжелыя минуты
жизни.
(Рис. Микешина). 241
182

В. Седляр. Ілюстрація до «Кобзаря» Т. Шевченка. 1931 р.
ЦДАМЛМ України, ф. 356, оп. 1, спр. 378, арк. 1.

О. Довгаль. «Т. Шевченко малює автопортрет». 1939 р.
Російський державний архів літератури і мистецтва,
ф. 2094, оп. 1, спр. 710, арк. 2

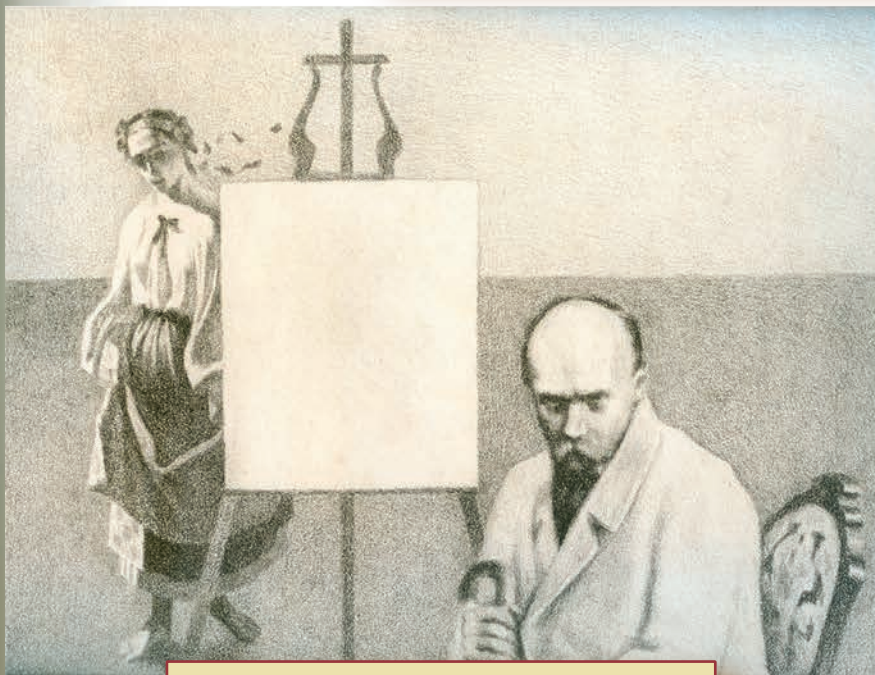
О. Сахновська. «Т. Шевченко з
героями своїх творів». 1934.
ЦДАМЛМ України, ф. 207, оп. 1, спр. 1.

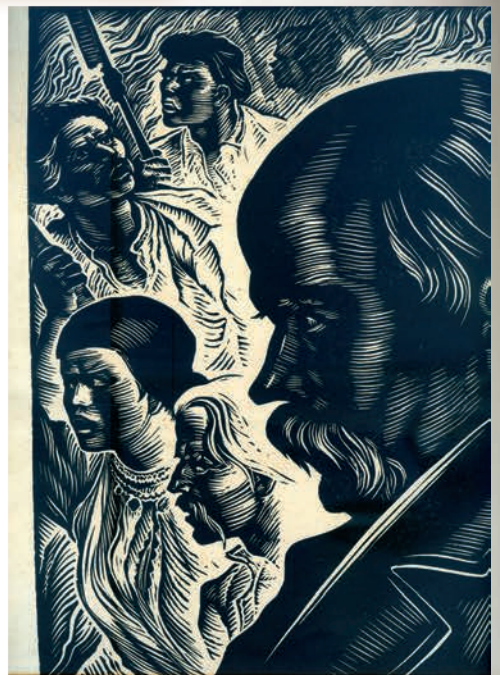
Г. Зубківський. «Верба,
посаджена Т. Шевченком».
Естамп. 1962.
ЦДАМЛМ України, ф. 700, оп. 1,
спр. 556, арк. 6.

Пантелюк. «Шевченкіана Р. Олексііва». Екслібриси. 1969.
ЦДАМЛМ України, ф. 1138, оп. 1, стр. 603, арк. 45, 47.

В. Касян. «Тарас Шевченко». 1963.
ЦДАМЛМ України, ф. 700, оп. 1, стр. 195.

А. Кривич. «Тарас Шевченко». Із серії «Просвітителі». 1982.
ЦДАМЛМ України, ф. 700, оп. 1, стр. 211.

І. Кавалерідзе. Пам'ятник Т. Шевченку в м. Ромнах. 1918 р.
ЦДАМЛМ України, ф. 442, оп. 1, стр. 1, арк. 8.

І. Кавалерізе. Пам'ятник Т. Г. Шевченку в м. Полтава. 1930-ті рр.
НДФ Державного архіву Полтавської області.

Музыка до Кобзаря Т. Шевченка
 СЛІВИ ПРО ЖОНОЧІ ТА ЧОЛОВІЧИ ГОЛОСИ, ЯК ПООДЫНОКИ ТАК І ГУРТОВИ
 (ДУЕТИ, ТРИО, КВАРТЕТИ, ХОРЫ) оповч.

М. Лисенко.

СЕРІЯ ПЕРША.

01. Як, куди б, як, байдужий, як мене (три сопрано) — 20
 02. Тарасе, Тарасе, Тарасе (три сопрано) — 20
 03. Як тарасе мене бачу (три сопрано) — 20
 04. Глянь, глянь, глянь, глянь (три сопрано) — 20
 05. Як, як, як, як, як, як, як, як (три сопрано) — 20
 06. Як, як, як, як, як, як, як, як (три сопрано) — 20
 07. Як, як, як, як, як, як, як, як (три сопрано) — 20
 08. Як, як, як, як, як, як, як, як (три сопрано) — 20
 09. Як, як, як, як, як, як, як, як (три сопрано) — 20
 10. Як, як, як, як, як, як, як, як (три сопрано) — 20
 11. Як, як, як, як, як, як, як, як (три сопрано) — 20
 12. Як, як, як, як, як, як, як, як (три сопрано) — 20

СЕРІЯ ЧЕТВЕРТА.

01. Як, як, як, як, як, як, як, як (три сопрано) — 20
 02. Як, як, як, як, як, як, як, як (три сопрано) — 20
 03. Як, як, як, як, як, як, як, як (три сопрано) — 20
 04. Як, як, як, як, як, як, як, як (три сопрано) — 20
 05. Як, як, як, як, як, як, як, як (три сопрано) — 20
 06. Як, як, як, як, як, як, як, як (три сопрано) — 20
 07. Як, як, як, як, як, як, як, як (три сопрано) — 20
 08. Як, як, як, як, як, як, як, як (три сопрано) — 20
 09. Як, як, як, як, як, як, як, як (три сопрано) — 20
 10. Як, як, як, як, як, як, як, як (три сопрано) — 20
 11. Як, як, як, як, як, як, як, як (три сопрано) — 20
 12. Як, як, як, як, як, як, як, як (три сопрано) — 20

СЕРІЯ П'ЯТА.

01. Як, як, як, як, як, як, як, як (три сопрано) — 20
 02. Як, як, як, як, як, як, як, як (три сопрано) — 20
 03. Як, як, як, як, як, як, як, як (три сопрано) — 20
 04. Як, як, як, як, як, як, як, як (три сопрано) — 20
 05. Як, як, як, як, як, як, як, як (три сопрано) — 20
 06. Як, як, як, як, як, як, як, як (три сопрано) — 20
 07. Як, як, як, як, як, як, як, як (три сопрано) — 20
 08. Як, як, як, як, як, як, як, як (три сопрано) — 20
 09. Як, як, як, як, як, як, як, як (три сопрано) — 20
 10. Як, як, як, як, як, як, як, як (три сопрано) — 20
 11. Як, як, як, як, як, як, як, як (три сопрано) — 20
 12. Як, як, як, як, як, як, як, як (три сопрано) — 20

СЕРІЯ ТРЕТЯ.

01. Як, як, як, як, як, як, як, як (три сопрано) — 20
 02. Як, як, як, як, як, як, як, як (три сопрано) — 20
 03. Як, як, як, як, як, як, як, як (три сопрано) — 20
 04. Як, як, як, як, як, як, як, як (три сопрано) — 20
 05. Як, як, як, як, як, як, як, як (три сопрано) — 20
 06. Як, як, як, як, як, як, як, як (три сопрано) — 20
 07. Як, як, як, як, як, як, як, як (три сопрано) — 20
 08. Як, як, як, як, як, як, як, як (три сопрано) — 20
 09. Як, як, як, як, як, як, як, як (три сопрано) — 20
 10. Як, як, як, як, як, як, як, як (три сопрано) — 20
 11. Як, як, як, як, як, як, як, як (три сопрано) — 20
 12. Як, як, як, як, як, як, як, як (три сопрано) — 20

Випуск: 1. А. Рудинський, 2. А. Рудинський, 3. А. Рудинський, 4. А. Рудинський, 5. А. Рудинський, 6. А. Рудинський, 7. А. Рудинський, 8. А. Рудинський, 9. А. Рудинський, 10. А. Рудинський, 11. А. Рудинський, 12. А. Рудинський.

В КИЄВІ, у ЛЕОНА ІДЗИКОВСЬКОГО
 С. Інтерпретатор: І. А. Рудинський, Редуктор: А. А. Рудинський, Видавник: А. А. Рудинський, Київ, у С. Шумковича.

М. Лисенко. Твори на слова Т. Шевченка; виконані І. Алчевським. Ноти. Поч. 20 ст. ЦДАМЛМ України, ф. 131, оп. 1, стр. 1, арк. 1

Повідомлення!

В суботу 17-го листопада 1928 р. і в наступних днях
В САМ КІНОТЕАТРУ „РЕДУТА“
 в Перемишлі при вул. Костюшки ч. 5.
 (Народний Дім — проти Старости)
 БУДЕ ВИСВІТЛЕНО
 найбільший і найкращий український фільм
 П. З.
ТАРАС ШЕВЧЕНКО
 величаву історичну ДРАМУ в 12 діях, виконаний
 в робітні українській „Вуфку“ в Києві.

Сценарій: Панченко М. — Режисер: Чардинін.
 В головних ролях: М. Людвинський і А. Бучма.

Під час фільму відбуватиметься одночасно КОНЦЕРТ
 музично-вокальний. Виступ українського хору.
ЗМІЩЕНА ОРХЕСТРА.

Двогодинні вистави в суботу і неділю о 3, 5, 7 і 9-тій
 вечером, в будні о 3, 7 і 9-тій вечером.

УВАГА! Для шкіль і селянства будуть відбуватися вистави
 цього фільму щоденно перед полуднем від п'ятниці 16 ц. ж.
 Для селянства в окремі дні будуть улаштовані дві вистави
 перед полуднем і п'ятницю 16 ц. ж. і в суботу 20 ц. ж. в год.
 10, рано і 12 в післядні!

Українці! Обов'язком кожного в Вас, як що ви свідомий
 і сам свійого Народу, побачити і планати життя
 найбільшого Пророка в Мученика України!

Випуск: Мусіка: І. Сива і О. Шумкович

Кадр із кінофільму «Тарас Шевченко» 1-ї кінофабрики ВУФКУ, Одеса. Режисер П. Чардинін, художник В. Кричевський, у головній ролі А. Бучма. 1926 р. ЦДАМЛМ України, ф. 96, оп. 1, стр. 114, арк. 1.

Повідомлення про прем'єрний показ «найкращого українського фільму» Тарас Шевченко в м. Перемишль, 17 листопада 1928 р. Державний архів в Перемишлі (Польща), ф. 397, стр. 3330.

Кадри із кінофільму «Тарас Шевченко» 1-ї кінофабрики ВУФКУ, Одеса. Режисер П. Чардинін, художник В. Кричевський, у головній ролі А. Бучма. 1926 р. ЦДАМЛМ України, ф. 337, оп. 1, стр. 198, арк. 6, 7.

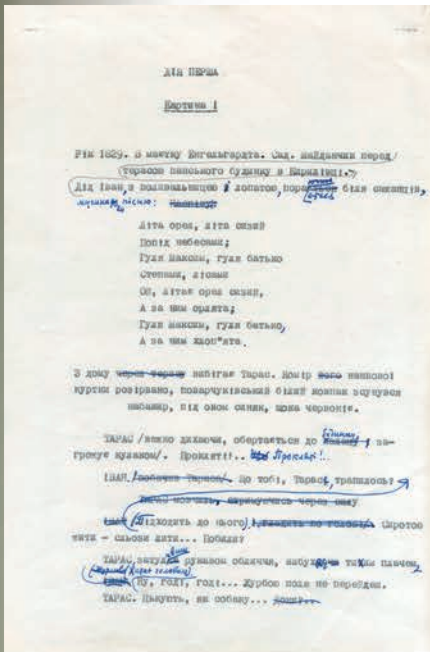
Кавказ М. Вериківський
 Літературно-музична композиція на поему Т. Шевченка
 М. Вериківський 1938

Музична композиція за поемою «Кавказ» Т. Шевченка. Клавир. Автограф. 1938. ЦДАМЛМ України, ф. 1250, оп. 1, стр. 200, арк. 1.

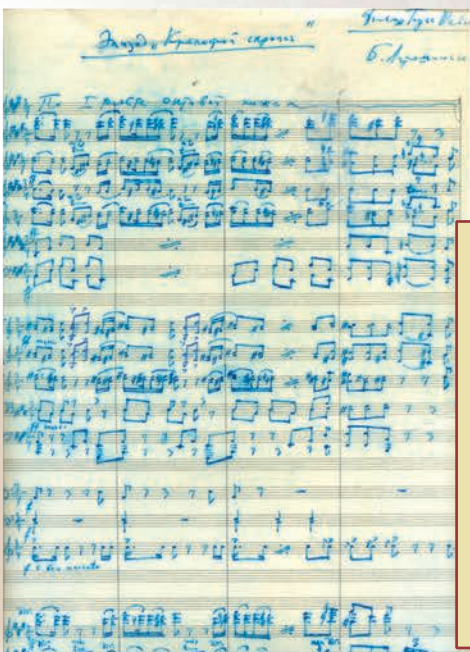
М. Вериківський Літературно-музична композиція за поемою «Кавказ» Т. Шевченка. Клавир. Автограф. 1938. ЦДАМЛМ України, ф. 1250, оп. 1, стр. 200, арк. 1.

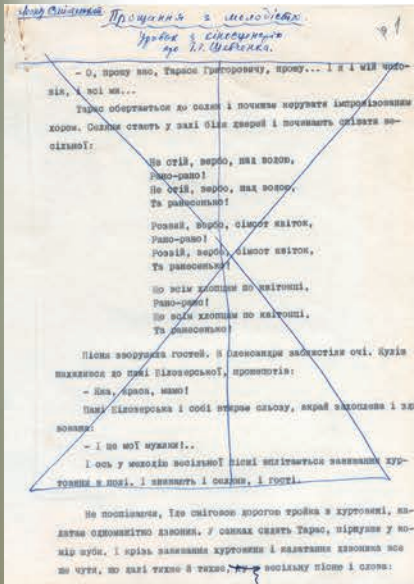
О. Юра-Юрський в ролі Тараса Шевченка у виставі Київського драматичного театру ім. І. Франка за п'єсою С. Голованівського «Поетова доля». 1939 р. ЦДАМЛМ України, ф. 450, оп. 1, стр. 6, арк. 1.

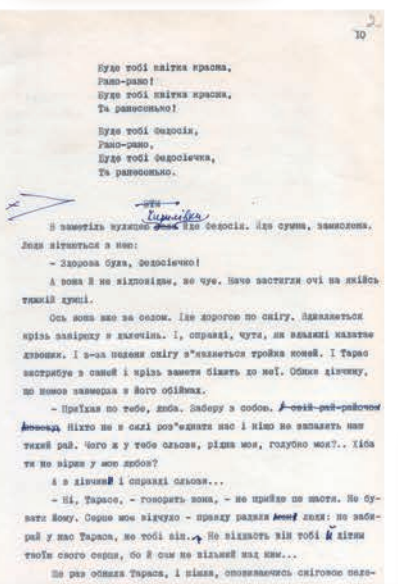
В. Суходольський.
«Тарасова юність»
П'єса. Маш.
з правкою автора.
1939 р.
ЦДАМЛМ
України, ф. 286,
оп. 1, спр. 2, арк. 1б.

Б. Лятошинський.
Музика до
фільму «Тарас
Шевченко»
режисера
І. Савченка.
Епізоди
«Крепостної
скрипач». 1950.
Автограф.
ЦДАМЛМ
України, ф. 181,
оп. 1, спр. 5,
арк. 71.

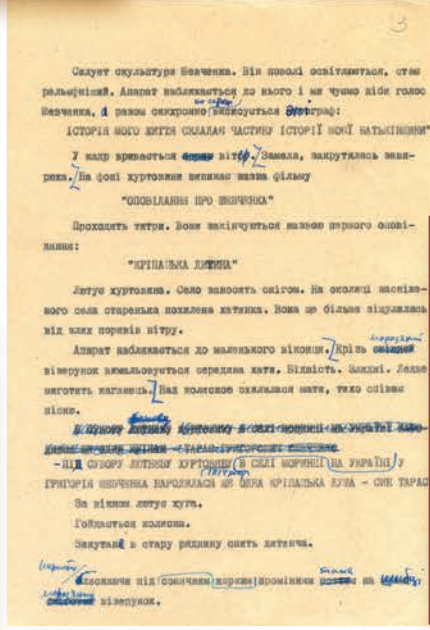
Л. Смілянський. «Прощання з молодістю». Уривок кіносценарію про
Т. Шевченка. Маш. з правкою автора. 1960 р.
ЦДАМЛМ України, ф. 21, оп. 2, спр. 6, арк. 1, 2.

Кадр з фільму «Тарас Шевченко», в ролі
Т. Шевченка – С. Бондарчук. Київська кіностудія,
1951 р.
ЦДАМЛМ України, ф. 1369, оп. 1, спр. 316, арк. 6.

Акторська проба
М. Ворвулева на
роль Т. Шевченка з
однойменною опери
Г. Майбороди.
«Тарас Шевченко»,
1960 р.
ЦДАМЛМ
України, ф. 111, оп. 1,
спр. 9, арк. 2.

Л. Кордюм-
Островська,
Д. Копиця.
«Оповідання
про Шевченка».
Сценарій науково-
популярного
фільму. Маш.
з правкою. 1963 р.
ЦДАМЛМ
України, ф. 379,
оп. 1, спр. 120,
арк. 3.

Центральний державний архів вищих органів влади та управління України

Протокол № 27 засідання Комітету при Наркомосі УРСР з підготовки до відзначення 120-ї річниці від дня народження Т. Г. Шевченка. 1932-1933 рр. ЦДАВО України, ф. 166, оп. 10, спр. 1080, арк. 10, 10 зв.

Постанова Ради Народних Комісарів Української РСР № 407 «Про відкриття музею Т. Г. Шевченка в м. Каневі». 25 квітня 1939 р. ЦДАВО України, ф. 2, оп. 7, спр. 95, арк. 1.

Доповідна записка директора Державного історико-культурного заповідника «Могила Т. Г. Шевченка» В. Коваленка до Голови Ради Народних Комісарів Української РСР Д. Коротченка щодо додаткового асигнування на утримання штату заповідника. 4 липня 1939 р. ЦДАВО України, ф. 2, оп. 7, спр. 162, арк. 87.

Постанова Ради Народних Комісарів Української РСР № 1287 «Про організацію в м. Києві Центрального державного музею Т. Г. Шевченка». 1940 р. ЦДАВО України, ф. 2, оп. 7, спр. 225, арк. 90, 91, 92.

Постанова Ради Народних Комісарів Української РСР № 92 «Про утворення Державного Літературно-Художнього музею Т. Г. Шевченка». 27 березня 1943 р. ЦДАВО України, ф. 2, оп. 7, спр. 582, арк. 181.

Постанова Ради Міністрів Української РСР № 2297 «Про спорудження пам'ятника Т. Г. Шевченку у Канаді». 11 жовтня 1948 р. ЦДАВО України, ф. 2, оп. 7, спр. 6352, арк. 145-147.

Лист заступника голови виконкому Київської міської Ради депутатів трудящих Р. Скирди заступнику Голови Ради Міністрів Української РСР П. Т. Троньку про необхідні заходи по впорядкуванню шевченківських місць у м. Києві в зв'язку з підготовкою до 150-річчя від дня народження великого українського поета Т. Г. Шевченка. 21 травня 1962 р. ЦДАВО України, ф. 2, оп. 10, спр. 1020, арк. 3, 4.

Лист директора літературно-меморіального музею Т. Г. Шевченка в селі Шевченкове на Черкащині В. Шевченко заступнику Голови Ради Міністрів УРСР П. Т. Троньку про допомогу в упорядкуванні садиби великого Кобзаря. 8 грудня 1962 р. ЦДАВО України, ф. 2, оп. 10, спр. 1020, арк. 76.

Постанова Ради Міністрів Української РСР № 492 «Про додаткові заходи щодо забудови і впорядкування сіл Моринці та Шевченкове Звенигородського району Черкаської області» та матеріали до неї. 22 квітня 1963 р. ЦДАВО України, ф. 2, оп. 10, спр. 1400, арк. 173, 176, 177.

Центральний державний архів громадських об'єднань України

Лист скульптора М. Манізера першому секретареві ЦК КП(б)У С. Косіору та проект пам'ятника Т. Шевченку в м. Києві. 29 березня 1937 р. ЦДАГО України, ф. 1, оп. 20, спр. 7103, арк. 58, 59.

Доповідна записка Академії наук УРСР секретареві ЦК КП України О. Івашенко про хід виконання постанови Ради Міністрів УРСР і ЦК КПУ від 29 квітня 1955 року «Про заходи з упорядкування місць на території УРСР, пов'язаних з життям і діяльністю Т. Шевченка». 18 серпня 1955 р. ЦДАГО України, ф. 1, оп. 31, спр. 10, арк. 104, 105, 106.

Лист голови правління Спілки радянських письменників України М. Бажана до Президії ЦК КП України про запровадження окремої республіканської літературної премії імені Т. Шевченка. 28 липня 1956 р. ЦДАГО України, ф. 1, оп. 31, спр. 374, арк. 60, 61.

Рекламний проспект програми шевченківського концерту, проведеного в США Лігою американських українців. 23 липня 1961 р. ЦДАГО України, ф. 1, оп. 31, спр. 1648, арк. 106.

Інформаційне повідомлення міністра закордонних справ УРСР Л. Паламарчука до ЦК Компартії України про спорудження пам'ятника Т. Шевченку у Вашингтоні. 8 лютого 1963 р. ЦДАГО України, ф. 1, оп. 31, спр. 2144, арк. 6.

Центральний державний історичний архів України, м. Київ

Сповідний розпис церкви Іоанна Богослова с. Моринці Звенигородського повіту Київської губернії, де під № 30 записано родину матері Т. Г. Шевченка К. Я. Бойко (Бойченко). 1788 р. ЦДІАК України, ф. 127, оп. 1017, спр. 49, арк. 5.

Ревізька сказка селян с. Кирилівка Катеринопільського повіту Вознесенського намісництва, які належали псковському генерал-губернатору В. В. Енгельгарту, де під № 30 записано родину І. А. Шевченка і, зокрема, сина Григорія, 10 років. 5 вересня 1795 р. ЦДІАК України, ф. 211, оп. 1, спр. 32, арк. 32.

Хата дяка, в якій навчався грамоті Т. Г. Шевченко. 1964 р. ЦДАГО України, ф. 1, оп. 31, спр. 2368, арк. 118.

Лист президента Академії мистецтв СРСР В. Серова міністру культури УРСР Р. Бабійчуку про створення експозиції кімнати-майстерні Т. Шевченка в приміщенні Академії мистецтв СРСР у Ленінграді. 8 лютого 1964 р. ЦДАГО України, ф. 1, оп. 31, спр. 2368, арк. 27, 28.

Повідомлення Українського товариства дружби та культурних зв'язків з закордоном до ЦК КП України щодо прохань українських організацій США і Канади надіслати кінофільми до ювілею Т. Шевченка. 25 лютого 1964 р. ЦДАГО України, ф. 1, оп. 24, спр. 5894, арк. 58.

Лист генерального секретаря ЦК Болгарської КП Т. Живкова першому секретареві ЦК КП України П. Шелесту з привітанням з нагоди 150-річного ювілею Т. Шевченка. 22 червня 1964 р. ЦДАГО України, ф. 1, оп. 31, спр. 369, арк. 3.

Запис у метричній книзі церкви Іоанна Богослова с. Моринці Звенигородського повіту Київської губернії про шлюб Григорія Шевченка з Катериною Бойко. 3 листопада 1801 р. ЦДІАК України, ф. 127, оп. 1012, спр. 1196, арк. 248.

Запис у метричній книзі церкви Іоанна Богослова с. Моринці Звенигородського повіту Київської губернії про народження Т. Г. Шевченка. 25 лютого 1814 р. ЦДІАК України, ф. 127, оп. 1012, спр. 1378, арк. 695 зв.

Запис в метричній книзі церкви Іоанна Богослова с. Кирилівка Звенигородського повіту Київської губернії про смерть матері Т. Г. Шевченка К. Я. Шевченко (Грушівської). 20 серпня 1823 р. ЦДІАК України, ф. 127, оп. 1012, спр. 1511, арк. 95.

Запис в метричній книзі церкви Іоанна Богослова с. Моринці Звенигородського повіту Київської губернії про одруження батька Т. Г. Шевченка Г. І. Шевченка з вдовою О. А. Терещенко. 7 жовтня 1823 р.
ЦДДАК України, ф. 127, оп. 1012, спр. 1511, арк. 57.

Запис в метричній книзі церкви Іоанна Богослова с. Кирилівка Звенигородського повіту Київської губернії про смерть батька Т. Г. Шевченка Г. І. Шевченка (Грушівського). 21 березня 1825 р.
ЦДДАК України, ф. 127, оп. 1013, спр. 164, арк. 796 зв.

Відношення київського, волинського і подільського генерал-губернатора Д. Г. Бібікова міністру народної освіти С. С. Уварову про прохання Т. Г. Шевченка призначити його на посаду вчителя малювання Київського університету. 21 грудня 1846 р.
ЦДДАК України, ф. 442, оп. 796, спр. 361, арк. 16.

Повідомлення міністра народної освіти С. С. Уварова київському, подільському і волинському генерал-губернатору Д. Г. Бібікову про призначення Т. Г. Шевченка на посаду вчителя малювання Київського університету. 15 березня 1847 р.
ЦДДАК України, ф. 442, оп. 796, спр. 361, арк. 11 і зв.

Рапорт попечителя Київського навчального округу О. С. Траскіна київському, подільському і волинському генерал-губернатору Д. Г. Бібікову про кандидатів на посаду вчителя малювання Київського університету та про неможливість призначення на цю посаду Т. Г. Шевченка через його арешт. 6 травня 1847 р.
ЦДДАК України, ф. 442, оп. 796, спр. 361, арк. 12-13 і зв.

Повідомлення начальника 5-го округу корпусу жандармів м. Одеси О. А. Шнеля полковнику Граве про діяльність Слов'янського товариства св. Кирила і Мефодія та встановлення нагляду за вилученням з продажу творів Т. Г. Шевченка та інших членів Товариства. 21 червня 1847 р.
ЦДДАК України, ф. 1252, оп. 1, спр. 49, арк. 1, 2 зв.

Донесення директора Новгород-Сіверської гімназії Ф. І. Бездона помічнику попечителя Київського навчального округу М. В. Юзефовичу про виконання розпорядження щодо вилучення з бібліотек творів Т. Г. Шевченка, П. О. Куліша і М. І. Костомарова. 4 жовтня 1847 р.
ЦДДАК України, ф. 707, оп. 261 (1847), спр. 18, арк. 7.

Рапорт черкаського земського справника В. О. Табачникова київському цивільному губернатору П. І. Гессе про «богохульство» Т. Г. Шевченка під час його перебування в Черкаському повіті. 15 липня 1859 р.
ЦДДАК України, ф. 442, оп. 809, спр. 103, арк. 1, 4.

Рапорт начальника поліції Канівського повіту київському, подільському і волинському генерал-губернатору І. І. Васильчикову про прибуття до Канева Г. М. Честахівського, який супроводжував тіло Т. Г. Шевченка з Санкт-Петербурга у Канів. 15 липня 1861 р.
ЦДДАК України, ф. 442, оп. 811, спр. 136, арк. 8, 11, 13 зв.

Повідомлення київського, подільського і волинського генерал-губернатора І. І. Васильчикова начальнику III відділення власної й.і.в. канцелярії про організовані Г. М. Честахівським зустрічі на могилі Т. Г. Шевченка та розповсюдження його творів серед селян. 21 липня 1861 р.
ЦДДАК України, ф. 442, оп. 811, спр. 136, арк. 22, 24 зв.

Повідомлення київського губернатора П. І. Гессе київському, подільському і волинському генерал-губернатору І. І. Васильчикову про події, що відбувалися під час перепоховання праху Т. Г. Шевченка. 25 липня 1861 р.
ЦДДАК України, ф. 442, оп. 811, спр. 136, арк. 32, 33 зв.

Повідомлення єпископа Чигиринського Серафима благочинному монастирів Київської єпархії про заборону служити панахиду по Т. Г. Шевченку. 27 лютого 1863 р.
ЦДДАК України, ф. 183, оп. 1, спр. 187, арк. 1 і зв.

Повідомлення київського губернатора П. І. Гессе київському, подільському та волинському генерал-губернатору М. М. Анненкову про прохання єлисаветградського купця Варфоломія Шевченка дозволити упорядкувати могилу Т. Г. Шевченка на Чернечій горі відповідно до заповіту останнього. 31 березня 1863 р.
ЦДДАК України, ф. 442, оп. 811, спр. 136, арк. 125 і зв.

Довіреність, видана В. Г. Шевченком В. М. Лазаревському на право управління спадщиною Т. Г. Шевченка Із запису в книзі довіреностей Київської палати цивільного суду. 18 січня 1868 р.
ЦДДАК України, ф. 486, оп. 5, спр. 523, арк. 32-33.

Повідомлення міністра внутрішніх справ Д. А. Толстого київському, подільському та волинському генерал-губернатору О. Р. Дрентельну про недоцільність влаштування в с. Кирилівка Звенигородського повіту Київської губернії ремісничого училища в пам'ять Т. Г. Шевченка. 30 червня 1882 р.
ЦДДАК України, ф. 442, оп. 535, спр. 161, арк. 17.

Подання канівського міського голови до київського губернатора С. М. Гудим-Левковича щодо прохання В. Г. Шевченка дозволити впорядкувати могилу Т. Г. Шевченка. 4 червня 1883 р.
ЦДДАК України, ф. 442, оп. 536, спр. 113, арк. 2 і зв.

Прохання інженера О. Ф. Якубенка до київського губернатора С. М. Гудим-Левковича про сприяння в отриманні від канівського міського голови дозволу на упорядкування могили Т. Г. Шевченка. 27 червня 1883 р.
ЦДДАК України, ф. 442, оп. 536, спр. 113, арк. 5, 6 зв.

Відношення київського губернатора С. М. Гудим-Левковича київському, подільському і волинському генерал-губернатору О. Р. Дрентельну в зв'язку зі спробами канівського міського справника перешкодити відновленню могили Т. Г. Шевченка. 12 вересня. 1883 р.
ЦДДАК України, ф. 442, оп. 536, спр. 113, арк. 15, 16.

Донесення київського губернатора С. М. Гудим-Левковича київському, подільському і волинському генерал-губернатору О. Р. Дрентельну про можливі масові зібрания біля могили Т. Г. Шевченка після її відновлення. 22 січня 1884 р.
ЦДДАК України, ф. 442, оп. 536, спр. 113, арк. 19, 20.

Донесення київського губернатора С. М. Гудим-Левковича київському, подільському і волинському генерал-губернатору О. Р. Дрентельну про виготовлений на заводі Термена хрест, який передбачалося встановити на могилі Т. Г. Шевченка, та написи на ньому. 22 січня 1884 р.
ЦДДАК України, ф. 442, оп. 536, спр. 113, арк. 18.

Відношення київського губернатора С. М. Гудим-Левковича київському, подільському і волинському генерал-губернатору О. Р. Дрентельну про будівництво сходів до могили Т. Г. Шевченка. 18 червня 1884 р.
ЦДДАК України, ф. 442, оп. 536, спр. 113, арк. 24 і зв.

Подання прокурора Уманського окружного суду до прокурора Київської судової палати про спробу лікаря Крамаренка і помічника акцизного наглядача Антиповича змусити протоієрея уманського собору відслужити панахиду за Т. Г. Шевченком замість панахиди за царя Олександра II. 4 липня 1886 р.
ЦДДАК України, ф. 317, оп. 1, спр. 390, арк. 6 і зв.

Обкладинка петербурзького видання поеми Т. Г. Шевченка «Катерина» (1887), забороненої до перевидання у 1891 р.
ЦДДАК України, ф. 294, оп. 1, спр. 226, арк. 12.

Подання прокурора Стародубського окружного суду до прокурора Київської судової палати про поширення женецького видання «Кобзаря» Т. Г. Шевченка серед мешканців м. Новозибкова Чернігівської губернії. 21 вересня 1897 р.
ЦДДАК України, ф. 317, оп. 1, спр. 1335, арк. 3 і зв.

Звернення редактора журналу «Киевская старина» В. П. Науменка до київського, подільського і волинського генерал-губернатора М. І. Драгомирова про дозвіл відслужити панахиду по Т. Г. Шевченку в Софійському соборі. 22 лютого 1903 р.
ЦДДАК України, ф. 442, оп. 853, спр. 67, арк. 1.

Звернення члена-кореспондента Академії наук П. Г. Житецького до київського, подільського і волинського генерал-губернатора М. І. Драгомирова з проханням дозволити відслужити панахиду по Т. Г. Шевченку в Софійському соборі. 4 березня 1905 р.
ЦДДАК України, ф. 442, оп. 853, спр. 67, арк. 7.

Повідомлення виконуючого обов'язки прокурора Київської судової палати Тимчасовому комітету у справах друку про відміну арешту, накладеного на видання «До 50-х роковин смерті Т. Шевченка». 2 березня 1911 р.
ЦДІАК України, ф. 295, оп. 1, спр. 187, арк. 94.

Повідомлення виконуючого обов'язки прокурора Київської судової палати Тимчасовому комітету у справах друку про відміну арешту, накладеного на видання «Т. Шевченко. Іван Підкова. До Основ'яненка». 5 березня 1911 р.
ЦДІАК України, ф. 295, оп. 1, спр. 187, арк. 95.

Розпорядження київського, подільського і волинського генерал-губернатора Ф. Ф. Трепова губернаторам про призупинення підготовки до святкування ювілею Т. Г. Шевченка. 5 лютого 1914 р.
ЦДІАК України, ф. 442, оп. 644, спр. 342, арк. 4.

Розпорядження благочинного монастирів Києва і Київського повіту правлінню Києво-Братського Богоявленського монастиря про заборону Синодом служіння в монастирі урочистих панахид в зв'язку з ювілеєм Т. Г. Шевченка. 12 лютого 1914 р.
ЦДІАК України, ф. 168, оп. 2, спр. 141, арк. 24.

Центральний державний історичний архів України, м. Львів

Лист М. В. Лисенка до А. К. Вахнянина про надіслання до Львова своєї кантати «Б'ють пороги», написаної до 25-річчя смерті Т. Г. Шевченка. 17 лютого 1886 р.
ЦДІАЛ України, ф. 818, оп. 1, спр. 32, арк. 81, 81 зв.

Список жертводавців та перелік предметів подарованих у фонд будівництва пам'ятника Т. Г. Шевченка в Києві. 1894-1895 рр
ЦДІАЛ України ф. 309, оп. 1, спр. 359, арк. 1, 2, 2 зв.

Центральний державний кінофотофоноархів України імені Г. С. Пшеничного

Т. Г. Шевченко. 1858 р.
ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 2-8511.

Домовина Т. Г. Шевченка біля церкви Різдва Христового в м. Києві. 7 травня 1861 р.
ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-55475

Козаки та кінні вартові розганяють демонстрантів на розі вулиць Фундуклеївська і Хрещатик у м. Києві під час святкування 100-річчя від дня народження Т. Г. Шевченка. 1914 р.
ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 4-10375.

Родичі Т. Г. Шевченка на могилі поета в м. Каневі Київської губернії. [До 1917 р.].
ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 2-43909

Тарасова світлиця — перший народний музей Тараса Шевченка біля могили поета. м. Канів Київська округа [1929 р.].
ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-9210

Покладання вінків на могилу Т. Г. Шевченка. м. Канів Київської обл., лютий 1944 р.
ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-144158.

Центральний державний архів-музей літератури і мистецтва України

Організатори викупу Т. Г. Шевченка з кріпацтва – О. Г. Венеціанов, В. А. Жуковський, І. М. Сошенко, М. Ю. Вільгорський, К. П. Брюллов, Є. П. Гребінка, В. І. Григорович. Перша половина 19 ст.
ЦДАМЛМ України, ф. 513, спр. 367, арк. 34.

Т. Г. Шевченко. «Думка» («Нащо мені чорні брови...»). Автограф. 1838 р.
ЦДАМЛМ України, ф. 506, оп. 1, спр. 1, арк. 3

Розпорядження Київського тимчасового комітету у справах друку київському поліцеймейстеру про конфіскацію видання «Т. Шевченко. Кобзар». 22 лютого 1914 р.
ЦДІАК України, ф. 295, оп. 1, спр. 187, арк. 252 і зв.

Повідомлення прокурора Київської судової палати Київському тимчасовому комітету у справах друку про зняття арешту на видання «Т. Шевченко. Кобзар». 3 березня 1914 р.
ЦДІАК України, ф. 295, оп. 1, спр. 187, арк. 254.

Рапорт помічника начальника Волинського губернського жандармського управління начальника управління про нелегальні збори в с. Любитові Ковельського повіту Волинської губернії, приурочені до 100-річчя від дня народження Т. Г. Шевченка. 6 березня 1914 р.
ЦДІАК України, ф. 1335, оп. 1, спр. 1639, арк. 6 і зв.

Рішення Крайового суду у Львові про конфіскацію брошури І. Я. Франка «Шевченко героєм польської революційної легенди». 30 листопада 1901 р.
ЦДІАЛ України, ф. 152, оп. 2, спр. 20628, арк. 11.

Державний народний хор УРСР під управлінням Г. Г. Верьовки виконує «Заповіт» під час традиційного мітингу біля могили Т. Г. Шевченка в м. Каневі Київської обл. 16 червня 1946 р.
ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-2538.

Мітинг в м. Палермо (Канада) на честь відкриття пам'ятника Т. Г. Шевченку. 1951 р.
ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 3-938.

Урочисте відкриття меморіальної дошки Т. Г. Шевченку на фасаді головного корпусу Київського державного університету. Київ, травень 1961 р.
ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-203095.

Виступ зведеного хору під час святкування 150-річчя від дня народження Т. Г. Шевченка. м. Канів Черкаської обл., 31 травня 1964 р.
ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 0-84946

Мітинг, присвячений відкриттю пам'ятника Т. Г. Шевченку в м. Москві. 10 червня 1964 р.
ЦДКФФА України ім. Г. С. Пшеничного, од. обл. 2-91442.

Т. Г. Шевченко. «Н. Маркевичу» («Бандуристе, орле сизий...»). Автограф. 1840 р.
ЦДАМЛМ України, ф. 506, оп. 1, спр. 2, арк. 1, 1 зв.

Лист Т. Г. Шевченка до брата Микити із начерками. 2 лютого 1840 р.
ЦДАМЛМ України, ф. 1116, оп. 1, спр. 117, арк. 1.

- Т. Г. Шевченко. «Миколі Івановичу Костомарову». Автограф. 1847 р.
ЦДАМЛМ України, ф. 506, оп. 1, спр. 7, арк. 1.
- Брати Т. Г. Шевченка – Йосип і Микита. 2-а пол. XIX ст.
ЦДАМЛМ України, ф. 513, оп. 1, спр. 368, арк. 1.
- Лист Т. Г. Шевченка до М. С. Щепкіна. Автограф. 23 лютого 1858 р.
ЦДАМЛМ України, ф. 506, оп. 1, спр. 33, арк. 2.
- Т. Г. Шевченко. «Сон». Автограф. 1859 р.
ЦДАМЛМ України, ф. 506, оп. 1, спр. 11, арк. 1
- Т. Г. Шевченко. Фото. 1859 р.
ЦДАМЛМ України, ф. 1116, оп. 2, спр. 108.
- Ликера Полусмакова. Фото. 1860-ті рр.
ЦДАМЛМ України, ф. 1116, оп. 1, спр. 116, арк. 1.
- Т. Г. Шевченко. Автобіографія. [1860]
ЦДАМЛМ України, ф. 506, оп. 1, спр. 27, арк. 1, 2.
- Т. Г. Шевченко. Автопортрет. 1860.
ЦДАМЛМ України, ф. 1, оп. 1, спр. 453, арк. 1.
- Г. Честахівський. Похорон Т. Шевченка. Малюнок. Олів. 1861 р.
ЦДАМЛМ України, ф. 513, оп. 1, спр. 369, арк. 5.
- Чернеча гора, місце поховання Т. Шевченка. Весна 1861. Фото.
ЦДАМЛМ України, ф. 1116, оп. 1, спр. 115, арк. 1.
- Г. Горський в ролі Степана у виставі за поемою Т. Г. Шевченка «Невольник». 1881 р.
ЦДАМЛМ України, ф. 38, оп. 1, спр. 16, арк. 1.
- І. Їжакевич. Ілюстрація до балади Т. Г. Шевченка «Причинна». 1890-і рр.
ЦДАМЛМ України, ф. 241, оп. 1, спр. 182, арк. 82.
- Ф. Красицький. «На Чернечій горі». 1893 р.
ЦДАМЛМ України, ф. 96, оп. 1, спр. 113, арк. 3.
- М. Микешин. Т. Г. Шевченко у важкі хвилини життя. 1896. Друк.
ЦДАМЛМ України, ф. 241, оп. 1, спр. 182, арк. 58.
- Лисенко М. Твори на слова Шевченка Т., виконані І. Алчевським. Ноти. Поч. 20-ст.
ЦДАМЛМ України, ф. 131, оп. 1, спр. 1, арк. 1.
- О. Андрієвський. «Перебендя» Т. Г. Шевченка». Дослідження. Автограф. 1901 р.
ЦДАМЛМ України, ф. 1244, оп. 1, спр. 2, арк. 1.
- І. Їжакевич. Ілюстрації до поеми Т. Шевченка «Наймичка». 1905 р.
ЦДАМЛМ України, ф. 58, оп. 1, спр. 67, арк. 2.
- Родичі Т. Г. Шевченка біля пам'ятного знаку «Тут була хата Т. Шевченка. Керелівка». Листівка. 1910-ті рр.
ЦДАМЛМ України, ф. 513, оп. 1, спр. 367, арк. 19.
- М. Паращук. Проект пам'ятника Т. Шевченку. Друк. 1910-ті рр.
ЦДАМЛМ України, ф. 241, оп. 1, спр. 182, арк. 72.
- Портрети Т. Г. Шевченка, опубліковані в журналі «Солнце России» до 50-річчя від дня смерті. 1911.
ЦДАМЛМ України, ф. 375, оп. 1, спр. 357, арк. 2.
- Тези доповіді М. Славінського «Шевченко - певец України», виголошеної в Імператорській Академії наук. Автограф. 27 лютого 1911 р.
ЦДАМЛМ України, ф. 506, оп. 1, спр. 45, арк. 1.
- Скульптор М. Юсипчук під час різьблення погруддя Т. Шевченка. Косів, 1913 р.
ЦДАМЛМ України, ф. 1116, оп. 1, спр. 115, арк. 6.
- К. Стеценко. «Шевченкові». Кантата для мішаного хору у супроводі фортепіано на слова К. Малицької, написана до 100-річчя від дня народження Т. Шевченка. Авторська коректура. 1914 р.
ЦДАМЛМ України, ф. 175, оп. 1, спр. 7, арк. 1.
- І. Кавалерідзе. Пам'ятник Т. Шевченку в м. Ромнах. 1918 р.
ЦДАМЛМ України, ф. 442, оп. 1, спр. 1, арк. 8.
- К. Піскорський. Ілюстрація до поеми Т. Г. Шевченка «Катерина». 1919 р.
ЦДАМЛМ України, ф. 335, оп. 1, спр. 76.
- К. Піскорський. Ілюстрація до поезії Т. Г. Шевченка «Вітер з гаєм розмовляє... (Човен)». 1919 р.
ЦДАМЛМ України, ф. 335, оп. 1, спр. 49.
- Ф. Красицький. Начерк до портрета Т. Г. Шевченка. 1920-ті рр.
ЦДАМЛМ України, ф. 96, оп. 1, спр. 14, арк. 1.
- О. Богомазов. Портрет Т. Г. Шевченка. Листівка. 1920-і рр.
ЦДАМЛМ України, ф. 360, оп. 1, спр. 133, арк. 1.
- Програма вистави театральної майстерні «Березіль» Леся Курбаса за поемою Т. Г. Шевченка «Гайдамаки». 1920 р.
ЦДАМЛМ України, ф. 90, оп. 1, спр. 357, арк. 4.
- В. Любарт в ролі Оксани у виставі за поемою Т. Г. Шевченка «Гайдамаки». 1923 р.
ЦДАМЛМ України, ф. 92, оп. 1, спр. 1, арк. 2.
- Кадр із кінофільму «Тарас Шевченко» 1-ї кінофабрики ВУФКУ, Одеса. Режисер П. Чардинін, художник В. Кричевський, у головній ролі А. Бучма. 1926 р.
ЦДАМЛМ України, ф. 96, оп. 1, спр. 114, арк. 1.
- Кадри із кінофільму «Тарас Шевченко» 1-ї кінофабрики ВУФКУ, Одеса. Режисер П. Чардинін, художник В. Кричевський, у головній ролі А. Бучма. 1926 р.
ЦДАМЛМ України, ф. 337, оп. 1, спр. 198, арк. 6, 7.
- П. Голландський. «Нівелірний план території державного заповідника «Могила Т. Г. Шевченка» біля міста Канева Шевченківської округи». 1928 р.
ЦДАМЛМ України, ф. 370, оп. 1, спр. 17, арк. 1.
- «Програма Всесоюзного конкурсу на проект пам'ятника і музею на могилі Т. Шевченка». 1928 р.
ЦДАМЛМ України, ф. 370, оп. 1, спр. 18.
- В. Аскоченський. «І мої спогади про Шевченка». Переклад з російської та передмова М. Зерова «Шевченко і Аскоченський». 1930 р.
ЦДАМЛМ України, ф. 28, оп. 1, спр. 41, арк. 1, 22.
- М. Новицький. «Біографи Т. Шевченка. Чалий та Кониський». Стаття. Автограф. 1930 р.
ЦДАМЛМ України, ф. 1, оп. 1, спр. 1, арк. 4.
- В. Седляр. Ілюстрація до «Кобзаря» Т. Шевченка. 1931 р.
ЦДАМЛМ України, ф. 356, оп. 1, спр. 378, арк. 1.
- О. Сахновська. «Т. Шевченко з героями своїх творів». 1934.
ЦДАМЛМ України, ф. 207, оп. 1, спр. 1.
- Рукописні копії «Кобзаря», зроблені Г. Майфетом на засланні. [1935–1955].
ЦДАМЛМ України, ф. 26, оп. 1, спр. 62, арк. 2, 9.

І. Їжакевич. Ілюстрації до поеми Т. Г. Шевченка «Катерина». 1937 р.
ЦДАМЛМ України, ф. 58, оп. 1, спр. 75, арк. 2.

І. Їжакевич. Ілюстрація до поеми Т. Шевченка «Мар'яна-черниця». 1938 р.
ЦДАМЛМ України, ф. 58, оп. 1, спр. 71.

І. Їжакевич. Ілюстрація до поезії Т. Г. Шевченка N.N. («Мені тринадцятий
мило...»). 1938 р.
ЦДАМЛМ України, ф. 58, оп. 1, спр. 77, арк. 1.

М. Вериківський Літературно-музична композиція за поемою «Кавказ»
Т. Шевченка. Клавир. Автограф. 1938
ЦДАМЛМ України, ф. 1250, оп. 1, спр. 200, арк. 1

О. Юра-Юрський в ролі Тараса Шевченка у виставі Київського драматично-
го театру ім. І. Франка за п'єсою С. Голованівського «Поетова доля». 1939 р.
ЦДАМЛМ України, ф. 450, оп. 1, спр. 6, арк. 1.

В. Суходольський. «Тарасова юність» П'єса. Маш. з правкою автора. 1939 р.
ЦДАМЛМ України, ф. 286, оп. 1, спр. 2, арк. 16.

О. Білецький. «Шевченко і західноєвропейська література». Стаття. Маш.
1939 р.
ЦДАМЛМ України, ф. 30, оп. 1, спр. 2, арк. 1, 2

О. Іваненко. «Тарасові шляхи». Роман. Автограф. 1939 р.
ЦДАМЛМ України, ф. 562, оп. 1, спр. 1, арк. 1–2.

В. Яременко в головній ролі у виставі Львівського театру
ім. М. Заньковецької за драмою Т. Г. Шевченка «Назар Стодоля». 1940-і рр.
ЦДАМЛМ України, ф. 65, оп. 1, спр. 3, арк. 5.

В. Касян. «Свою Україну любіть! Т. Шевченко». Плакат. 1942.
ЦДАМЛМ України, ф. 241, оп. 1, спр. 181, арк. 38.

В. Касян. «Та не однаково мені... Т. Шевченко». Плакат. 1942.
ЦДАМЛМ України, ф. 241, оп. 1, спр. 181, арк. 39.

Запрошення на вечір пам'яті Т. Г. Шевченка. Київ, 11 березня 1942 р.
ЦДАМЛМ України, ф. 375, оп. 1, спр. 318, арк. 7.

О. Хвостенко-Хвостов. Ескізи костюмів до вистави за оперою
М. Вериківського «Наймичка». 1943 р.
ЦДАМЛМ України, ф. 59, оп. 1, спр. 144, арк. 1, 2.

О. Хвостенко-Хвостов. Ескіз костюму до опери Ю. Мейтуса «Гайдамаки».
1944 р.
ЦДАМЛМ України, ф. 59, оп. 1, спр. 148, арк. 1.

О. Довгаль. Ілюстрація до оповідання С. Васильченка «Дитинство Тараса
Шевченка». Туп. 1949.
ЦДАМЛМ України, ф. 214, оп. 1, спр. 7.

Б. Лятошинський. «Думи мої...» для голосу у супроводі бандури з
біографічного фільму «Тарас Шевченко» Київської кіностудії художніх
фільмів, реж. І. Савченко. Автограф. 1950 р.
ЦДАМЛМ України, ф. 181, оп. 1, спр. 5, арк. 27.

Б. Лятошинський Музика до фільму «Тарас Шевченко» режисера
І. Савченка. Епізоди «Крепостной скрипач». 1950. Автограф.
ЦДАМЛМ України, ф. 181, оп. 1, спр. 5, арк. 71.

Кадр з фільму «Тарас Шевченко», в ролі Т. Шевченка – С. Бондарчук.
Київська кіностудія, 1951 р.
ЦДАМЛМ України, ф. 1369, оп. 1, спр. 316, арк. 6.

О. Хвостенко-Хвостов. Ілюстрація до повісті О. Ільченка «Петербурзька
осінь». Пап., вуг., олівець. 1956 р.
ЦДАМЛМ України, ф. 59, оп. 1, спр. 306, арк. 1.

Афіша вистави Київського театру опери та балету ім. Т. Шевченка за опе-
рою М. Аркаса «Катерина». 1957 р.
ЦДАМЛМ України, ф. 323, оп. 1, спр. 21, арк. 2.

Л. Руденко (Стеха) та О. Чулюк-Заграй (Хома Кичатий) у виставі
Київського театру опери та балету ім. Т. Шевченка за оперою К. Данькевича
«Назар Стодоля». 1959 р.
ЦДАМЛМ України, ф. 120, оп. 1, спр. 117, арк. 11.

В. Іванисенко. Матеріали до книги «Три Етери. Шевченко і Петербург».
1960-і р.
ЦДАМЛМ України, ф. 769, оп. 1, спр. 26, арк. 2.

М. Візир. «Тарас Шевченко в Батурині». Стаття. 1960 –і рр.
ЦДАМЛМ України, ф. 1360, оп. 1, спр. 21, арк. 15.

Малюнок Т. Шевченка «Військова застава» і фото А. Костенка. 1960-ті рр.
ЦДАМЛМ України, ф. 1116, оп. 1, спр. 117, арк. 87.

Б. Лятошинський. «Над Дніпровою сагою» для мішаного хору а саррелла на
слова Т. Г. Шевченка. Автограф. 1960 р.
ЦДАМЛМ України, ф. 181, оп. 1, спр. 32, арк. 3.

Л. Смілянський. «Процання з молодістю». Уривок кіносценарію про
Т. Шевченка. Маш. з правкою автора. 1960 р.
ЦДАМЛМ України, ф. 21, оп. 2, спр. 6, арк. 1, 2.

Акторська проба М. Ворвулева на роль Т. Шевченка з однойменної опери
Г. Майбороди. «Тарас Шевченко», 1960 р.
ЦДАМЛМ України, ф. 111, оп. 1, спр. 9, арк. 2.

Л. Костенко. «Кобзарю», «Кобзареві». Вірші-присвяти Т. Шевченку. Маш.
1960 р.
ЦДАМЛМ України, ф. 590, оп. 1, спр. 406, арк. 3, 20.

А. Ждаха. «Защобетав жайворонок». Ілюстрація до пісні на сл. Т. Г. Шевчен-
ка з «Причинної». Листівка. 1961 р.
ЦДАМЛМ України, ф. 513, оп. 1, спр. 1949, арк. 35.

В. Касян. «Т. Шевченко з казахським хлопчиком». 1961 р.
ЦДАМЛМ України, ф. 196, оп. 1, спр. 12.

В. Куткін. «Сонце заходить ...». Ілюстрація до пісні на сл. Т. Г. Шевченка.
1961. Листівка.
ЦДАМЛМ України, ф. 513, оп. 1, спр. 1949, арк. 25.

П. Жур. «Шевченківський Петербург». Роман. 1962 р.
ЦДАМЛМ України, ф. 136, оп. 1, спр. 1, арк. 1, 2.

Г. Зубківський. «Форт Шевченка. Землянка Шевченка». Естамп. 1962 р.
ЦДАМЛМ України, ф. 700, оп. 1, спр. 556, арк. 8.

В. Куткін. Ілюстрації до поезії Т. Г. Шевченка «..І ніби сном ...», «Думи мої,
думи...», «Сестри, сестри ...». Ліногравюра. 1962.
ЦДАМЛМ України, ф. 201, оп. 1, спр. 19, арк. 5.

В. Якубич. «Будинок, де жив Т. Шевченко у Москві у М. Щепкіна». Естамп.
1962 р.
ЦДАМЛМ України, ф. 700, оп. 1, спр. 556, арк. 26.

Г. Зубківський. «Верба, посаджена Т. Шевченком». Естамп. 1962.
ЦДАМЛМ України, ф. 700, оп. 1, спр. 556, арк. 6.

Перші лауреати Республіканської премії імені Т. Г. Шевченка П. Тичина,
О. Гончар, П. Майборода. 9 березня 1962 р.
ЦДАМЛМ України, ф. 464, оп. 1, спр. 15893, арк. 1.

О. Данченко. Ілюстрація до поеми Т. Шевченка «Єретик». Ліногравюра.
1963 р.
ЦДАМЛМ України, ф. 700, оп. 1, спр. 130, арк. 2.

- О. Данченко. Ілюстрація до поеми Т. Шевченка «Москалева криниця». 1963 р.
ЦДАМЛМ України, ф. 700, оп. 1, спр. 130, арк. 5.
- В. Касян. «Тарас Шевченко». 1963.
ЦДАМЛМ України, ф. 700, оп. 1, спр. 195.
- Л. Кордюм-Островська, Д. Копиця. «Оповідання про Шевченка». Сценарій науково-популярного фільму. Маш. з правкою. 1963 р.
ЦДАМЛМ України, ф. 379, оп. 1, спр. 120, арк. 3.
- К. Агніт-Следзевський. Ілюстрація до поеми Т. Г. Шевченка «Катерина». 1964 р.
ЦДАМЛМ України, ф. 230, оп. 1, спр. 185, арк. 1.
- М. Духновський. Ескіз декорації до вистави «Назар Стодоля» за однойменною драмою Т. Г. Шевченка. 1964 р.
ЦДАМЛМ України, ф. 231, оп. 2, спр. 88, арк. 1.
- М. Котляревська. Ілюстрація до балади Т. Шевченка «Лілея». 1964 р.
ЦДАМЛМ України, ф. 836, оп. 1, спр. 5.
- М. Сліпченко. «Друзі. Т. Шевченко і М. Щепкін». Ліногравюра. 1964 р.
ЦДАМЛМ України, ф. 823, оп. 1, спр. 4, арк. 1.
- Пам'ятник Т. Шевченку у Вашингтоні. 1964.
ЦДАМЛМ України, ф. 1212, оп. 2, спр. 347, арк. 1.
- І. Миколайчук в ролі Тараса Шевченка, у біографічному фільмі «Сон» Київської кіностудії ім. О. Довженка. Режисер В. Денисенко. 1964 р.
ЦДАМЛМ України, ф. 1154, оп. 1, спр. 1, арк. 7.
- Є. Шаблювський. «Шевченко і Костомаров». Начерки до статті. Автограф. До 1967 р.
ЦДАМЛМ України, ф. 606, оп. 1, спр. 100, арк. 1.
- Вірш Т. Шевченка у перекладі мовою есперанто учнем Н. Адріанової-Гордієнко. 1967. Рук.
ЦДАМЛМ України, ф. 203 оп. 1, спр. 65, арк. 1, 2.
- І. Пантелюк. «Шевченкіана Р. Олексіва». Екслібриси. 1969.
ЦДАМЛМ України, ф. 1138, оп. 1, спр. 603, арк. 45, 47.
- Палац Закревських, в с. Березова Рудка на Полтавщині де в 1843, 1845–1846 рр. перебував Т. Г. Шевченко. Фото. 1974 р.
ЦДАМЛМ України, ф. 663, оп. 1, спр. 12.
- В. Лопата. Ілюстрація до поеми Т. Г. Шевченка «Гамалія». 1977 р.
ЦДАМЛМ України, ф. 700, оп. 1, спр. 273, арк. 2.
- В. Лопата. Ілюстрація до поезії Т. Шевченка «Ой чого ти почорніло...». 1977 р.
ЦДАМЛМ України, ф. 700, оп. 1, спр. 273, арк. 2.
- Г. Галинська. Ілюстрація до поеми Т. Шевченка «Сліпий». Офорт. 1978 р.
ЦДАМЛМ України, ф. 700, оп. 1, спр. 84, арк. 1.
- В. Вовк. О Sonho. Переклад поеми «Сон» Т.Г. Шевченка на португальську мову. [1980] Маш.
ЦДАМЛМ України, ф. 1212, оп.1, спр. 54, арк. 1.
- Г. Галинська. Ілюстрація до поеми Т. Г. Шевченка «Гайдамаки». Офорт. 1981 р.
ЦДАМЛМ України, ф. 700, оп. 1, спр. 85, арк. 1.
- О. Івахненко. Ілюстрація до поеми Т. Шевченка «Іван Підкова». 1982 р.
ЦДАМЛМ України, ф. 700, оп. 1, спр. 181, арк. 3.
- О. Івахненко. Ілюстрація до поезії Т. Шевченка «Зацвіла в долині». 1982 р.
ЦДАМЛМ України, ф. 700, оп. 1, спр. 181, арк. 8.
- О. Івахненко. Ілюстрація до поезії Т. Г. Шевченка «Тече вода з-під явора». 1982 р.
ЦДАМЛМ України, ф. 700, оп. 1, спр. 182, арк. 8.
- А. Кривач. «Тарас Шевченко». Із серії «Просвітителі». 1982.
ЦДАМЛМ України, ф. 700, оп. 1, спр. 211.
- Ю. Івакін. Історичні поезії. Розділ до монографії «Поезія Т. Г. Шевченка періоду заслання». 1984. Рук.
ЦДАМЛМ України, ф. 625, оп. 1, спр. 2, арк. 1, 2.
- І. Дзюба. «У всякого своя доля» (Епізод зі стосунків Шевченка з слов'янофілами). Дослідження. Автограф. 1989 р.
ЦДАМЛМ України, ф. 1242, оп. 1, спр. 3, арк. 80, 82.
- Шевченківський словник. Обкладинка
Бібліотечний фонд ЦДАМЛМ України.
- Хата, у якій народився Т. Г. Шевченко. с. Моринці.
НДФ ЦДАМЛМ України.
- Пам'ятний знак на місці поховання Т. Г. Шевченка на Смоленському кладовищі у Петербурзі.
НДФ ЦДАМЛМ України.
- Шевченківський національний заповідник у м. Каневі.
НДФ ЦДАМЛМ України
- Національний музей Тараса Шевченка
НДФ ЦДАМЛМ України.
- Літературно-меморіальний музей Т.Г. Шевченка у м. Києві.
НДФ ЦДАМЛМ України.
- Літературно-меморіальний музей Т.Г. Шевченка у м. Києві на Пріорці.
НДФ ЦДАМЛМ України.
- Головний корпус Національного університету імені Тараса Шевченка в м. Києві.
НДФ ЦДАМЛМ України.
- Літературно – меморіальний музей Тараса Шевченка в с. Шевченкове на Черкащині.
НДФ ЦДАМЛМ України.
- Пам'ятник Т.Г. Шевченкові у м. Москві.
НДФ ЦДАМЛМ України.
- Пам'ятник Т. Шевченку в Празі
НДФ ЦДАМЛМ України.
- Пам'ятник Т. Шевченкові в Торонто (Канада).
НДФ ЦДАМЛМ України.
- К. Трутовський. «Тарас Шевченко над Дніпром». Малюнок. Друк.
ЦДАМЛМ України, ф. 241, оп.1, спр. 182, арк. 80.
- К. Трутовський Тарас Шевченко в неволі.
ЦДАМЛМ України, ф. 241, оп. 1, спр. 182, арк. 62.
- Л. Большаков. Об автографах писем И.А. Ускова к Т.Г. Шевченко. Маш.
ЦДАМЛМ України, ф. 1360, оп.1, спр. 76, арк. 22, 23.

Центральний державний архів зарубіжної українки

Афіша концерту з нагоди 70-річчя смерті Т. Г. Шевченка. Прага, 1931 р.
ЦДАЗУ, ф. 8, оп. 1, спр. 26, арк. 1, 1 зв.

Програма концерту вшанування пам'яті Т. Г. Шевченка у Парижі.
ЦДАЗУ, ф. 15, оп. 1, спр. 119, арк. 174 зв.

Програма вечора з нагоди 125-річчя від дня народження Т. Г. Шевченка.
Прага, 1939 р.
ЦДАЗУ, ф. 8, оп. 1, спр. 26, арк. 10.

Тарас Шевченко. Портрет. Дереворит.
ЦДАЗУ, ф. 15, оп. 1, спр. 128, арк. 165.

Державний архів Київської області

Ревізька сказка селян-кріпаків поміщика В. В. Енгельгардта, де під № 32
значиться родина Т. Г. Шевченка. 9 березня 1816 р.
Державний архів Київської області, ф. 280, оп. 2, спр. 314, арк. 11 зв.

Рапорт канівського міського голови Київському губернському правлінню
про купівлю В. Г. Шевченком землі поруч з могилою Т. Г. Шевченка для її
облаштування. Не пізніше 22 лютого 1869 р.
Державний архів Київської області, ф. 1, оп. 295, спр. 64061, арк. 1 і зв., 2.

Державний архів Полтавської області

Копія вірша Т. Г. Шевченка «Хустина» вірогідно переписана рукою
П. Куліша з колекції фонду К. М. Скаржинської.
Державний архів Полтавської області, ф. 222, оп. 1, спр. 789, арк. 1, 2.

Лист Українського наукового товариства студентів Петербурзького
університету до Полтавської губернської земської управи про участь у зборі
коштів на пам'ятник Т. Г. Шевченку в Києві. 1908 р.
Державний архів Полтавської області, ф. 723, оп. 3, спр. 2, арк. 171.

Донесення полтавського цивільного губернатора М. І. Ознобишина
міністру внутрішніх справ Л. О. Перовському про результати розшуку
Т. Г. Шевченка, В. М. Білозерського та інших членів Кирило-Мефодіївського
товариства. 19 квітня 1847 р.
Державний архів Полтавської області, ф. 83, оп. 2, спр. 1, арк. 20-21.

Оголошення про складання пожертв на спорудження пам'ятника Т. Г. Шев-
ченку у Києві. 1912 р.
Державний архів Полтавської області, ф. 1505, оп. 35, спр. 5.

Проект хреста на могилі Т. Г. Шевченка, представлений в Полтавську гу-
бернську земську управу. 1882 р.
Державний архів Полтавської області, ф. 723, оп. 3, спр. 1, арк. 6.

Афіша про проведення вечора пам'яті Т. Г. Шевченка в Українському клубі.
Полтава, 1918 р.
Архівний збірник на посвяту 90-річчю Полтавської вченої архівної комісії
(Полтава, 1993). Державний архів Полтавської області.

Відношення Полтавської губернської земської управи Золотоніській
земській управі про надіслання коштів, зібраних княжною В. Репніною для
відновлення могили Т. Г. Шевченка. 18 січня 1884 р.
Державний архів Полтавської області, ф. 723, оп. 3, спр. 1, арк. 10.

І. Кавалерізе. Пам'ятник Т. Г. Шевченку в м. Полтаві. 1930-і рр.
НДФ Державного архіву Полтавської області.

Державний архів Сумської області

Виписка з журналу зібрання Конотопської міської Думи про відзначення
100-річчя від дня народження Т. Г. Шевченка. 19 лютого 1914 р.
Державний архів Сумської області, ф. 814, оп. 1, спр. 142, 81 і зв.

Державний архів Харківської області

Інформація про історію нелегального пам'ятника Т. Г. Шевченка
в м. Харкові.
Державний архів Харківської області, ф. 969, оп. 1, спр. 1, арк. 40.

Бюст Т. Г. Шевченка, встановлений у 1898 р. в саду О. Алчевського у
Харкові.
Державний архів Харківської області, ф. 969, оп. 1, спр. 1, арк. 39.

Державний архів Чернігівської області

Лист Т. Г. Шевченка до чернігівського губернатора П. І. Гессе з проханням
щодо розповсюдження на території губернії видання «Живописная Укра-
ина». 1 жовтня 1844 р.
Державний архів Чернігівської області, ф. 128, оп. 1, спр. 9575, арк. 5.

Державний архів м. Києва

Розпорядження помічника попечителя Київського навчального округу
М. В. Юзефовича директору училищ Київської губернії про вилучення з
бібліотек творів Т. Г. Шевченка, П. О. Куліша і М. І. Костомарова. 22 вересня
1847 р.
Державний архів м. Києва, ф. 81, оп. 50, спр. 11, арк. 1.

Лист голови Комітету зі спорудження пам'ятника Т. Г. Шевченку до дирек-
тора Київського художньо-промислового і наукового музею
М. Ф. Біляшівського з проханням прийняти на зберігання до музею моделі
та ескізи пам'ятника Т. Г. Шевченку. Список переданих предметів. 26 люто-
го 1911 р.
Державний архів м. Києва, ф. 304, оп. 1, спр. 18, арк. 87, 88.

Каталог виставки художніх творів Т. Г. Шевченка, що проходила у Києві у
1911 р.
Державний архів м. Києва, ф. 304, оп. 1, спр. 18, арк. 183.

Інститут літератури ім. Т. Г. Шевченка НАН України

Т. Г. Шевченко. «Перебендя». 1839. Автограф.
Інститут літератури ім. Т. Г. Шевченка НАН України, ф. 1, спр. 18,
арк. 3 зв., 4 зв.

Т. Г. Шевченко. «Іван Підкова». 1839. Автограф.
Інститут літератури ім. Тараса Шевченка НАН України, ф. 1, спр. 1016,
арк. 16, 16 зв.

Т. Г. Шевченко. «Мар'яна-черниця». 1841. Автограф.
Інститут літератури ім. Т. Г. Шевченка НАН України, ф. 1, спр. 24,
арк. 2, 3, 6.

Т. Г. Шевченко. «Вітер з гаєм розмовляє...». 1841. Автограф.
Інститут літератури ім. Т. Г. Шевченка НАН України, ф. 1, спр. 5, арк. 1.

Т. Г. Шевченко. «Гамалія». 1842. Автограф.
Інститут літератури ім. Т. Г. Шевченка НАН України, ф. 1, спр. 18, арк. 1, 1
зв., 2

Т. Г. Шевченко. «Єретик». 1845. Автограф.
Інститут літератури ім. Т. Г. Шевченка НАН України, ф. 1, спр. 9, арк. 3, 9.

Т. Г. Шевченко. «Заповіт». 1845. Автограф.
Інститут літератури ім. Т. Г. Шевченка НАН України, ф. 1, спр. 74, арк. 218,
219. - уточнити

Т. Г. Шевченко. «Кавказ». 1845. Автограф.
Інститут літератури ім. Т. Г. Шевченка НАН України, ф. 1, спр. 74, арк. 144,
152.

Т. Г. Шевченко. «Наймичка». 1845. Автограф.
Інститут літератури ім. Т. Г. Шевченка НАН України, ф. 1, спр. 74, арк. 50,
74.

Т. Г. Шевченко. «Лілея». 1846. Автограф.
Інститут літератури ім. Т. Г. Шевченка НАН України, ф. 1, спр. 67, арк. 53.

Т. Г. Шевченко. «Неофіти». 1857. Автограф з присвятою М. Щепкіну.
Інститут літератури ім. Т. Г. Шевченка НАН України, ф. 1, спр. 67, арк., 207.

Т. Г. Шевченко. «Сон». 1858. Автограф.
Інститут літератури ім. Т. Г. Шевченка НАН України, ф. 1, спр. 67, арк. 247.

Т. Г. Шевченко. «Сліпий». 1859. Автограф.
Інститут літератури ім. Т. Г. Шевченка НАН України, ф. 1, спр. 74, арк. 108.

Т. Г. Шевченко. «Над Дніпровою сагою...». 1860. Автограф.
Інститут літератури ім. Т. Г. Шевченка НАН України, ф. 1, спр. 67, арк. 316.

Т. Г. Шевченко. «Тече вода з – під явора...». 1860. Автограф.
Інститут літератури ім. Т. Г. Шевченка НАН України, ф. 1, спр. 67, арк. 332.

Національний музей Тараса Шевченка

Виписка із журналу Ради Імператорської Академії мистецтв про нагородження Т. Г. Шевченка срібною медаллю за малюнок з натури. 3 травня 1839 р.
Національний музей Тараса Шевченка, А-7, арк. 2.

Виписка із журналу Ради Імператорської Академії мистецтв про нагородження Т. Г. Шевченка срібною медаллю за картину маслом. 27 вересня 1840 р.
Національний музей Тараса Шевченка, А-7, арк. 3.

Лист віце-голови Товариства заохочення художників Ф. І. Прянишникова до Т. Г. Шевченка з привітанням щодо його успіхів у навчанні в Академії. 25 листопада 1840 р.
Національний музей Тараса Шевченка, А-8, арк. 3.

Виписка із журналу Ради Імператорської Академії мистецтв про нагородження Т. Г. Шевченка срібною медаллю. 26 вересня 1841 р.
Національний музей Тараса Шевченка, А-7, арк. 4.

Лист Т. Г. Шевченка до чернігівського, полтавського і харківського генерал-губернатора М. А. Долгорукова про надіслання перших трьох естампів видання Т. Г. Шевченка «Живописная Украина». 16 січня 1845 р.
Національний музей Тараса Шевченка, А-58, арк. 18 і зв.

Прохання Т. Г. Шевченка до Ради Імператорської Академії мистецтв про присвоєння йому звання художника. 22 березня 1845 р.
Національний музей Тараса Шевченка, А-58, арк. 2.

Прохання Т. Г. Шевченка до Правління Імператорської Академії мистецтв про видачу «білета» для поїздки на Україну. 22 березня 1845 р.
Національний музей Тараса Шевченка, А-40, арк. 1.

Атестат про присудження Т. Г. Шевченку звання некласного художника, виданий Імператорською Академією мистецтв. 10 грудня 1845 р.
Національний музей Тараса Шевченка, А-192, арк. 1.

Повідомлення правління Імператорської Академії мистецтв канцелярії чернігівського, полтавського і харківського генерал-губернатора про відсутність відомостей про місцеперебування Т. Г. Шевченка. 28 червня 1846 р.
Національний музей Тараса Шевченка, А-58, арк. 48.

Повідомлення лубенського городничого В. І. Андреева канцелярії чернігівського, полтавського та харківського генерал-губернатора про перебування Т. Г. Шевченка у Києві. 12 серпня 1846 р.
Національний музей Тараса Шевченка, А-58, арк. 51 і зв.

Рапорт Т. Г. Шевченка київському, подільському і волинському генерал-губернатору Д. Г. Бібікову зі звітом про витрачені під час відрядження у Полтавську губернію гроші. 20 вересня 1846 р.
Національний музей Тараса Шевченка А-53, арк. 89 і зв.

Розпорядження київського, подільського і волинського генерал-губернатора Д. Г. Бібікова Т. Г. Шевченкові виїхати за завданням Археографічної комісії на Україну та видати йому кошти на відрядження. 21 вересня 1846 р.
Національний музей Тараса Шевченка, А-53, арк. 90 і зв., 91

Відношення київського, подільського і волинського генерал-губернатора Д. Г. Бібікова подільському та волинському цивільним губернаторам про сприяння Т. Г. Шевченкові у виконанні завдань Археографічної комісії. 21 вересня 1846 р.
Національний музей Тараса Шевченка, А-53, арк. 92.

Рапорт Т. Г. Шевченка київському, подільському і волинському генерал-губернатору Д. Г. Бібікову про витрати під час відрядження на Київщину, Волинь та Поділля за дорученням Археографічної комісії. 31 грудня 1846 р.
Національний музей Тараса Шевченка, А-53, арк. 194.

Відповіді студента О. М. Петрова на запитання попечителя Київського навчального округу О. С. Траскіна щодо особи Т. Г. Шевченка та його творів. Березень 1847 р.
Національний музей Тараса Шевченка, А-59, арк. 15-16.

Розпорядження начальника III відділення власної й. і. в. канцелярії О. Ф. Орлова київському, подільському і волинському генерал-губернатору Д. Г. Бібікову про обшук і арешт Т. Г. Шевченка та інших членів Кирило-Мефодіївського товариства. 22 березня 1847 р.
Національний музей Тараса Шевченка, А-59, арк. 28 зв., 29.

Відношення київського губернатора І. І. Фундукля III відділенню власної й.і.в. канцелярії про арешт на відправлення Т. Г. Шевченка в Петербург. 6 квітня 1847 р.

Національний музей Тараса Шевченка, А-52, арк. 4, 4 зв.

Відношення президента академії мистецтв герцога М. Лейхтенбергського начальнику III відділення власної й.і.в. канцелярії О. Ф. Орлову на запит про поведінку Т. Г. Шевченка під час навчання в Академії. 14 квітня 1847 р.

Національний музей Тараса Шевченка, А-52, арк. 3.

Довідка, складена у III відділенні власної й.і.в. канцелярії, про походження та викуп Т. Г. Шевченка з кріпацтва. 21 квітня 1847 р.

Національний музей Тараса Шевченка, А-52, арк. 56.

Протокол допиту Т. Г. Шевченка у III відділенні власної й.і.в. канцелярії. 21 квітня 1847 р.

Національний музей Тараса Шевченка, А-52, арк. 57, 58, 60, 62, 65.

Протокол очної ставки Т. Г. Шевченка з Г. Л. Андрузьким у III відділенні власної й.і.в. канцелярії.

15 травня 1847 р.

Національний музей Тараса Шевченка, А-52, арк. 66.

Розпорядження начальника III відділення власної й.і.в. канцелярії О. Ф. Орлова київському, подільському і волинському генерал-губернатору Д. Г. Бібікову про заборону творів Т. Г. Шевченка. 30 травня 1847 р.

Національний музей Тараса Шевченка, А-59, арк. 313, 313 зв., 314.

Відношення начальника III відділення власної й.і.в. канцелярії О. Ф. Орлова військовому міністру О. І. Чернишову про розпорядження Миколи І заслати Т. Г. Шевченка солдатом до Окремого Оренбурзького корпусу з заборною писати і малювати. 30 травня 1847 р.

Національний музей Тараса Шевченка, А-8, арк. 1 і зв.

Розпорядження міністра народної освіти С. С. Уварова попечителю Київського навчального округу О. С. Траскіна про виключення зі списку чиновників округу вчителя малювання Т. Г. Шевченка. 2 червня 1847 р.

Національний музей Тараса Шевченка, А-18, арк. 1.

Репорт виконуючого обов'язки командира Окремого Оренбурзького корпусу О. О. Толмачова керуючому військовим міністерством В. Ф. Адлербергу про прибуття Т. Г. Шевченка до Оренбурга і зарахування його до 5-го лінійного батальйону. 11 червня 1847 р.

Національний музей Тараса Шевченка, А-8, арк. 15.

Розпорядження київського, подільського і волинського генерал-губернатора Д. Г. Бібікова попечителю Київського навчального округу О. С. Траскіну про заборону й вилучення творів Т. Г. Шевченка. 14 червня 1847 р.

Національний музей Тараса Шевченка, А-17, арк. 3 і зв.

Доповідь чергового генерала військового міністерства П. М. Ігнатьєва керуючому міністерством В. Ф. Адлербергу про зарахування Т. Г. Шевченка рядовим 5-го батальйону Окремого Оренбурзького корпусу з встановленням за ним суворого нагляду. 22 червня 1847 р.

Національний музей Тараса Шевченка, А-8, арк. 16 і зв.

Репорт командира 5-го лінійного батальйону Д. В. Мешкова київському цивільному губернатору І. І. Фундуклю з проханням повернути Т. Г. Шевченку речі, відібрані у нього під час арешту. 16 липня 1847 р.

Національний музей Тараса Шевченка, А-38, арк. 1, 1 зв.

Довідка III відділення власної й.і.в. канцелярії, складена у зв'язку з проханням В. М. Рєпніної дозволити Т. Г. Шевченку малювати. Не раніше 28 лютого 1848 р.

Національний музей Тараса Шевченка, А-52, арк. 87.

Репорт начальника 23-ї піхотної дивізії генерал-лейтенанта О. О. Толмачова начальнику III відділення власної й.і.в. канцелярії О. Ф. Орлову про поведінку Т. Г. Шевченка. 30 березня 1848 р.

Національний музей Тараса Шевченка, А-52, арк. 89 і зв.

Доповідь начальника III відділення власної й.і.в. канцелярії О. Ф. Орлова Миколи І щодо можливості дозволити Т. Г. Шевченку малювати під наглядом оренбурзького губернатора. 9 грудня 1849 р.

Національний музей Тараса Шевченка, А-52, арк. 92, 94 зв.

Повідомлення начальника III відділення власної й.і.в. канцелярії О. Ф. Орлова командиру Оренбурзького окремого корпусу В. О. Обручеву про відмову Миколи І дозволити Т. Г. Шевченку малювати. 1849 р. грудня 12.

Національний музей Тараса Шевченка, А-52, арк. 95 і зв.

Довідка, складена в канцелярії оренбурзького військового губернатора В. О. Перовського, про умови перебування Т. Г. Шевченка на військовій службі. Не пізніше 14 лютого 1850 р.

Національний музей Тараса Шевченка, А-52, арк. 97 і зв.

Репорт командира Окремого Оренбурзького корпусу В. О. Обручова військовому міністрові О. І. Чернишову про обшук і арешт Т. Г. Шевченка. 23 травня 1850 р.

Національний музей Тараса Шевченка, А-8, арк. 18-19 і зв.

Опис листів та інших паперів, відібраних у Т. Г. Шевченка під час арешту. 23 травня 1850 р.

Національний музей Тараса Шевченка, А-8, арк. 20 і зв.

Доповідь інспекторського департаменту військового міністерства міністру О. І. Чернишову про результати слідства над Т. Г. Шевченком. Серпень 1850 р.

Національний музей Тараса Шевченка, А-8, арк. 61 зв., 65, 65 зв., 66.

Повідомлення командира Окремого Оренбурзького корпусу В. О. Обручова черговому генералу Головного штабу військового міністерства П. М. Ігнатьєву про виконання наказу військового міністра щодо переведення Т. Г. Шевченка до Новопетровського укріплення. 6 листопада 1850 р.

Національний музей Тараса Шевченка, А-8, арк. 68, 69 зв.

Довідка III відділення власної й.і.в. канцелярії про звільнення Т. Г. Шевченка від військової служби. Не раніше 1 травня 1857 р.

Національний музей Тараса Шевченка, А-52, арк. 109.

Свідectво, видане комендантом Новопетровського укріплення І. О. Усковим, Т. Г. Шевченку на виїзд до Астрахані. 31 липня 1857 р.

Національний музей Тараса Шевченка, А-67, арк. 1.

Білет, виданий комендантом Новопетровського укріплення І. О. Усковим звільненому від військової служби Т. Г. Шевченку на проїзд до Петербурга. 1 серпня 1857 р.

Національний музей Тараса Шевченка, А-51, арк. 3.

Репорт коменданта Новопетровського укріплення майора І. О. Ускова правлінню Імператорської Академії мистецтв щодо видачі Т. Г. Шевченку білета на проїзд до Петербурга без зазначення про заборону жити в столицях. 29 серпня. 1857 р.

Національний музей Тараса Шевченка, А-7, арк. 8 і зв.

Повідомлення міністра імператорського двору В. Ф. Адлерберга начальнику III відділення власної й.і.в. канцелярії В. А. Долгорукову про перебування Т. Г. Шевченка у Нижньому Новгороді. 12 лютого 1858 р.

Національний музей Тараса Шевченка, А-52, арк. 119.

Відношення начальника III відділення власної й.і.в. канцелярії В. А. Долгорукова міністру внутрішніх справ С. С. Ланському про встановлення суворого нагляду за Т. Г. Шевченком під час його перебування в Петербурзі. 13 лютого 1858 р.

Національний музей Тараса Шевченка, А-52, арк. 120 і зв.

Довідка, складена у канцелярії III відділення власної й.і.в. канцелярії про літературну діяльність Т. Г. Шевченка, зміст його творів, а також про можливість дозволити йому займатися літературною діяльністю. 4 листопада 1858 р.

Національний музей Тараса Шевченка, А-52, арк. 132 і зв., 133, 134.

Відношення начальника III відділення власної й.і.в. канцелярії В. А. Долгорукова міністру народної освіти Є. П. Ковалевському про проведення повторної цензури поеми Т. Г. Шевченка «Чигиринський Кобзар». 28 січня 1859 р.

Національний музей Тараса Шевченка, А-9, арк. 12.

Виписка з журналу попереднього засідання Ради Імператорської Академії мистецтв про визнання Т. Г. Шевченка «назначеним в академики по гра-
вированию на меди». 16 квітня 1859 р.
Національний музей Тараса Шевченка, А-7, арк. 16.

Висновок цензора С. М. Палаузова, поданий голові Петербурзького цензур-
ного комітету, про дозвіл на друкування творів Т. Г. Шевченка з купюрками.
28 квітня 1859 р.
Національний музей Тараса Шевченка, А-9, арк. 16, 16 зв., 17 зв.

Відношення виконуючого обов'язки петербурзького обер-поліцеймейстера
О. С. Савенкова до чернігівського цивільного губернатора С. П. Голіцина
про встановлення суворого поліцейського нагляду за Т. Г. Шевченком під
час перебування на Україні. 27 травня 1859 р.
Національний музей Тараса Шевченка, А-12, арк. 2 і зв.

Рапорт штаб-офіцера Корпусу жандармів по Київській губернії Л. В.
Грибовського київському цивільному губернатору П. І. Гессе з проханням
повідомити про дату приїзду Т. Г. Шевченка до Києва. 16 червня 1859 р.
Національний музей Тараса Шевченка, А-20, арк. 4 і зв.

Лист київського, подільського і волинського генерал-губернатора І. І. Ва-
сильчикова виконуючому обов'язки київського цивільного губернатора
П. Д. Селецькому про відправлення Т. Г. Шевченка до Києва під нагляд
поліції. 18 липня 1859 р.
Національний музей Тараса Шевченка, А-20, арк. 13.

Рапорт канівського земського справника С. О. Котлярова виконуючому
обов'язки київського цивільного губернатора П. Д. Селецькому з переліком
місць, в яких перебував Т. Г. Шевченко з 8 по 12 липня. 21 липня 1859 р.
Національний музей Тараса Шевченка, А-20, арк. 16 і зв.

Лист київського, подільського і волинського генерал-губернатора
І. І. Васильчикова виконуючому обов'язки київського цивільного губерна-
тора П. Д. Селецькому про дозвіл Т. Г. Шевченку повернутися до Петербур-
га. 11 серпня 1859 р.
Національний музей Тараса Шевченка, А-20, арк. 21.

Свідоцтво, видане Т. Г. Шевченкові на право проживання в Петербурзі.
7 квітня 1860 р.
Національний музей Тараса Шевченка, А-44, арк. 1.

Диплом на звання академіка, виданий Т. Г. Шевченку Імператорською
Академією мистецтв. 31 жовтня 1860 р.
Національний музей Тараса Шевченка, А-193, арк. 1.

Державний архів Мангістауської області (Казахстан)

Пам'ятник Т. Г. Шевченку у м. Форт-Шевченко (Казахстан).
Державний архів Мангістауської області, спр. 1628.

Відкриття пам'ятника Т. Г. Шевченку у м. Шевченко (Казахстан). 1982 р.
Державний архів Мангістауської обл. (Казахстан). № 1628-1631.

Указ Президії Верховної Ради Казахської РСР від 01.07.1964 р. «Про пере-
іменування м. Актау у м. Шевченко»
Державний архів Мангістауської обл. (Казахстан).

Центральний державний архів Литви

Зйомки Київською кіностудією ім. О. Довженка художнього фільму «Сон»
біля будівлі Вільнюського державного університету. Лютий 1964 р.
Центральний державний архів Литви, 0-022729.

Державний історичний архів Литви

Кондутьний список про службу ад'ютанта литовського військового губерна-
тора, штабс-ротмістра лейб-гвардії Уланського полку П. В. Енгельгардта.
30 червня 1829 р.
Державний історичний архів Литви, ф. 378, о/о, 1829 р., спр. 680, арк. 6
зв.-7.

Формулярний список про службу і гідність ад'ютанта литовського військо-
вого губернатора, штабс-ротмістра лейб-гвардії Уланського полку
П. В. Енгельгардта. 1 січня 1830 р.
Державний історичний архів Литви, ф. 378, о/о, 1829 р., спр. 680, арк. 39
зв.-40.

Прохання ад'ютанта литовського військового губернатора, штабс-
ротмістра лейб-гвардії Уланського полку П. В. Енгельгардта до віленського
цивільного губернатора П. Г. Горна про надання йому квартири у м. Вільно
відповідно до його чину. 2 березня 1830 р.
Державний історичний архів Литви, ф. 380, оп. 73, спр. 168, арк. 4.

Рапорт дворянського депутата Віленської квартирної комісії Сенкевича
віленському цивільному губернатору П. Г. Горну про надання штабс-
ротмістру В. П. Енгельгардту квартири відповідно до його чину. 19 березня
1830 р.
Державний історичний архів Литви, ф. 380, оп. 73, спр. 168, арк. 6 і зв.

Свідчення дворянина К. Вишневіського про діяльність у Вільно гуртка
В. Вітковського, в якому містяться відомості про перебування Т. Г. Шевчен-
ка в Києві. 22 вересня 1860 р.
Державний історичний архів Литви, ф. 378, п/о, 1860 р., спр. 33, ч. I, арк. 37,
40, 41 зв.

Т. Г. Шевченко. «Думи мої, думи мої». Список польською мовою. З колекції
документів Яна Карловича.
Державний історичний архів Литви, ф. 1135, оп. 10, спр. 69, арк. 235 і зв.

Державний архів в Перемишлі (Польща)

Повідомлення про прем'єрний показ «найкращого українського фільму»
Тарас Шевченко в м. Перемишль, 17 листопада 1928 р.
Державний архів в Перемишлі (Польща), ф. 397, спр. 3330.

Програма концерту до 71-ї роковини з дня смерті Т. Г. Шевченка. м. Пере-
мишль, 17 березня 1932 р.
Державний архів в Перемишлі (Польща), ф. 397, спр. 3326.

Привітання Наукового товариства імені Шевченка у Львові з їздові
представників українських музеїв у Перемишлі з побажаннями «найкращо-
го успіху для добра української науки і культури» 15 травня 1937 р.
Державний архів в Перемишлі (Польща), ф. 1084, спр. 29, арк. 6.

Державний архів у Радомі (Польща)

Афіша вистави «Назар Стодоля», що відбулася у м. Радомі. 1892 р.
Державний архів в Радомі (Польща), ф. 206, спр. 3638.

Державний архів Російської Федерації

Свідчення студента О. М. Петрова з поміткою начальника Штабу корпусу жандармів Л. О. Дубельта «его величество изволил читать 29 марта, 1847».
Державний архів Російської Федерації, ф. 109, 1 експед., оп. 22, 1847, спр. 81, ч. 1, арк. 57.

«Закон Божий» – програмний твір Слов'янського товариства св. Кирила і Мефодія з поміткою начальника Штабу корпусу жандармів Л. О. Дубельта «его величество изволил читать 29 марта, 1847».
Державний архів Російської Федерації, ф. 109, 1 експед., оп. 22, 1847, спр. 81, ч. 1, арк. 74.

Російський державний історичний архів

Відпускна, видана Т. Г. Шевченку поміщиком Київської губернії П. В. Енгельгардтом. Автографи В. А. Жуковського, К. П. Брюллова та М. Ю. Вільгорського. 22 квітня 1838 р.
Російський державний історичний архів, ф. 1341, оп. 62, спр. 520, арк. 4 і зв.

Повідомлення начальника III відділення власної й.і.в. канцелярії В. А. Долгорукова міністру імператорського двору О. В. Адлербергу про дозвіл Т. Г. Шевченку виїхати на Україну. 23 травня 1859 р.
Російський державний історичний архів, ф. 472, оп. 18(III/948), спр. 1, арк. 21.

Відношення президента Академії мистецтв великої княгині Марії Миколаївни міністру імператорського двору В. Ф. Адлербергу з проханням порушити перед Олександром II клопотання щодо дозволу Т. Г. Шевченку проживати в Петербурзі та відвідувати класи Академії. 29 грудня 1857 р.
Російський державний історичний архів, ф. 472, оп. 18(III/948), спр. 1, арк. 1 і зв.

Список осіб, відзначених званням академіка на зборах Імператорської Академії мистецтв. 2 вересня 1860 р. У документі є відомості про надання Т. Г. Шевченку звання академіка з гравірування на міді.
Російський державний історичний архів, ф. 789, оп. 2, спр. 16, арк. 1 і зв.

Повідомлення начальника III відділення власної й.і.в. канцелярії В. А. Долгорукова міністру імператорського двору В. Ф. Адлербергу про «всемилоостивейший» дозвіл Т. Г. Шевченку проживати в Петербурзі під суворим наглядом поліції. 5 лютого 1858 р.
Російський державний історичний архів, ф. 472, оп. 18(III/348), спр. 1, арк. 11 і зв.

Запис в метричній книзі Катерининської церкви Імператорської Академії мистецтв про смерть академіка Т. Г. Шевченка. 26 лютого 1861 р.
Російський державний історичний архів, ф. 789, оп. 23, спр. 35, арк. 32 зв. – 33.

Повідомлення міністра імператорського двору В. Ф. Адлерберга президенту Імператорської Академії мистецтв великій княгині Марії Миколаївни про клопотання віце-президента Академії щодо дозволу Т. Г. Шевченку виїхати на Україну. 10 травня 1859 р.
Російський державний історичний архів, ф. 472, оп. 18(III/948), спр. 1, арк. 18 і зв.

Російський державний архів кінофотодокументів

Музей Т. Г. Шевченка в с. Кирилівка Київської області, де пройшли дитячі роки поета. Червень 1937 р.
Російський державний архів кінофотодокументів, 0-302592

Російський державний архів літератури і мистецтва

Б. П. Бланк. «Шевченко слушає кобзаря».
Російський державний архів літератури і мистецтва, ф. 2094, оп. 1, спр. 666, арк. 1.

Т. Г. Шевченко. «Козак на чужині».
Російський державний архів літератури і мистецтва, ф. 1336, оп. 1, спр. 44, арк. 76.

В. В. Каменський. «Гений Шевченко». Автограф.
Російський державний архів літератури і мистецтва, ф. 1497, оп. 1, спр. 13, арк. 11, 11 зв., 12.

Є. Світличний. «Жандармы не пускают народ к могиле Шевченко».
Російський державний архів літератури і мистецтва, ф. 2094, оп. 1, спр. 797, арк. 1.

Т. Г. Шевченко. Пейзаж Уланово [Чернігівської губ.]. Пап., граф. 1840 р.
Російський державний архів літератури і мистецтва, ф. 1336, оп. 1, спр. 44, арк. 77.

Т. Г. Шевченко. «Ростовщик». 3 картини Рембрандта «Притча о виноградаре и делателях». 1858 р. Офорт.
Російський державний архів літератури і мистецтва, ф. 277, оп. 2, спр. 38а, арк. 2.

Т. Г. Шевченко. «Коли мутними болотами...». Автограф. [1858 р.]
Російський державний архів літератури і мистецтва, ф. 2591, оп. 2, спр. 25, арк. 1.

Т. Г. Шевченко. «У шинку». 3 картини І. Соколова «Приятелі». 1859 р. Офорт.
Російський державний архів літератури і мистецтва, ф. 277, оп. 2, спр. 38, арк. 2.

А. М. Лазаревський. «Последний день жизни Т. Г. Шевченко». 26 лютого 1861 р.
Російський державний архів літератури і мистецтва, ф. 277, оп. 2, спр. 35, арк. 1-4.

В. Г. Аверін. «Т. Г. Шевченко на засланні в Новопетрівській фортеці». 1939 р. Російський державний архів літератури і мистецтва, ф. 2094, оп. 1, спр. 646, арк. 1.

Г. Б. Беркович «Шевченко слухає народного киргизького співака». 1939 р. Російський державний архів літератури і мистецтва, ф. 2094, оп. 1, спр. 661, арк. 1.

В. І. Касян. «Шевченко серед селян». 1939 р. Російський державний архів літератури і мистецтва, ф. 2094, оп. 1, спр. 723, арк. 1.

[Патлан]. «Шевченко і Щепкін в Москві в 1858 р.». 1939 р. Російський державний архів літератури і мистецтва, ф. 2094, оп. 1, спр. 758, арк. 2.

О. Довгаль. «Т. Шевченко малое автопортрет». 1939 р. Російський державний архів літератури і мистецтва, ф. 2094, оп. 1, спр. 710, арк. 2

Центральний історичний архів Москви

Відношення оренбурзького і самарського генерал-губернатора О. А. Катеніна московському генерал-губернатору А. А. Закревському щодо видачі комендантом Новопетрівського укріплення відставному рядовому Т. Г. Шевченку білета без зазначення про заборону проживання в столицях. 16 вересня 1857 р.
Центральний історичний архів Москви, ф. 16, оп. 47, спр. 130, арк. 1–2.

Відношення петербурзького військового губернатора П. М. Ігнат'єва московському генерал-губернатору А. А. Закревському про заборону відставному рядовому Т. Г. Шевченку проживати у столицях. 28 вересня 1857 р.
Центральний історичний архів Москви, ф. 16, оп. 47, спр. 130, арк. 4–5.

Повідомлення оренбурзького і самарського генерал-губернатора О. А. Катеніна московському генерал-губернатору А. А. Закревському про перебування Т. Г. Шевченка в Нижньому Новгороді. Не пізніше 25 жовтня 1857 р.
Центральний історичний архів Москви, ф. 16, оп. 47, спр. 130, арк. 6.

Рапорт виконуючого обов'язки московського обер-поліцмейстера О. І. Кропоткіна московському військовому генерал-губернатору А. А. Закревському про приїзд Т. Г. Шевченка до Москви. 26 березня 1858 р.
Центральний історичний архів Москви, ф. 16, оп. 47, спр. 130, арк. 11.

Рапорт виконуючого обов'язки московського обер-поліцмейстера О. І. Кропоткіна московському військовому генерал-губернатору А. А. Закревському про виїзд Т. Г. Шевченка з Москви до Петербурга. 9 квітня 1858 р.
Центральний історичний архів Москви, ф. 16, оп. 47, спр. 130, арк. 12.

Повідомлення нижегородського губернатора О. М. Муравйова московському військовому генерал-губернатору А. А. Закревському з інформацією про перебування Т. Г. Шевченка в Нижньому Новгороді і Москві. 18 квітня 1858 р.
Центральний історичний архів Москви, ф. 16, оп. 47, спр. 130, арк. 14, 14 зв., 15.

Керівники проекту:

**Ольга Гінзбург, Голова Державної архівної служби України,
Андрій Артїзов, керівник Федерального архівного агентства
(Російська Федерація)**

Упорядники:

**Юлія Бентя, Людмила Демченко, Іван Кісіль, Олена Кульчий,
Тамара Малярчук, Юлія Прилепішева,
Ніна Топішко, Василь Шепелюк**

*Комп'ютерна обробка документів,
дизайн та оформлення обкладинки:*

Юлія Ясинська

Організатори виставки висловлюють подяку:

**Галині Бурлаці, Сергію Гальченку, Тетяні Горяєвій, Болату Кальянбекову,
Рамойлюсу Краулісу, Наталії Колонтаровій, Валентині Колпаковій,
Олександрю Костанову, Сергію Мироненку,
Любомиру Михайлині, Владиславу Стемпняку,
Дмитрові Стусу, Олексію Шереметьєву, Юлії Шиленко**

Відтворення ілюстрацій каталогу можливе тільки з письмового дозволу архіву, музею або наукової установи, що зберігають їх оригінали

Надруковано:

ДЦЗД НАФ

03110, Київ-110, вул. Солом'янська, 24.

